

СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Број 22

Год. LXIII

Петок, 23 февруари 2007

Цена на овој број е 250 денари

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

СОДРЖИНА

	Стр.		Стр.
353. Закон за прогласување на Законот за јавна внатрешна финансиска контрола	2	365. Одлука за отворање Почесен конзулат на Република Македонија во Ајдин, Република Турција.....	21
354. Закон за изменување на Законот за медијација.....	6	366. Одлука за отворање Почесен конзулат на Република Македонија во Покраината Саксонија, СР Германија, со седиште во Дрезден.....	21
355. Закон за изменување на Законот за управната инспекција.....	6	367. Одлука за отворање Почесен генерален конзулат на Република Македонија во Кралството Шведска, со седиште во Гетеборг.....	21
356. Закон за дополнување на Законот за јавните претпријатија.....	7	368. Одлука за отворање Почесен конзулат на Република Македонија во Принципатот Монако.....	21
357. Закон за изменување и дополнување на Законот за заштита на конкуренцијата...	8	369. Програма за инвестиции во железничка инфраструктура за 2007 година	21
358. Закон за изменување и дополнување на Законот за контрола на предметите од скапоцени метали.....	10	370. Програма за сузбивање и искоренување на бруцелоза кај говедата.....	22
359. Закон за изменување и дополнување на Законот за внатрешна ревизија во јавниот сектор.....	13	371. Програма за сузбивање и искоренување на туберкулозата кај говедата....	28
360. Уредба за начинот и постапката за утврдување на плата, додатоци на плата и надоместоците на определени трошоци во дипломатско – конзуларните претставништва на Република Македонија.....	16	372. Програма за сузбивање и искоренување на трансмисивни спонгиоформни енцефалопатии (ТСЕ).....	32
361. Одлука за одобрување на средства од резерви на Буџетот на Република Македонија.....	20	373. Лиценца за постојано приредување на посебни игри на среќа во автомат клуб.....	39
362. Одлука за Шеста емисија на обврзници за денационализација.....	20	374. Одлука на Уставниот суд на Република Македонија, У. бр. 133/2006 од 7 февруари 2007 година.....	40
363. Одлука за давање согласност на Правилникот за изменување и дополнување на Правилникот за систематизација на работните места во Агенцијата за вработување на Република Македонија	20	Објава за трошоците на живот и платите за месец јануари 2007 година.....	40
364. Одлука за престанок и за давање на користење на недвижни ствари.....	20	Меѓународни договори	
		3. Закон за ратификација на Спогодбата меѓу Владата на Република Македонија и Владата на Република Финска за соработка и заемна помош по царински прашања.....	1-44
		Огласен дел.....	1-44

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА 353.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЈАВНА ВНАТРЕШНА ФИНАНСИСКА КОНТРОЛА

Се прогласува Законот за јавна внатрешна финансиска контрола, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 20 февруари 2007 година.

Бр. 07-827/1
20 февруари 2007 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Љубиша Георгиевски, с.р.

ЗАКОН ЗА ЈАВНА ВНАТРЕШНА ФИНАНСИСКА КОНТРОЛА

Глава 1

ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредува системот на јавна внатрешна финансиска контрола во Република Македонија.

Член 2

(1) Системот на јавна внатрешна финансиска контрола се состои од:

- систем на финансиски менаџмент и контрола,
- внатрешна ревизија и
- хармонизирање на финансискиот менаџмент и контрола и внатрешната ревизија.

(2) Внатрешната ревизија во јавниот сектор е регулирана со посебен закон.

Член 3

Одредбите на овој закон се однесуваат на: корисниците на средства од Буџетот на Република Македонија, Фондот за пензиско и инвалидско осигурување на Македонија, Фондот за здравствено осигурување на Македонија, Фондот за магистрални и регионални патишта, Агенцијата за вработување на Република Македонија, општините и градот Скопје, агенциите и другите институции основани со закон, јавните претпријатија, јавните установи и другите правни лица кои се во државна сопственост или во кои државата е доминантен акционер (во понатамошниот текст: субјекти).

Глава 2

ДЕФИНИЦИИ

Член 4

Одделни поими употребени во овој закон го имаат следново значење:

а) **внатрешна контрола** претставува систем на финансиски и други контроли, вклучувајќи ги и организационата структура, методите и процедурите на работење и внатрешната ревизија, воспоставени и имплементирани од раководните лица на субјектот во согласност со поставените цели за да овозможат извршување на активностите на транспарентен, регуларен, економичен, ефикасен и ефективен начин;

б) **основна цел на внатрешната контрола** е обезбедување на:

- доверливост и интегритет на информациите,
- придржување кон законите, подзаконските и интерните акти, како и насоките на раководството,
- чување на ресурсите и
- економично, ефикасно и ефективно користење на средствата;

в) системот на финансиски менаџмент и контрола е збир на одговорности на раководителот на субјектот да воспостави и имплементира процедури за постигнување целосна контрола во работењето врз основа на принципот на сигурен финансиски менаџмент;

г) сигурен финансиски менаџмент е транспарентно, регуларно, економично, ефикасно и ефективно користење на расположливите средства;

д) управување со ризикот е процес на идентификување, процена и мониторинг на ризикот и спроведување на неопходните контроли со цел да се одржува изложеноста на ризикот на прифатливо ниво;

е) *ex-ante* финансиска контрола е проверка на точноста и усогласеноста на сите документи кои се однесуваат на финансиски активности и создавање на обврски и расходи, со законите, подзаконските и интерните акти, одлуки и договори, пред нивното извршување и

е) *ex-post* контролата е проверка на усогласеноста на активностите со законите, подзаконските и интерните акти, одлуки и договори, по нивното извршување.

Глава 3

СИСТЕМ НА ФИНАНСИСКИ МЕНАЏМЕНТ И КОНТРОЛА

Одговорности на раководителот на субјектот

Член 5

(1) Раководителот на субјектот е должен да воспостави организациска структура и процедури со кои ќе обезбеди функционирање, следење и развој на ефикасен систем на сигурен финансиски менаџмент и контрола имајќи ги предвид спецификите на субјектот и дејностите коишто се финансираат, ризиците во работењето, применувајќи ги стандардите за внатрешна контрола, основните елементи на финансискиот менаџмент и контрола и техничките упатства и насоки за финансиски менаџмент и контрола од Министерството за финансии.

(2) Раководителот на субјектот јасно ги дефинира и назначува одговорностите и ограничувањата на овластувањата во пишана форма, обезбедувајќи соодветна поделба на должностите.

(3) Во случај на пренесување на одговорностите, раководителот на субјектот продолжува да биде одговорен за ефективност на воспоставениот систем на финансиски менаџмент и внатрешни контроли.

(4) Раководителот на субјектот е должен постојано да ги надгледува операциите за кои тој е одговорен и врз основа на утврдени процедури да презема брзи и соодветни мерки во однос на сите сознанија за несоодветното работење.

(5) За сите планирани активности раководителот на субјектот треба да воспостави и да ги следи клучните индикатори на работењето со кои ќе се споредуваат постигнатите резултати и поставените цели согласно со техничките упатства и насоки за финансиски менаџмент и контрола од ставот (1) на овој член.

(6) Земајќи ги предвид меѓународните стандарди, министерот за финансии ги пропишува стандардите за внатрешната контрола во јавниот сектор и основните елементи на финансискиот менаџмент и контрола.

Член 6

Раководните лица на субјектот се должни да обезбедат вработените да ги знаат и почитуваат:

- правилата на однесување,

- основната цел на организационите единици, улогата на вработените и задачите и очекуваните резултати и
- процедурите за основните процеси и описите на работните места.

Управување со ризикот

Член 7

(1) Раководителот на субјектот треба да обезбеди систематско управување со ризикот поврзан со главните активности на субјектот.

(2) Раководителот на субјектот е должен во организацијата да воспостави систем на внатрешни контроли за управување со ризиците соодветно на нивната големина.

(3) Раководителот на субјектот е должен да обезбеди процесот на управување со ризикот да се врши континуирано со цел изложеноста на ризик да се одржува на прифатливо ниво.

Ревизорска трага

Член 8

(1) Раководните лица на субјектот се должни да обезбедат сите процеси во субјектот да се документираат на начин кој ќе им овозможи на раководителот на субјектот, внатрешните и надворешните ревизори и на органите за надзор, да го следат работењето и текот на трансакциите, со што се обезбедува соодветна ревизорска трага.

(2) Ревизорската трага треба да биде архивирана и класифицирана согласно со закон така што оригиналните документи можат лесно да бидат достапни и прегледани.

Ех-ante финансиска контрола

Член 9

(1) Ех-ante финансиска контрола се врши со потпишување или одбивање да се потпишат соодветните документи со кои се одобрува извршувањето на трансакција.

(2) Ех-ante финансиска контрола се врши при иницирање, одобрување и извршување на одлуките, вклучително и плаќањата, од страна на различни лица.

Контрола на плаќањата

Член 10

(1) Пред извршување на плаќањата сметководителот, во согласност со одговорностите утврдени со закон, е должен да ги контролира и со својот потпис да ги потврди документите и нивните прилози врз основа на кои се одобруваат плаќањата во делот на потписите на лица одговорни за контрола, комплетноста на документите, постоење на материјална грешка и податоците за идентитетот на субјектот на кој треба да се плати.

(2) Документите врз основа на кои треба да се извршат плаќањата, кои се со недостаток или грешка, сметководителот е должен да ги врати на докомплетирање или корекција до овластениот службеник со изјава за причините најдоцна во рок од еден ден, за што ги информира лицата одговорни за контрола во пишана форма.

(3) Плаќањата ќе бидат извршени по корегирање на грешките и комплетирање на документите или доколку раководителот на субјектот достави писмено образложение за негово извршување.

Ех-post финансиска контрола

Член 11

(1) Ех-post финансиска контрола се врши за да се провери дали средствата се користени законски и наменски и дали постои непочитување на закони, прописи или инструкции дадени од страна на раководните лица.

(2) Ех-post финансиска контрола ги обезбедува инструментите за отстранување на откриените неправилности на внатрешните контроли и не треба да се спроведува од лицата кои се одговорни за ех-ante финансиска контрола.

Извршители на финансиска контрола

Член 12

(1) Раководителот на субјектот во актите за организација и систематизација треба да ги утврди работните места и назначи одговорни лица за извршување на ех-ante и ех-post финансиска контрола обезбедувајќи соодветна поделба на должности меѓу овие функции.

(2) Раководителот на субјектот треба да обезбеди дека сите одговорни лица за контрола на финансиските активности имаат неопходни професионални вештини.

(3) Внатрешните ревизори не се одговорни и не треба да учествуваат во спроведувањето на финансискиот менаџмент и внатрешните контроли, вклучително ех-ante и ех-post финансиски контроли.

Известување за слабости на внатрешните контроли

Член 13

(1) Раководителот на субјектот е должен да пропише процедури за известување за слабости на внатрешните контроли, да обезбеди дека вработените се запознаени со процедурите за известување и да преземе мерки за елиминирање на утврдените слабости на внатрешните контроли.

(2) Лицата кои известуваат за слабости на внатрешните контроли не треба да имаат нееднаков или дискриминиран третман заради давањето на такви информации.

Изјава за квалитетот и состојбата на внатрешните контроли

Член 14

(1) Раководителот на субјектот врз основа на самооценување е должен до Министерството за финансии да достави изјава за квалитетот и состојбата на внатрешните контроли најдоцна до крајот на февруари во тековната година за претходната година.

(2) Министерот за финансии ги пропишува формата, содржината и начинот за доставување на изјавата.

Глава 4

ХАРМОНИЗАЦИЈА НА ФИНАНСИСКИОТ МЕНАЏМЕНТ И КОНТРОЛА

Член 15

(1) Министерството за финансии - Секторот за јавна внатрешна финансиска контрола е надлежно за хармонизацијата на финансискиот менаџмент и контрола.

(2) Хармонизацијата на финансискиот менаџмент и контрола ги опфаќа следниве активности: развој, регулирање и координирање на системот за финансиски менаџмент и контрола.

(3) Министерството за финансии - Секторот за јавна внатрешна финансиска контрола ги спроведува следниве активности:

- изготвување закони и подзаконски акти, технички упатства и насоки за воспоставување и имплементација на финансискиот менаџмент и контрола,
- развивање, промовирање и координирање на системот за финансиски менаџмент и контрола,
- изготвување стандарди за внатрешна контрола,
- анализирање на функционирањето на системите за финансиски менаџмент и контрола,
- координирање и следење на обуките за финансиски менаџмент и контрола и

- изготвување и доставување до Владата на Република Македонија, годишен извештај за функционирање на финансискиот менаџмент и контрола врз основа на изјавите од членот 14 став (1) на овој закон.

Глава 5

КОНТРОЛА НА СРЕДСТВАТА ОД ФОНДОВИТЕ НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА

Член 16

(1) Субјектите кои користат средства од фондовите на Европската унија се должни покрај одредбите од овој закон, да ги имаат предвид и да ги спроведуваат посебните услови за финансискиот менаџмент, внатрешните контроли и внатрешна ревизија, утврдени од Европската комисија.

(2) Сите информации за нерегуларностите откриени од субјектите при користењето на средства од фондовите на Европската унија или средства добиени од европските фондови со кофинансирање на државата, треба да бидат доставени до Министерството за финансии, во согласност со насоките добиени од Министерството за финансии.

(3) Сите корисници на фондовите на Европската унија треба да им овозможат на овластените лица од Министерството за финансии, инспекторите од Европската комисија и Европскиот суд на ревизори слободен пристап до целата документација, канцелариите, средствата и персоналот.

Глава 6

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 17

Министерот за финансии, во рок од една година од влегувањето во сила на овој закон ќе ги донесе подзаконските акти од членовите 5 и 14 на овој закон.

Член 18

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

L I G J

ПËР КОНТРОЛЛ ТË БРЕНДСHËМ ФИНАЦИАР ПУБЛИК

Креу 1

DISPOZITA TË ПËРГJИТHSHME

Нени 1

Me këtë ligj rregullohet sistemi i kontrollit të brendshëm financiar publik në Republikën e Maqedonisë.

Нени 2

(1) Системи i kontrollit të brendshëm financiar publik пëрбëhet prej:

- системит të menaxhmentit dhe kontrollit financiar;
- ревизионит të brendshëm; dhe
- harmonizimit të menaxhmentit dhe kontrollit financiar dhe ревизионит të brendshëm.

(2) Ревизиони i brendshëm në секторин public është i rregulluar me ligj të veçantë.

Нени 3

Dispozitat e këtij ligji kanë të bëjnë me: shfrytëzuesit e mjeteve të Buxhetit të Republikës së Maqedonisë, Fondin për Sigurim Pensional dhe Invalidor të Maqedonisë, Fondin për Sigurim Shëndetësor të Maqedonisë, Fondin për Rrugë Magjistrale dhe Rajonale, Agjencinë për

Punësime të Republikës së Maqedonisë, komunat dhe Qytetin e Shkupit, agjencitë dhe institucionet e tjera të themeluara me ligj, ndërmarret publike, institucionet publike dhe me persona të tjerë juridikë që janë në pronë të shtetit ose në të cilat shteti është aksionar dominues (në tekstin e mëtejme: subjekte).

Креу 2

ПËРКУФИЗИМЕ

Нени 4

Nocione të veçanta që пëрдoren në këtë ligj e kanë kuptimin si vijon:

a) kontrolli i brendshëm paraqet sistem të kontrolleve të brendshme financiare dhe kontrolleve të tjera, duke e пërfshirë edhe strukturën e organizimit, metodat dhe procedurat e punës dhe ревизионит të brendshëm, të instaluara dhe të implementuara prej personave drejtues të subjektit në пëрputhje me qëllimet e parashtruara për та mundësuar realizimin e aktiviteteve në mënyrë transparente, të rregullt, ekonomike, efikase dhe efektive.

b) qëllimi themelor i kontrollit të brendshëm është që të sigurojë:

- besueshmëri dhe integritet të informatave;
- respektim të ligjeve, akteve nënligjore dhe interne, si dhe të kaheve të udhëheqjes;
- ruajtje të resurseve; dhe
- shfrytëzim ekonomik, efikas dhe efektiv të mjeteve.

c) sistemi i menaxhmentit dhe kontrollit financiar është shuma e пëргjegjëсive të drejtuesit të subjektit që të instalojë dhe implementojë procedura që të arrihet kontrolli i plotë ndaj punës mbi bazë të principit të menaxhmentit të sigurt financiar.

ç) menaxhmenti i sigurt financiar është shfrytëзими transparent, i rregullt, ekonomik, efikas dhe efektiv i mjeteve në dispozicion.

d) menaxhimi me rrezikun është процес i identifikimit, vlerësimit dhe mbikëqyrjes së rrezikut dhe i zbatimit të kontrolleve të domosdoshme me qëllim që ekspozimi i rrezikut të mbahet në nivel të pranueshëm.

dh) kontrolli financiar ex-ante është verifikimi i saktësisë dhe harmonizimit të të gjitha dokumenteve që kanë të bëjnë me активитете financiare dhe krijimin e obligimeve dhe të daljeve me ligjet, aktet nënligjore e me aktet e brendshme, me vendimet dhe marrëveshjet, para ekzekutimit të tyre; dhe

e) kontrolli ex-post është verifikimi i harmonizimit të активитетеве me ligjet, me aktet nëнligjore e me aktet e brendshme, me vendimet dhe marrëveshjet, pas ekzekutimit të tyre.

Креу 3

SISTEMI I MENAXHMENTIT DHE KONTROLLIT FINANCIAR

Пëргjegjëситë e drejtuesит të subjektит

Нени 5

(1) Drejtuesi i subjektit e ka për дetyрë që të vendosë структурë организуюсе dhe procedura me të cilat do та sigurojë funksionimin, ndjekjen dhe zhvillimin e sistemit efikas të menaxhmentit dhe kontrollit të sigurt financiar duke i pasur parasysh специфат e subjektit dhe veprimтаритë që financohen, rreziqet gjatë punës, duke i aplikuar standardet e kontrollit të brendshëm, elementet themelore të menaxhmentit dhe kontrollit financiar dhe udhëзимет e kahet teknike për menaxhment dhe kontroll financiar nga Ministria e Financave.

(2) Drejtuesi i subjektit në mënyrë të qartë i пëркүфизон dhe пëрçактон пëргjegjëситë dhe күфизимет e autorizimeve në формë të shkruar, duke siguruar shпëрндарје пëрçатëсе të дetyrave.

(3) Në rast të bartjes së përgjegjësi, drejtuesi i subjektit vazhdon ta ketë përgjegjësinë për efektivitetin e sistemit të vendosur për menaxhment financiar dhe për kontrollin e brendshme.

(4) Drejtuesi i subjektit e ka për detyrë që vazhdimisht t'i mbikëqyrë operacionet për të cilat ai është përgjegjës dhe në bazë të procedurave të përcaktuara të ndërmarrë masa të shpejta dhe përkatëse sa u përket të gjitha informatave për kryerje jopërkatese të punëve.

(5) Për të gjitha aktivitetet e planifikuara drejtuesi i subjektit duhet të vendosë dhe t'i ndjekë treguesit kryesorë të punës me të cilët do të krahasohen rezultatet e arritura dhe qëllimet e parashtruara në përputhje me udhëzimet dhe kahet teknike për menaxhment dhe kontroll financiar nga paragrafi (1) i këtij neni.

(6) Duke i pasur parasysh standardet ndërkombëtare, ministri i Financave i përcakton standardet e kontrollit të brendshëm në sektorin publik dhe elementet themelore të menaxhmentit dhe kontrollit financiar.

Neni 6

Personat drejtues të subjektit e kanë për detyrë të punësuarve t'ua sigurojnë që t'i dinë dhe t'i respektojnë:

- rregullat e sjelljes;
- qëllimin themelor të njësive organizative, rolin e të punësuarve dhe detyrat e rezultatet e pritura; dhe
- procedurat e proceseve themelore dhe përshkrimet e vendeve të punës.

Menaxhimi me rrezikun

Neni 7

(1) Drejtuesi i subjektit duhet të sigurojë menaxhim sistematik me rrezikun të ndërlidhur me aktivitetet kryesore të subjektit.

(2) Drejtuesi i subjektit e ka për detyrë që në organizatë të vendosë sistem të kontrolleve të brendshme për menaxhim me rreziqet në mënyrë përkatëse me madhësinë e tyre.

(3) Drejtuesi i subjektit e ka për detyrë të sigurojë që procesi i menaxhimit me rrezikun të kryhet në kontinuitet me qëllim që të ekspozuarit e rrezikut të mbahet në nivel të pranueshëm.

Gjurma e revizionit

Neni 8

(1) Personat drejtues të subjektit e kanë për detyrë të sigurojnë që të gjithë proceset brenda subjektit të dokumentohen në mënyrë me të cilën drejtuesit të subjektit, revizorëve të brendshëm dhe të jashtëm dhe organeve mbikëqyrëse do t'u mundësojë ta ndjekin punën dhe rrjedhën e transaksioneve, me çka sigurohet gjurma përkatëse e revizionit.

(2) Gjurma e revizionit duhet të arkivohet dhe të klasifikohet në përputhje me ligj, në atë mënyrë që dokumentet origjinale të jenë lehtë të arritshme dhe të mund të shqyrtohen.

Kontrolli financiar ex-ante

Neni 9

(1) Kontrolli financiar ex-ante bëhet me nënshkrimin ose me refuzimin e nënshkrimit të dokumenteve përkatëse me të cilët lejohet realizimi i transaksioneve.

(2) Kontrolli financiar ex-ante bëhet gjatë inicimit, miratimit dhe ekzekutimit të vendimeve, duke i përfshirë edhe pagesat nga ana e personave të ndryshëm.

Kontrolli mbi pagesat

Neni 10

(1) Para realizimit të pagesave kontabilisti në pajtim me përgjegjësitë të përcaktuara me ligj, e ka për detyrë t'i kontrollojë dhe me nënshkrimin e tij t'i konfirmojë dokumentet dhe shtojcat e dokumenteve në bazë të të cilave

lejohen pagesat në pjesën e nënshkrimeve të personave përgjegjës për kontroll, kompletimit të dokumenteve, ekzistimit të gabimit material dhe në pjesën e të dhënave mbi identitetin e subjektit të cilit duhet t'i paguhet.

(2) Dokumentet në bazë të të cilave duhet të realizohen pagesat, të cilat kanë mangësi ose gabime, kontabilisti e ka për detyrë t'ia kthejë nëpunësit të autorizuar me deklaratë për shkaqet, që të njëjtat të kompletohen ose korrigjohen, më së voni brenda afatit prej një dite, për çka me shkrim i informon personat përgjegjës për kontroll.

(3) Pagesat do të realizohen pas korrigjimit të gabimeve dhe kompletimit të dokumenteve ose në qoftë se drejtuesi i subjektit paraqet justifikim me shkrim për realizimin e tyre.

Kontrolli financiar ex-post

Neni 11

(1) Kontrolli financiar ex-post bëhet që të verifikohet nëse mjetet janë shfrytëzuar në mënyrë ligjore dhe me dedikim dhe a ka mosrespektim të ligjeve, rregullave ose instruksioneve të dhëna nga ana e personave drejtues.

(2) Kontrolli financiar ex-post i siguron instrumentet për shmangien e parregullive të zbuluara nga kontrollin e brendshëm dhe nuk duhet të realizohet nga personat që janë përgjegjës për kontrollin financiar ex-ante.

Zbatuesit e kontrollit financiar

Neni 12

(1) Drejtuesi i subjektit në aktet e organizimit dhe sistematizimit duhet t'i caktojë vendet e punës dhe të emërojë persona përgjegjës për zbatimin e kontrollit financiar ex-ante dhe ex-post, duke siguruar ndarje përkatëse të obligimeve ndërmjet këtyre funksioneve.

(2) Drejtuesi i subjektit duhet të sigurojë se të gjithë personat përgjegjës për kontrollin e aktiviteteve financiare kenë shkathtësi të mjaftueshme profesionale.

(3) Revizorët e brendshëm nuk janë përgjegjës dhe nuk duhet të marrin pjesë në realizimin e menaxhimit financiar dhe kontrolleve të brendshme, duke i përfshirë kontrollet financiare ex-ante dhe ex-post.

Njoftimi për dobësitë e kontrolleve të brendshme

Neni 13

(1) Drejtuesi i subjektit e ka për detyrë të përcaktojë procedura për njoftimin e dobësive të kontrolleve të brendshme, të sigurojë se punonjësit janë të njoftuar me procedurat e njoftimit dhe të ndërmarrë masa për eliminimin e dobësive të konstatuara nga kontrollin e brendshëm.

(2) Personat të cilët njoftojnë për dobësitë e kontrolleve të brendshme nuk duhet të kenë trajtim arbitrar ose diskriminues për shkak të dhënies së këtyre informatave.

Deklarata për cilësinë dhe gjendjen e kontrolleve të brendshme

Neni 14

(1) Drejtuesi i subjektit mbi bazë të vetë-notimit e ka për detyrë që pranë Ministrisë së Financave të paraqesë deklaratë për cilësinë dhe gjendjen e kontrolleve të brendshme më së voni deri në fund të muajit shkurt të vitit në vijim për vitin e kaluar.

(2) Ministria e Financave e përcakton formën, përmbajtjen dhe mënyrën e paraqitjes së deklaratës.

Kreu 4

HARMONIZIMI I MENAXHMENTIT DHE KONTROLLIT FINANCIAR

Neni 15

(1) Ministria e Financave – Sektori i kontrollit të brendshëm financiar publik është kompetent për harmonizimin e menaxhmentit dhe kontrollit financiar.

(2) Harmonizimi i menaxhmentit dhe kontrollit financiar i përfshin aktivitetet si vijojnë: zhvillimin, rregullimin dhe bashkërenditjen e sistemit për menaxhment dhe kontroll financiar.

(3) Ministria e Financave – Sektori i kontrollit të brendshëm financiar publik i realizon aktivitetet si vijojnë:

- përpilon ligje dhe akte nënligjore, udhëzime teknike dhe kahe për vendosjen dhe implementimin e menaxhmentit dhe kontrollit financiar;
- zhvillim, promovim dhe bashkërenditje të sistemit për menaxhment dhe kontroll financiar;
- përgatitje të standardeve për kontroll të brendshëm;
- analizim të funksionimit të sistemit për menaxhment dhe kontroll financiar;
- bashkërenditje dhe ndjekje të trajnimeve për menaxhment dhe kontroll financiar; dhe
- përpilim dhe paraqitje të raportit vjetor pranë Qeverisë së Republikës së Maqedonisë për funksionimin e menaxhmentit dhe kontrollit financiar mbi bazë të deklaratave të nenit 14 paragrafi(1) të këtij ligji.

Kreu 5

KONTROLL MBI MJETET E FONDEVE TË UNIONIT EVROPIAN

Neni 16

(1) Subjektet të cilat shfrytëzojnë mjete nga fondet e Unionit Evropian e kanë për detyrë që përkrah dispozitave të këtij ligji, t'i kenë parasysh dhe t'i zbatojnë kushtet e veçanta për menaxhmentin financiar, kontrollet e brendshme dhe revizionet e brendshme, të përcaktuara nga Komisioni Evropian.

(2) Të gjitha informatat për zbulimin e parregullive nga subjektet gjatë shfrytëzimit të mjeteve nga fondet e Unionit Evropian ose të mjeteve të akorduara nga fondet evropiane me bashkëfinancim të shtetit duhet t'i dërgohen Ministrisë së Financave, në përputhje me udhëzimet e bëra nga Ministria e Financave.

(3) Të gjithë shfrytëzuesit e fondeve të Unionit Evropian, personave të autorizuar të Ministrisë së Financave, inspektorëve të Komisionit Evropian dhe Gjykatës Evropiane të revizorëve duhet t'u mundësojnë qasje të lirë deri te i tërë dokumentacioni, zyrat, mjetet dhe personeli.

Kreu 6

DISPOZITA KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 17

Ministri i Financave, brenda afatit prej një viti nga hyrja në fuqi e këtij ligji, do t'i nxjerrë aktet nënligjore nga nenet 5 dhe 14 të këtij ligji.

Neni 18

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

354.

Vrz основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА МЕДИЈАЦИЈА

Се прогласува Законот за изменување на Законот за медијација,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 16 февруари 2007 година.

Бр. 07-776/1
16 февруари 2007 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Љубиша Георгиевски, с.р.

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА МЕДИЈАЦИЈА

Член 1

Во Законот за медијација ("Службен весник на Република Македонија" број 60/2006), членот 28 се менува и гласи:

"(1) Медијаторите се организираат во Комората на медијатори на Република Македонија.

(2) Комората на медијатори има својство на правно лице.

(3) Седиштето на Комората на медијатори е во Скопје."

Член 2

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

L I G J

PËR NDRYSHIMIN E LIGJIT PËR NDËRMJETËSIM

Neni 1

Në Ligjin për ndërmjetësim ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 60/2006), neni 28 ndryshon si vijon:

"(1) Ndërmjetësit organizohen në Odën e Ndërmjetësve të Republikës së Maqedonisë.

(2) Oda e Ndërmjetësve ka cilësinë e personit juridik.

(3) Selia e Odës së Ndërmjetësve është në Shkup."

Neni 2

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e botimit në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

355.

Vrz основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА УПРАВНАТА ИНСПЕКЦИЈА

Се прогласува Законот за изменување на Законот за управната инспекција,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 16 февруари 2007 година.

Бр. 07-777/1
16 февруари 2007 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Љубиша Георгиевски, с.р.

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА УПРАВНАТА ИНСПЕКЦИЈА

Член 1

Во Законот за управната инспекција ("Службен весник на Република Македонија" број 69/2004), во Глава-та VI насловот "КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ" се заменува со насловот "ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ".

Член 2

Во членот 22 став 1 зборовите: "Со парична казна во износ од 3.000,00 до 10.000,00 денари ќе се казни за прекршок" се заменуваат со зборовите: "Глоба во износ од 200 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече на".

Во ставот 2 зборовите: "Со парична казна во износ од 2.000,00 до 5.000,00 денари ќе се казни за прекршок" се заменуваат со зборовите: "Глоба во износ од 150 до 800 евра во денарска противвредност ќе се изрече на".

Член 3

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

L I G J PËR NDRYSHIMIN E LIGJIT PËR INSPEKTIMIN ADMINISTRATIV

Neni 1

Në Ligjin për inspektim administrativ ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 69/2004) në Kreun VI titulli „DISPOZITA NDËSHKUESE“, zëvendësohet me titullin "DISPOZITA PËR KUNDËRVAJTJE".

Neni 2

Në nenin 22 paragrafi 1 fjalët: "Me dënim me para në një shumë prej 3000 deri 10 000 denarë do të dënohet për kundërvajtje", zëvendësohen me fjalët: "Gjobë prej 200 deri në 1000 euro me kundërvlerë në denarë do t'i shqiptohet".

Në paragrafin 2 fjalët: "Me dënim me para në shumë prej 2000,00 deri 5000,00 denarë do të dënohet për kundërvajtje", zëvendësohet me fjalët: "Gjobë prej 150 deri në 800 euro me kundërvlerë në denarë do t'i shqiptohet".

Neni 3

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga shpallja në "Gazetën zyrtare e Republikës së Maqedonisë".

356.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЈАВНИТЕ ПРЕТПРИЈАТИЈА

Се прогласува Законот за дополнување на Законот за јавните претпријатија, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 16 февруари 2007 година.

Бр. 07-786/1
16 февруари 2007 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Љубиша Георгиевски, с.р.

ЗАКОН ЗА ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЈАВНИТЕ ПРЕТПРИЈАТИЈА

Член 1

Во Законот за јавните претпријатија ("Службен весник на Република Македонија" број 38/96, 6/2002, 40/2003 и 49/2006), по членот 19 се додава нов член 19-а, кој гласи:

“Член 19-а

Управниот одбор на јавното претпријатие, односно градоначалникот на општината, односно на градот Скопје, три месеца пред истекот на мандатот на постојниот директор донесува одлука за распишување на јавен конкурс за избор на директор.

Во објавениот јавен конкурс се утврдуваат условите кои треба да ги исполнува кандидатот за директор, потребната документација и времетраењето на конкурсот.

Пристигнатите документи ги прегледува тричлена комисија избрана од управниот одбор, односно градоначалникот на општината, односно на градот Скопје и во рок од осум дена по истекот на рокот на конкурсот целокупната документација ја доставува до управниот одбор на јавното претпријатие, односно градоначалникот на општината, односно на градот Скопје.

Управниот одбор, односно градоначалникот на општината, односно на градот Скопје, во рок од 15 дена од денот на доставувањето на документацијата од ставот 3 на овој член, донесува одлука за избор на директор.

Ако по распишаниот конкурс не се избере директор, управниот одбор, односно градоначалникот на општината, односно на градот Скопје во рок од пет дена од денот на истекот на рокот од ставот 4 на овој член именува вршител на должноста директор до именување на директор по распишан конкурс, но не подолго од шест месеца.”

Член 2

По членот 23 се додава нов член 23-а, кој гласи:

“Член 23-а

Директорот е должен секои шест месеца да доставува извештај за работата на јавното претпријатие до управниот одбор, односно градоначалникот на општината, односно на градот Скопје.

Во извештајот од ставот 1 на овој член директорот е должен особено да достави податоци за видот и обемот на работите извршени при обавување на дејноста на јавното претпријатие, како и податоци за финансиското работење.

Ако од извештајот за работа се утврдат недостатоци и/или загуби во финансиското работење, директорот е должен истите да ги отстрани во наредните шест месеца.”

Член 3

По членот 24 се додава нов член 24-а, кој гласи:

“Член 24-а

Директорот на јавното претпријатие се разрешува пред истекот на мандатот, во следниве случаи:

- на негово барање,
- ако настане некоја од причините, поради кои според прописите за работни односи му престанува работниот однос согласно со закон,
- ако не работи и постапува според закон, статут и актите на јавното претпријатие или неоправдано не ги спроведува одлуките на управниот одбор или постапува во спротивност со нив,
- ако со својата несовесна и неправилна работа предизвика штета на јавното претпријатие,

- ако ги занемарува или не ги извршува обврските и со тоа ќе настанат нарушувања во вршењето на дејноста од јавен интерес на јавното претпријатие,

- ако не достави извештај согласно со членот 23-а став 1 од овој закон и

- ако и по истекот на рокот определен во членот 23-а став 3 од овој закон не ги отстрани недостатоците или и во тој рок повторно има недостатоци и/или загуби во финансиското работење.

Управниот одбор, односно градоначалникот на општината, односно на градот Скопје, во случаите од ставот 1 на овој член ќе донесе одлука за разрешување на директорот.

До изборот на нов директор, управниот одбор, односно градоначалникот на општината, односно на градот Скопје во рок од пет дена од донесувањето на одлуката од ставот 2 на овој член, именува вршител на должноста директор на јавното претпријатие, но не подолго од шест месеца."

Член 4

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

L I G J ПÈR PLOTËSIMIN E LIGJIT ПÈR NDËRMARRJET PUBLIKE

Neni 1

Нè Ligjin пèr ндèрмarrje publike ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 38/96, 6/2002, 40/2003 dhe 49/2006), në nenin 19 shtohet nen i ri 19-a, si vijon:

"Neni 19-a

Këshilli drejtues i ндèрмarrjes publike, пèркатèsisht kryetari i komunës, gjegjèsisht i qytetit të Shkupit, tre muaj para skadimit të mandatit të drejtorit ekzistues merr vendim пèr shpalljen e konkursit publik пèr zgjedhje të drejtorit.

Нè konkursin e shpallur publik пèрсактоhen kushtet të cilat duhet t'i plotësojë kandidati пèр drejtor, dokumentacioni i nevojshëm dhe kohëzgjatja e konkursit.

Dokumentet e arritura i shqyrton komisioni tre anëtarësh i zgjedhur nga këshilli drejtues, пèркатèsisht kryetari i komunës, gjegjèsisht i qytetit të Shkupit dhe në afat prej tetë ditësh pas skadimit të afatit të konkursit, dokumentacionin e mbledhur ia dorëzon këshillit drejtues të ндèрмarrjes publike, пèркатèsisht kryetarit të komunës, gjegjèsisht të qytetit të Shkupit.

Këshilli drejtues, пèркатèsisht kryetari i Komunës, gjegjèsisht i qytetit të Shkupit, në afat prej 15 ditësh nga dita e dorëzimit të dokumentacionit nga paragrafi 3 i këtij neni merr vendim пèр zgjedhje të drejtorit.

Nëse pas konkursit të shpallur nuk zgjidhet drejtori, këshilli drejtues, пèркатèsisht kryetari i komunës, пèркатèsisht i Qytetit të Shkupit në afat prej pesë ditësh nga dita e kalimit të afatit nga paragrafi 4 të këtij neni, emëron ushtrues detyre drejtor deri në emërimin e drejtorit pas konkursit të shpallur, jo më gjatë se gjashtë muaj."

Neni 2

Pas nenit 23 shtohet nen i ri 23-a, si vijon:

"Neni 23-a

Drejtori është i obliguar që çdo gjashtë muaj t'i dorëzojë raport пèр punën e ндèрмarrjes publike këshillit drejtues, пèркатèsisht kryetarit të komunës, gjegjèsisht të Qytetit të Shkupit.

Nè raportin nga paragrafi 1 të këtij neni, drejtori veçанèrisht është i obliguar të dorëzojë të dhëna пèр llojin dhe vëllimin e punëve të realizuara gjatë kryerjes së veprimtarisë të ндèрмarrjes publike si dhe të dhëna пèр punën financiare.

Nëse nga raporti i punës vèrtetohen mangësi dhe/ose humbje në punën financiare, drejtori është i obliguar të njëjtat t'i мèнjanоjë në gjashtë muajt e ardhshëm."

Neni 3

Pas nenit 24 shtohet nen i ri 24-a, si vijon:

"Neni 24-a

Drejtori i ндèрмarrjes publike shkarkohet para skadimit të mandatit, në rastet vijuese:

- me kërkesë të tij;

- nëse krijohet ндонjèри nga shkaqet, ku në bazë të dispozitave пèр marrëdhënie pune i pushon marrëdhënia e punës në pajtim me ligjin;

- nëse nuk punon dhe nuk vepron në bazë të ligjit, të statutit dhe të akteve të ндèрмarrjes publike apo pa justifikim nuk i realizon vendimet e këshillit drejtues apo vepron në kundërshtim me të;

- nëse me punën e vet të pandèrgjegjshme dhe të parregullt i shkakton дèм ндèрмarrjes publike;

- nëse i shpèrfill apo nuk i kryen obligimet e me të do të shkaktоjë çrregullim në kryerjen e veprimtarisë me interes publik të ндèрмarrjes publike;

- nëse nuk paraqet raport në pajtim me nenin 23-a paragrafin 1 të këtij ligji;

- nëse edhe pas skadimit të afatit të пèрсактуар në nenin 23-a paragrafin 3 të këtij ligji nuk i мèнjanон mangësitë apo edhe në atë afat пèрсèри ka mangësi dhe/apo humbje në punën financiare.

Këshilli drejtues, пèркатèsisht kryetari i komunës, пèркатèsisht i Qytetit të Shkupit, në rastet nga paragrafi 1 i këtij neni do të marrë vendim пèр shkarkimin e drejtorit.

Deri në zgjedhjen e drejtorit të ri, këshilli drejtues, пèркатèsisht kryetari i komunës, gjegjèsisht i Qytetit të Shkupit në afat prej pesë ditësh nga marrja e vendimit nga paragrafi 2 i këtij neni, emëron ushtrues detyre drejtor të ндèрмarrjes publike, jo më shumë se gjashtë muaj.

Neni 4

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

357.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЗАШТИТА НА КОНКУРЕНЦИЈАТА

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за заштита на конкуренцијата, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 16 февруари 2007 година.

Бр. 07-793/1
16 февруари 2007 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Љубиша Георгиевски, с.р.

ЗА К О Н ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЗАШТИТА НА КОНКУРЕНЦИЈАТА

Член 1

Во Законот за заштита на конкуренцијата ("Службен весник на Република Македонија" број 4/2005 и 70/2006), во членот 6 се додава нов став (2), кој гласи:

"(2) Комисијата е надлежен прекршочен орган кој води прекршочна постапка и изрекува прекршочни санкции."

Член 2

Во членот 27 став 1 по зборот "Управните" и во ставот 3 во вovedната реченица по зборот "управните" се додава зборот "прекршочните".

Член 3

По членот 27 се додава нов член 27-а, кој гласи:

"Комисија за прекршочни работи

Член 27-а

(1) Во рамките на стручната служба на Комисијата за заштита на конкуренцијата, за водење на прекршочна постапка се формира Комисија за прекршочни работи, составена од три службени лица овластени од претседателот на Комисијата.

(2) Членовите на Комисијата за прекршочни работи се со завршено високо образование и со работно искуство од над три години во структурата, од кои најмалку еден од членовите е дипломиран правник со положен правосуден испит."

Член 4

Насловот пред членот 40 се менува и гласи: "Судска заштита".

Членот 40 се менува и гласи:

"(1) Решенијата на Комисијата се конечни.

(2) Против решенијата на Комисијата може да се поднесе тужба за поведување управен спор пред надлежен суд.

(3) Тужбата за поведување управен спор против решенијата на Комисијата се поднесува во рок од 30 дена од денот на нивното доставување. Тужбата го одлага извршувањето на решенијата."

Член 5

Насловот по Делот шести се менува и гласи: "ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ".

Член 6

Насловот пред членот 45 се менува и гласи: "Поведување на прекршочна постапка".

Членот 45 се менува и гласи:

"Врз основа на одлука со која е утврдена повреда на одредбите на овој закон, Комисијата по службена должност поведува прекршочна постапка против правното лице, одговорното лице во него, како и против физичко лице."

Член 7

Насловот пред членот 46 се менува и гласи: "Надлежност за одлучување во прекршочна постапка и Судска заштита".

Членот 46 се менува и гласи:

"(1) За решавање за прекршоците утврдени со овој закон и за изрекување на прекршочни санкции надлежен прекршочен орган е Комисијата.

(2) Решенијата на Комисијата со кои се изрекува прекршочна санкција согласно со членовите 47, 48 и 49 од овој закон, се конечни.

(3) Против решенијата на Комисијата со кои се изрекува прекршочна санкција согласно со членовите 47, 48 и 49 од овој закон, може да се поднесе тужба за поведување управен спор пред надлежен суд.

(4) Против решенијата на Комисијата со кои се изрекува прекршочна санкција согласно со членовите 47, 48 и 49 од овој закон, тужбата за поведување управен спор се поднесува во рок од осум дена од денот на нивното доставување. Тужбата го одлага извршувањето на решенијата."

Член 8

Во членот 47 став (1) вovedната реченица се менува и гласи: "Глоба во износ до 10% од вредноста на вкупниот годишен приход на претпријатието (изразена во апсолутен износ), остварен во деловната година што претходи на годината во која е сторен прекршокот, ќе му се изрече на правно лице, ако со умисла или небрежност:".

Ставот (2) се менува и гласи:

"Глоба во износ од 10.000 до 20.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член на физичко лице, кое согласно со одредбите на овој закон има својство на претпријатие."

Ставот (3) се менува и гласи:

"Глоба во износ од 2.000 до 10.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице."

Во ставот (4) зборовите: "паричната казна" се заменуваат со зборот "глобата".

Член 9

Во членот 48 став (1) вovedната реченица се менува и гласи: "Глоба во износ до 1% од вредноста на вкупниот годишен приход на претпријатието (изразена во апсолутен износ), остварен во деловната година што претходи на годината во која е сторен прекршокот, ќе му се изрече на правно лице, ако со умисла или небрежност:".

Ставот (2) се менува и гласи:

"Глоба во износ од 2.000 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член на физичко лице, кое согласно со одредбите на овој закон има својство на претпријатие."

Ставот (3) се менува и гласи:

"Глоба во износ од 500 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице."

Во ставот (4) зборовите: "паричната казна" се заменуваат со зборот "глобата".

Член 10

Насловот пред членот 49 се менува и гласи: "Други прекршочни санкции".

Членот 49 се менува и гласи:

"(1) На правното лице кое ќе стори прекршок од членот 47 став (1) на овој закон, покрај глобата може да му се изрече и прекршочна санкција привремена забрана на вршење на одделна дејност во траење од 30 дена.

(2) На физичкото лице кое согласно со одредбите на овој закон има својство на претпријатие и на одговорното лице во правното лице за сторен прекршок од членот 47 став (1) на овој закон, покрај глобата, може да му се изрече и прекршочна санкција забрана на вршење на професија, дејност или должност во траење од 15 дена."

Член 11

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

L I G J

PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN E LIGJIT PËR MBROJTJEN E KONKURENCËS

Neni 1

Në Ligjin për mbrojtjen e konkurrencës ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 4/2005 dhe 70/2006), në nenin 6 shtohet paragrafi i ri (2) si vijon:

"(2) Komisioni është organ kompetent për kundërvajtje i cili mban procedurë për kundërvajtje dhe kumton sanksione për kundërvajtje."

Neni 2

Në nenin 27 paragrafi 1 pas fjalës "Administrative" dhe në paragrafin 3 në fjalinë hyrëse pas fjalës "administrative" shtohet fjala "për kundërvajtje".

Neni 3

Pas nenit 27 shtohet nen i ri 27-a si vijon:
"Komision për çështje të kundërvajtjes

Neni 27-a

(1) Në suazat e shërbimit profesional të Komisionit për mbrojtjen e konkurrencës, për mbajtjen e procedurës për kundërvajtje formohet Komision për çështje të kundërvajtjes, i përbërë prej personash zyrtarë të autorizuar nga kryetari i Komisionit,

(2) Anëtarët e Komisionit për çështje të kundërvajtjes janë me arsim sipëror të kryer dhe me mbi tre vjet përvojë pune në profesion, nga të cilët më së paku njëri nga anëtarët është jurist i diplomuar me provimin e dhënë të jurisprudencës."

Neni 4

Titulli para nenit 40 ndryshon si vijon: "Mbrojtje gjyqësore".

Neni 40 ndryshon si vijon:

"(1) Aktvendimet e Komisionit janë përfundimtare.

(2) Kundër aktvendimeve të Komisionit mund të paraqitet padi për ngritje të kontestit administrativ para gjykatës kompetente.

(3) Padia për ngritjen e kontestit administrativ kundër aktvendimeve të Komisionit paraqitet në afat prej tridhjetë ditësh nga dita e paraqitjes së tyre. Padia e prolongon zbatimin e aktvendimeve."

Neni 5

Titulli pas Pjesa e gjashtë ndryshon si vijon:
"DISPOZITA PËR KUNDËRVAJTJE".

Neni 6

Titulli para nenit 45 ndryshon si vijon: "Ngritja e procedurës për kundërvajtje"

Neni 45 ndryshon si vijon:

"Në bazë të vendimit me të cilin vërtetohet cenimi i dispozitave të këtij ligji, Komisioni sipas detyrës zyrtare ngre procedurë për kundërvajtje kundër personit juridik, personit përgjegjës në të, si dhe kundër personit fizik."

Neni 7

Titulli para nenit 46 ndryshon si vijon: "Kompetencë për vendimmarrje në procedurë për kundërvajtje dhe Mbrojtje gjyqësore"

Neni 46 ndryshon si vijon:

"(1) Për vendosje për kundërvajtjet e përcaktuara me këtë ligj dhe për kumtimin e sanksioneve për kundërvajtje organ kompetent për kundërvajtje është Komisioni.

(2) Aktvendimet e Komisionit me të cilat kumtohet sanksion për kundërvajtje në pajtim me nenet 47, 48 dhe 49 nga ky ligj, janë përfundimtare.

(3) Kundër aktvendimeve të Komisionit me të cilat kumtohet sanksion për kundërvajtje në pajtim me nenet 47, 48 dhe 49 nga ky ligj, mund të paraqitet padi për ngritje të kontestit administrativ para gjykatës kompetente.

(4) Kundër aktvendimeve të Komisionit me të cilat kumtohet sanksion për kundërvajtje në pajtim me nenet 47, 48 dhe 49 nga ky ligj, padia për ngritje të kontestit administrativ paraqitet në afat prej tetë ditësh nga dita e paraqitjes së tyre. Padia e prolongon zbatimin e aktvendimeve."

Neni 8

Në nenin 47 paragrafi (1) fjalia hyrëse ndryshon si vijon:

"1 Gjobë në shumë deri 10% nga vlera e shumës së përgjithshme të të ardhurave vjetore të ndërmarrjes (e shprehur në shumë absolute), të realizuar në vitin afarist që i paraprin vitit në të cilin është bërë kundërvajtja, do t'i kumtohet personit juridik, nëse me paramendim ose nga pakujdesia :".

Paragrafi (2) ndryshon si vijon:

"2 Gjobë në shumë prej 10 000 deri 20 000 euro me kundërvlerë në denarë do t'i kumtohet për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni personit fizik, i cili në pajtim me dispozitat e këtij ligji ka cilësinë e ndërmarrjes."

Paragrafi (3) ndryshon si vijon:

"3 Gjobë në shumë prej 2000 deri 10 000 euro me kundërvlerë në denarë do t'i kumtohet për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni edhe personit përgjegjës në personin juridik."

Në paragrafin (4) fjalët: "dënimi me para" zëvendësohen me fjalën "gjobë".

Neni 9

Në nenin 48 paragrafi (1) fjalia hyrëse ndryshon si vijon: "1 Gjobë në shumë deri 1% nga vlera e shumës së përgjithshme të të ardhurave vjetore të ndërmarrjes (e shprehur në shumë absolute), të realizuar në vitin afarist që i paraprin vitit në të cilin është bërë kundërvajtja, do t'i kumtohet personit juridik, nëse me paramendim ose nga pakujdesia :".

Paragrafi (2) ndryshon si vijon:

"2 Gjobë në shumë prej 2000 deri 5000 euro me kundërvlerë në denarë do t'i kumtohet për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni personit fizik, i cili në pajtim me dispozitat e këtij ligji ka cilësinë e ndërmarrjes."

Paragrafi (3) ndryshon si vijon:

"3 Gjobë në shumë prej 500 deri 2000 euro me kundërvlerë në denarë do t'i kumtohet për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni edhe personit përgjegjës në personin juridik."

Në paragrafin (4) fjalët: "dënimi me para" zëvendësohen me fjalën "gjobë".

Neni 10

Titulli para nenit 49 ndryshon si vijon: "Sanksione tjera për kundërvajtje".

Neni 49 ndryshon si vijon:

"(1) Personit juridik i cili do të bëjë kundërvajtje nga neni 47 paragrafi (1) i këtij ligji, krahas gjobës mund t'i kumtohet edhe sanksion për kundërvajtje ndalim i përkohshëm për kryerje të veprimtarisë së veçantë në kohëzgjatje prej 30 ditësh.

(2) Personit fizik cili në pajtim me dispozitat e këtij ligji ka cilësinë e ndërmarrjes dhe personit përgjegjës në personin juridik për kundërvajtje të bërë nga neni 47 paragrafi (1) të këtij ligji, krahas gjobës, mund t'i kumtohet edhe sanksion për kundërvajtje ndalim për kryerjen e profesionit, veprimtarisë ose detyrës në kohëzgjatje prej 15 ditësh."

Neni 11

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tetë nga dita e botimit në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

358.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА КОНТРОЛА НА ПРЕДМЕТИТЕ ОД СКАПОЦЕНИ МЕТАЛИ

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за контрола на предметите од скапоцени метали,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 16 февруари 2007 година.

Бр. 07-787/1
16 февруари 2007 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Љубиша Георгиевски, с.р.

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКО- НОТ ЗА КОНТРОЛА НА ПРЕДМЕТИТЕ ОД СКАПОЦЕНИ МЕТАЛИ

Член 1

Во Законот за контрола на предметите од скапоцени метали (“Службен весник на Република Македонија” број 23/95), во членот 4 зборовите: “Заводот за стандардизација и метрологија” се заменуваат со зборовите: “Бирото за метрологија (во натамошниот текст: Биро)”.

Член 2

Во членот 10 ставови 2 и 4, членот 13 став 1, членот 16 став 2, членот 18 ставови 1, 2, 3 и 4, членот 20 ставови 1, 2 и 4 и членот 33 став 1 точка 4 зборот “Заводот” се заменува со зборот “Биро”.

Член 3

Во членот 10 став 1, членот 13 став 2, членот 18 став 2, членот 23 ставови 1, 2 и 3 и членот 29 став 2 зборовите: “министерот за стопанство” се заменуваат со зборовите: “министерот за економија”.

Член 4

Во членот 10 став 3, членот 18 став 5, членот 20 став 3 и членот 27 зборовите: “Министерство за стопанство” се заменуваат со зборовите: “Министерство за економија”.

Член 5

Во членот 10 ставот 5 се менува и гласи:
“Министерот за економија ги пропишува обрасците на барањето за добивање на знак за производител од ставот 1 на овој член, решението за знак за производител од ставот 2 на овој член и регистарот за знак за производител од ставот 4 на овој член и начинот на неговото водење.”

Член 6

Во членот 17, членот 26 став 1, членот 28 став 2, членот 32 ставови 1 и 2 и членот 33 ставови 1 и 2 зборот “препријатијата” се заменува со зборовите: “трговските друштва”.

Член 7

Во членот 24 став 1 зборовите: “можат да” се бришат.
Во ставот 2 зборовите: “може да” се бришат, а по зборовите: “пуштаат во промет” се додава зборот “само”.

Член 8

Членот 28 се менува и гласи:
“Надзор над исправноста и жигосаноста на предметите од скапоцени метали во прометот вршат овластени работници од Бирото.

Трговските друштва и други правни и физички лица кои произведуваат или пуштаат во промет предмети од скапоцени метали, во чии простории се врши надзор од ставот 1 на овој член, се должни на овластениот работник од Бирото да му овозможат непречено вршење на надзор и да му ги дадат сите податоци потребни во врска со вршењето на надзорот.

Ако при вршењето на надзорот од ставот 1 на овој член се утврди дека предметот од скапоцен метал што е пуштен во промет, се држи подготвен заради пуштање во промет или е изложен како мостра, не е исправен, односно не е жигосан, ќе се донесе решение со кое ќе се забрани продажба на тие предмети.

Предметите од скапоцени метали за кои е донесено решение од ставот 3 на овој член, треба веднаш да се повлечат од промет и не смеат да се стават во промет пред нивното жигосување на начин определен со овој закон.

Жалбата против решението од ставот 3 на овој член може да се поднесе до Министерството за економија во рок од осум дена од денот на приемот на решението. Жалбата не го задржува решението од извршување.

Бирото за метрологија поднесува барање за поведување прекршочна постапка.”

Член 9

Членот 31 се менува и гласи:

“Ако органот на пазарната инспекција утврди дека предметот од скапоцен метал што се наоѓа во промет не е жигосан, а според одредбите од овој закон подлежи на жигосување, ќе состави записник за утврдената состојба и ќе донесе решение со кое ќе се забрани продажба на тие предмети.

Предметите од скапоцени метали за кои е донесено решение од ставот 1 на овој член треба веднаш да се повлечат од продажба, запечатени во коверт и не смеат да се пуштаат во промет се додека не се жигосаат на начин определен со овој закон.

На жигосување предметите треба да се донесат во ковертот во кој се запечатени од страна на органот на пазарната инспекција со примерок од записникот и решението со кое се повлечени од продажба.

Жалба против решението од ставот 1 на овој член може да се поднесе до Министерството за економија во рок од осум дена од денот на приемот на решението. Жалбата не го задржува решението од извршување.

Бирото за метрологија поднесува барање за покривување на прекршочна постапка.”

Член 10

Насловот на Главата VI. “КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ” се менува и гласи: “VI. ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ”, а пред членот 32 се додава нов член 31-а, кој гласи:

“Член 31-а

Прекршочен орган за водење на прекршочна постапка согласно со овој закон е Државниот пазарен инспекторат.

Постапката пред Државниот пазарен инспекторат за одлучување по прекршок ја води комисија која одлучува по прекршоци.

Комисијата од ставот 2 на овој член одлучува по прекршоците утврдени со овој закон и изрекува прекршочни санкции.

Против решенијата на Комисијата, со кои се изрекува прекршочна санкција согласно со одредбите од овој закон, може да се поднесе тужба за поведување на управен спор пред надлежен суд.”

Член 11

Во членот 32 став 1 воведната реченица се менува и гласи: “Глоба во износ од 3.500 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на трговското друштво и друго правно лице, ако:”.

По точката 6 се додаваат три нови точки 7, 8 и 9, кои гласат:

“7) предметот од скапоцен метал нема втиснат жиг за степенот на финоста (член 12 став 2);

8) предметите од скапоцени метали кои се пуштаат во промет не се обележани со знак на производителот и со ознака на финоста и ако не се жигосани на начин определен со овој закон (член 24 став 1);

9) увезените предмети кои се пуштаат во промет, немаат ознака на финоста и не се жигосани на начин определен со овој закон (член 24 став 2);”.

Ставот 2 се менува и гласи:

“За дејствијата од ставот 1 на овој член, на одговорното лице во трговското друштво или друго правно лице ќе му се изрече глоба за прекршок од 350 до 1.000 евра во денарска противвредност и санкција привремена забрана за вршење на должност во траење од 15 дена.”

Ставот 3 се менува и гласи:

“За дејствијата од ставот 1 на овој член судот може да изрече заштитна мерка забрана на вршење на определена дејност во траење од една до три години.”

Член 12

Во членот 33 став 1 воведната реченица се менува и гласи: “Глоба во износ од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на трговското друштво или друго правно лице, ако:”.

Ставот 2 се менува и гласи:

“За дејствијата од ставот 1 на овој член, на одговорното лице во трговското друштво или друго правно лице, ќе му се изрече глоба за прекршок во износ од 350 до 1.000 евра во денарска противвредност и санкција привремена забрана за вршење на должност во траење од седум дена.”

Член 13

Во членот 34 ставот 1 се менува и гласи:

“Глоба во износ од 100 до 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на физичко лице кое врши дејност, за дејствијата од членовите 32 став 1 и 33 став 1 на овој закон.”

Во ставот 2 по зборовите: “член 32 став 1” зборовите: “точки 1 и 3” се заменуваат со зборовите: “точки 7, 8 и 9”, а по зборовите: “ќе се изрече и” зборовите: “заштитна мерка” се заменуваат со зборовите: “прекршочна санкција”.

Член 14

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”.

L I G J

PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN E LIGJIT PËR KONTROLLIN E SENDEVE NGA METALET E ÇMUESHME

Neni 1

Në Ligjin për kontrollin e sendeve nga metalet e çmueshme (“Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë” numër 23/95) në nenin 4, fjalët: “Enti për standardizim dhe matje” zëvendësohen me fjalët: “Byroja për matje (në tekstin e mëtuftjeshëm: Byro)”.

Neni 2

Në nenin 10 paragrafët 2 dhe 4, nenin 13 paragrafi 1, nenin 16 paragrafi 2, nenin 18 paragrafët 1, 2, 3, 4, neni 20 paragrafët 1, 2 dhe 4 dhe neni 33 paragrafi 1 pika 4, fjala “Enti” zëvendësohet me fjalën “Byroja”.

Neni 3

Në nenin 10 paragrafi 1, nenin 13 paragrafi 2, nenin 18 paragrafi 2, neni 23 paragrafi 1, 2 dhe 3 dhe nenin 29 paragrafi 2, fjalët: “ministri i Ekonomisë” zëvendësohet me fjalët: “ministri i Ekonomisë”.

Neni 4

Në nenin 10 paragrafi 3, nenin 18 paragrafi 5, nenin 20 paragrafi 3 dhe nenin 27 fjalët: “Ministria e Ekonomisë” zëvendësohen me fjalët: “Ministria e Ekonomisë”.

Neni 5

Në nenin 10 paragrafi 5 ndryshon si vijon:

“Ministri i Ekonomisë i përcakton formularët e kërkesës për marrjen e shenjës së prodhuesit nga paragrafi 1 të këtij neni, aktvendimin për shenjën e prodhuesit nga paragrafi 2 të këtij neni dhe regjistrin për shenjën e prodhuesit nga paragrafi 4 të këtij neni dhe mënyrën e mbajtjes së tij.”.

Neni 6

Në nenin 17, nenin 26 paragrafi 1, nenin 28 paragrafi 2, neni 32 paragrafi 1 dhe 2 dhe nenin 33 paragrafi 1 dhe 2 fjala „ndërmarrjet” zëvendësohet me fjalët: “shoqëritë tregtare”.

Neni 7

Në nenin 24 paragrafi 1, fjalët: “mund të” shlyhen. Në paragrafin 2 fjalët “mund të” shlyhen, kurse pas fjalëve: “lëshojnë në qarkullim” shtohet fjala “vetëm”.

Neni 8

Neni 28 ndryshon si vijon:

“Mbikëqyrje mbi rregullsinë dhe vulosjen e sendeve të metaleve të çmueshme në qarkullim kryejnë punëtorët e autorizuar nga Byroja.

Shoqëritë tregtare dhe persona tjerë juridikë dhe fizikë, të cilët prodhojnë apo lëshojnë në qarkullim sende nga metalet e çmueshme, në lokalet e të cilëve bëhet mbikëqyrja nga paragrafi 1 i këtij neni, janë të obliguar që punëtorit të autorizuar nga Byroja t’i mundësojnë kryerjen pa pengesa të mbikëqyrjes dhe t’ia japin të gjitha të dhënat e nevojshme në lidhje me kryerjen e mbikëqyrjes.

Nëse gjatë kryerjes së mbikëqyrjes nga paragrafi 1 të këtij neni vërtetohet se sendi nga metalet e çmuara i cili është i lëshuar në qarkullim apo është ekspozuar si mostër, nuk është në rregull, gjegjësisht nuk është i vulosur, do të merret aktvendim me të cilin ndalohet shitja e atyre sendeve.

Sendet nga metalet e çmueshme për të cilat është marrë aktvendim nga paragrafi 3 të këtij neni, menjëherë duhet të tërhiqen nga qarkullimi dhe nuk guxon të lëshohen në qarkullim para vulosjes së tyre, në mënyrë të përcaktuar me këtë ligj.

Ankesa kundër aktvendimit nga paragrafi 3 të këtij neni mund t’i paraqitet Ministrisë së Ekonomisë në afat prej tetë ditësh nga dita e pranimit të aktvendimit. Ankesa nuk e ndal aktvendimin nga ekzekutimi.

Byroja për matje paraqet ankesë për ngritjen e procedurës për kundërvajtje.”

Neni 9

Neni 31 ndryshon si vijon:

“Nëse organi i inspeksionit të tregut vërteton se sendi i metalit të çmueshëm i cili gjendet në qarkullim nuk është i vulosur, kurse sipas dispozitave të këtij ligji i nënshtrohet vulosjes, do të bëjë procesverbal për gjendjen e përcaktuar dhe do të marrë aktvendim me të cilin do të ndalohet shitja e sendeve.

Sendet e metaleve të çmueshme për të cilat është marrë aktvendim nga paragrafi 1 të këtij neni, menjëherë duhet të tërhiqen nga shitja, të vulosura në zarf dhe nuk guxon të lëshohen në qarkullim derisa nuk vulosen në mënyrë të përcaktuar me këtë ligj.

Për vulosje sendet duhen të sillen në zarf në të cilin janë vulosur nga ana e organit të inspeksionit të tregut me një kopje nga procesverbalit dhe aktvendimi me të cilat janë tërhequr nga shitja.

Ankesa kundër aktvendimit nga paragrafi 1 të këtij neni mund t’i paraqitet Ministrisë së Ekonomisë në afat prej tetë ditësh nga dita e Pranimit të aktvendimit. Ankesa nuk e ndal aktvendimin nga ekzekutimi.

Byroja për matje paraqet kërkesë për ngritjen e procedurës për kundërvajtje.”

Neni 10

Titulli i Kreut VI „DISPOZITA NDËSHKIMORE“ ndryshon si vijon: "VI PROCEDURË PËR KUNDËRVAJTJE", kurse para nenit 32 shtohet nen i ri 31-a si vijon:

„Neni 31-a

Organ për kundërvajtje për mbajtjen e procedurës për kundërvajtje në pajtim me këtë ligj është Inspektorati shtetëror i tregut.

Procedurën para Inspektoratit shtetëror të tregut për vendosje sipas kundërvajtjes e udhëheq komisioni i cili vendos sipas kundërvajtjeve.

Komisioni nga paragrafi 2 i këtij neni vendos kundërvajtjeve të përcaktuara me këtë ligj dhe kumton sanksione për kundërvajtje.

Kundër aktvendimeve të Komisionit, me të cilat kumtohet sanksion për kundërvajtje në pajtim me dispozitat e këtij ligji, mund të paraqesë ankesë për ngritjen e kontestit administrativ para gjyqit kompetent“.

Neni 11

Në nenin 32, paragrafi 1 fjalia hyrëse ndryshon si vijon:

"Gjobë në shumë prej 3500 deri 5000 euro me kundërvlerë në denarë do t'i theksohet për kundërvajtje shoqërisë tregtare dhe personit tjetër juridik, nëse:"

Pas pikës 6, shtohen tri pika të reja 7, 8 dhe 9 si vijon:

"7) nëse sendi nga metali i çmueshëm nuk e ka të shtypur vulën për shkallën e kualitetit (neni 12 paragrafi 2);

8) sendet nga metalet e çmueshme të cilat lëshohen në qarkullim nuk janë shënuar me shenjën e prodhuesit dhe me shenjën e kualitetit dhe nëse nuk janë vulosur në mënyrë të përcaktuar me këtë ligj (neni 24 paragrafi 1);

9) sendet e importuara të cilat lëshohen në qarkullim, nuk kanë shenjë të kualitetit dhe nëse nuk janë vulosur në mënyrë të përcaktuar me këtë ligj (neni 24 paragrafi 2)."

Paragrafi 2 ndryshon si vijon:

"Për veprimet nga paragrafi 1 të këtij neni, personit përgjegjës në shoqërinë tregtare apo personit tjetër juridik do t'i kumtohet gjobë për kundërvajtje prej 350 deri 1000 euro me kundërvlerë në denarë dhe sanksioni i përkohshëm ndalim për kryerjen e obligimeve me kohëzgjatje prej 15 ditësh."

Paragrafi 3 ndryshon si vijon:

"Për veprimet nga paragrafi 1 të këtij neni, gjykata mund të kumtojë masë mbrojtëse ndalim të kryerjes së veprimtarisë së caktuar në kohëzgjatje prej një deri në tre vjet."

Neni 12

Në nenin 33, paragrafi 1 fjalia hyrëse ndryshon si vijon:

"Gjobë në shumë prej 500 deri 1000 euro me kundërvlerë në denarë do t'i kumtohet për kundërvajtje shoqërisë tregtare apo personit tjetër juridik, nëse:

Paragrafi 2 ndryshon si vijon:

"Për veprimet nga paragrafi 1 të këtij neni, personit përgjegjës në shoqërinë tregtare apo personit tjetër juridik, do t'i kumtohet gjobë për kundërvajtje në shumë prej 350 deri 1000 euro me kundërvlerë në denarë dhe sanksion ndalim të përkohshëm për kryerjen e obligimit me kohëzgjatje prej 7 ditësh."

Neni 13

Në nenin 34, paragrafi 1 ndryshon si vijon:

"Gjobë prej 100 deri 500 euro me kundërvlerë në denarë do t'i kumtohet për kundërvajtje personit fizik i cili kryen veprim, për veprimet nga nenet 32 paragrafi 1 dhe 33 paragrafi 1 të këtij ligji."

Në paragrafin 2, pas fjalëve: "neni 32 paragrafi 1" fjalët: "pikat 1 dhe 3", zëvendësohen me fjalët: "pikat 7, 8 dhe 9", kurse pas fjalëve: "do të kumtohet dhe", fjalët: "masë mbrojtëse" zëvendësohen me fjalët: "sanksione për kundërvajtje".

Neni 14

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

359.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ВНАТРЕШНА РЕВИЗИЈА ВО ЈАВНИОТ СЕКТОР

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за внатрешна ревизија во јавниот сектор, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 20 февруари 2007 година.

Бр. 07-829/1
20 февруари 2007 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Љубиша Георгиевски, с.р.

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ВНАТРЕШНА РЕВИЗИЈА ВО ЈАВНИОТ СЕКТОР

Член 1

Во Законот за внатрешна ревизија во јавниот сектор ("Службен весник на Република Македонија" бр. 69/2004), членот 9 се менува и гласи:

"Внатрешната ревизија ја спроведуваат Министерството за финансии - Секторот за јавна внатрешна финансиска контрола и организационите единици (во натамошниот текст: единици) за внатрешна ревизија во субјектите од членот 1 став (2) на овој закон."

Член 2

Насловот пред членот 10 се менува и гласи: "Сектор за јавна внатрешна финансиска контрола".

Член 3

Во членот 10 ставот (1) се брише.

Во ставот (2) кој станува став (1) зборовите: "Централната внатрешна ревизија" се заменуваат со зборовите: "Секторот за јавна внатрешна финансиска контрола".

Член 4

Членот 11 се менува и гласи:

"Секторот за јавна внатрешна финансиска контрола со цел регулирање, развој и усогласување на системот за внатрешна ревизија во јавниот сектор ги спроведува следниве активности:

- а) подготвува предлози на законски и подзаконски акти за внатрешна ревизија;
- б) дава предлози за развој и усогласување на системот на внатрешна ревизија;
- в) го следи спроведувањето на законите, подзаконските и интерните акти, прифатените професионални стандарди и етичкиот кодекс, упатствата и методите за внатрешна ревизија;
- г) врши супервизија на квалитетот на работењето на единиците за внатрешна ревизија преку увид на лице место во документацијата кај субјектите;

д) организира континуирана обука на внатрешните ревизори;

ѓ) изготвува збирни годишни извештаи за внатрешна ревизија и

е) соработува со Државниот завод за ревизија и други професионални организации од областа на ревизијата и сметководството.”

Член 5

Членот 12 се менува и гласи:

“(1) Раководителот на субјектот е должен да основа единица за внатрешна ревизија и да обезбеди ресурси за нејзино функционирање.

(2) Раководителот на субјектот може да склучи договор за основање на заедничка единица за внатрешна ревизија со раководителот на друг субјект од јавниот сектор или договор за вршење внатрешна ревизија од единица за внатрешна ревизија од друг субјект од јавниот сектор по претходна согласност од Министерството за финансии.

(3) Работењето и задачите на единиците за внатрешна ревизија се уредуваат со овој закон, подзаконските акти, повелбата за внатрешна ревизија и интерните акти на субјектот усогласени со овој закон.

(4) Единиците за внатрешна ревизија во субјектите од членот 1 став (2) на овој закон кои имаат органи во состав и единките корисници се одговорни и за извршување на задачите на внатрешна ревизија кај органите во состав и единките корисници на средства, доколку истите немаат основано свои единици за внатрешна ревизија, а можат да вршат ревизија и кај други субјекти за делот на средствата одобрени за определени намени.

(5) Организационата структура и бројот на внатрешни ревизори во единицата за внатрешна ревизија се определува врз основа на обемот и сложеноста на задачите на субјектот и средствата со кои располага и управува.”

Член 6

Во насловот пред членот 13 по зборот “организациона” се додаваат зборовите: “и функционална”.

Член 7

Членот 13 се менува и гласи:

“(1) Раководителот на субјектот е одговорен за обезбедување на организациона и функционална независност на работењето на внатрешната ревизија.

(2) Единицата за внатрешна ревизија директно одговара пред раководителот на субјектот и е независна во планирањето, спроведувањето и известувањето за внатрешните ревизии.

(3) Раководителот на единицата за внатрешна ревизија и внатрешните ревизори не треба да извршуваат задачи на финансиски менаџмент и контрола и други задачи во субјектот што не се поврзани со функцијата на внатрешната ревизија.”

Член 8

Насловот пред членот 14 и членот 14 се бришат.

Член 9

Членот 15 се менува и гласи:

“(1) Раководителот на единицата за внатрешна ревизија и внатрешниот ревизор се должни да ја извршуваат својата работа согласно со закон, подзаконските акти, стандардите и етичкиот кодекс, како и упатството за работа и повелбата на секоја единица за внатрешна ревизија.

(2) Раководителот на единицата за внатрешна ревизија и внатрешниот ревизор не можат да бидат сменети доколку работат согласно со одредбите од ставот (1) на овој член.

(3) Раководителот на субјектот е должен да донесе Повелба за внатрешна ревизија.

(4) Министерот за финансии ги пропишува основните елементи на упатството за работа и повелбата за внатрешна ревизија.”

Член 10

Во насловот на Главата 5 по зборот “ИСПОЛНИ” се додаваат зборовите: “И СТАТУСОТ НА”, а по членот 16 се додава нов член 16-а, кој гласи:

“Статус на внатрешните ревизори

Член 16-а

Раководителот на единицата за внатрешна ревизија и внатрешните ревизори имаат статус на вработени на неопределено време.”

Член 11

Во членот 17 точка б) по зборот “подготвува” се додаваат зборовите: “стратешки и”.

Во точката е) зборовите: “квартални и” се бришат.

Член 12

Во членот 19 точка г) по зборот “извештај” се додаваат зборовите: “со акционен план за спроведување на препораките”.

Член 13

Членот 22 се менува и гласи:

“Одговорното лице и вработените во субјектот во кој се врши ревизија ги имаат следниве обврски:

а) да помагаат и соработуваат за време на ревизијата;

б) да обезбедуваат усни или писмени информации, изјави на барање на ревизорот, пристап до документите, да доставуваат заверени фотокопии од бараните документи, како и да ги доставуваат бараните оригинални документи со потврда за прием на истите;

в) на барање на ревизорот, да дадат изјава за комплетноста на документите и податоците;

г) врз основа на ревизорските наоди и препораки, да учествуваат во подготовката на акционен план за спроведување на препораките, во кој ќе се утврдат одговорните лица и крајните рокови за преземање на неопходните мерки во рамките на нивните надлежности;

д) да ги спроведат препораките и да го информираат раководителот на субјектот и раководителот на внатрешната ревизија за спроведувањето на акциониот план и

ѓ) да обезбедат соодветни услови за работа на ревизорите.”

Член 14

Во членот 23 став (1) по зборот “изготвува” се додаваат зборовите: “стратешки и”, а по зборот “ревизија” се додаваат зборовите: “врз основа на процената на ризикот”.

Член 15

Насловот пред членот 28 се менува и гласи: “Годишни ревизорски извештај”.

Член 16

Во членот 28 став (2) воведната реченица се менува и гласи: “Годишниот извештај содржи:”.

Ставот (3) се брише, а ставот (4) станува став (3).

Член 17

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи членот 37 од Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа (“Службен весник на Република Македонија” број 61/2004 и 96/2004).

Единиците на локалната самоуправа, во рок од три месеца од влегувањето во сила на овој закон, се должни да спроведат постапка за разрешување на внатрешните ревизори назначени од советот на општината и вработување на внатрешни ревизори на неопределено време.

Член 18

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”.

L I G J
PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN E LIGJIT
PËR REVIZIONIN E BRENDSHËM NË SEKTORIN
PUBLIK

Neni 1

Në Ligjin për revizion e brendshëm në sektorin publik (“Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë” nr. 69/2004), neni 9 ndryshohet si vijon:

“Revizionin e brendshëm e zbatojnë: Ministria e Financave – Sektori i kontrollit publik financiar të brendshëm dhe njësitë organizative (në tekstin e mëtejme: njësitë) e revizionit të brendshëm në subjektet nga neni 1, paragrafi (2) i këtij ligji”.

Neni 2

Titulli para neni 10 ndryshohet si vijon: “Sektori i kontrollit publik financiar të brendshëm”.

Neni 3

Në nenin 10, paragrafi (1) fshihet:

Në paragrafin (2), i cili bëhet paragrafi (1), fjalët: “Revizioni qendror i brendshëm”, zëvendësohen me fjalët: “Sektori i kontrollit publik financiar të brendshëm”.

Neni 4

Neni 11 ndryshohet si vijon:

“Sektori i kontrollit publik financiar të brendshëm, me qëllim të rregullimit, të zhvillimit dhe të harmonizimit të sistemit për revizion të brendshëm në sektorin publik, i zbaton aktivitetet në vijim:

a) përgatit propozime të akteve ligjore dhe nënligjore për revizionin e brendshëm;

b) jep propozime për zhvillimin dhe për harmonizimin e sistemit të revizionit të brendshëm;

v) përcjell zbatimin e ligjeve, të akteve nënligjore dhe të akteve të brendshme, standardeve të pranuar profesionalisht dhe kodit etik, udhëzimeve dhe metodave të revizionit të brendshëm;

g) bën super-revizionin e kualitetit të punës së njërive për revizion të brendshëm nëpërmjet inspektimit aty për aty të dokumentacionit të subjektet;

d) organizon trajnim të përhershëm të revizorëve të brendshëm;

gj) përpilon raporte përmbledhëse vjetore për revizionin e brendshëm; dhe

e) bashkëpunon me Entin Shtetëror të Revizionit dhe me organizata të tjera profesionale nga sfera e revizionit dhe të kontabilitetit.”

Neni 5

Neni 12 ndryshohet si vijon:

“(1) Udhëheqësi i subjektit është i obliguar të themelojë njësi për revizion të brendshëm dhe të sigurojë resurse për funksionimin e saj.

(2) Udhëheqësi i subjektit mund të lidhë marrëveshje për themelimin e njësisë së përbashkët për revizion të brendshëm me udhëheqësin e subjektit tjetër nga sektori publik ose marrëveshje për bërjen e revizionit të brendshëm nga njësia e revizionit të brendshëm të subjektit tjetër nga sektori publik, pas pëlqimit paraprak nga Ministria e Financave.

(3) Puna dhe detyrat e njërive të revizionit të brendshëm rregullohen me këtë ligj, me aktet nënligjore, me kartën për revizion të brendshëm dhe me aktet e brendshme të subjektit të harmonizuara me këtë ligj.

(4) Njësitë e revizionit të brendshëm në subjektet nga neni 1, paragrafi (2) i këtij ligji, të cilat kanë organe në përbërje dhe individë shfrytëzues, janë përgjegjës edhe për kryerjen e detyrave të revizionit të brendshëm te organet në përbërje dhe te individët shfrytëzues të mjeteve, në qoftë se të njëjtit nuk kanë themeluar njësi të veta për revizion të brendshëm, kurse mund të bëjnë revizion edhe te subjekte të tjera për pjesën e mjeteve të miratuara për qëllime të caktuara.

(5) Struktura organizative dhe numri i revizorëve të brendshëm në njësinë e revizionit të brendshëm përcaktohet në bazë të vëllimit dhe të ndërlikimit të detyrave të subjektit dhe të mjeteve me të cilat disponon dhe menaxhon.”

Neni 6

Në titullin para neni 13, pas fjalës “organizative” shtohen fjalët: “dhe funksionale”.

Neni 7

Neni 13 ndryshohet si vijon:

“(1) Udhëheqësi i subjektit është përgjegjës për sigurimin e pavarësisë organizative dhe funksionale të punës së revizionit të brendshëm.

(2) Njësia e revizionit të brendshëm përgjigjet në mënyrë të drejtpërdrejtë para udhëheqësit të subjektit dhe është e pavarur në planifikimin, në zbatimin dhe në raportimin për revizionet e brendshme.

(3) Udhëheqësi e njësisë për revizion të brendshëm dhe revizorët e brendshëm nuk duhet të ushtrojnë detyra të menaxhimit dhe të kontrollit financiar dhe detyra të tjera në subjektin, që nuk janë të ndërlidhura me funksionin e revizionit të brendshëm.”

Neni 8

Titulli para neni 14 dhe neni 14 fshihen.

Neni 9

Neni 15 ndryshohet si vijon:

“(1) Udhëheqësi i njësisë për revizion të brendshëm dhe revizori i brendshëm janë të obliguar ta kryejnë punën e vet në përputhje me ligjin, me aktet nënligjore, me standardet dhe me kodin etik, si edhe me udhëzimin për punë dhe me kartën e çdo njësie për revizion të brendshëm.

(2) Udhëheqësi i njësisë për revizion të brendshëm dhe revizori i brendshëm nuk mund të ndërrohen në qoftë se punojnë në përputhje me dispozitat nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Udhëheqësi i subjektit është i obliguar të miratojë Kartë për revizion të brendshëm.

(4) Ministri i Financave i përcakton elementet kryesore të udhëzimit për punë dhe të kartës për revizion të brendshëm.”

Neni 10

Në titullin e Kreut 5, pas fjalës “PËRMBUSH”, shtohen fjalët: “DHE STATUSI I”, ndërsa pas neni 16 shtohet neni i ri 16-a, si vijon:

“Statusi i revizorëve të brendshëm

Neni 16-a

Udhëheqësi i njësisë për revizion të brendshëm dhe revizorët e brendshëm kanë statusin e të punësuarve në kohë të pacaktuar.”

Neni 11

Në nenin 17, në pikën b), pas fjalës “përgatit”, shtohen fjalët: “strategjike dhe”.

Në pikën e), fjalët: “tremujore dhe”, fshihen.

Neni 12

Në nenin 19, në pikën gj), pas fjalës “raport”, shtohen fjalët: “me planin aksionar për zbatimin e rekomandimeve”.

Нени 13

Нени 22, ndryshohet si vijon:

“Personi përgjegjës dhe të punësuarit në subjektin në të cilin bëhet revizionin i kanë obligimet në vijim:

- a) të ndihmojnë dhe të bashkëpunojnë gjatë revizionit;
- b) të sigurojnë informata gojore dhe të shkruara, deklarata me kërkesë të revizorit, qasje në dokumentet, të dorëzojnë fotokopje të verifikuara të dokumenteve të kërkuara, si edhe t'i dorëzojnë dokumentet origjinale të kërkuara me vërtetim për pranimin e të njëjtave;
- v) me kërkesë të revizorit, të japin deklarata për tërësinë e dokumenteve dhe të dhënave;
- g) në bazë të konstatimeve dhe të rekomandimeve revizore, të marrin pjesë në përgatitjen e planit aksionar për zbatimin e rekomandimeve, në të cilin do të përcaktohen personat përgjegjës dhe afatet e fundit për ndërmarrjen e masave të domosdoshme në suazat e kompetencave të tyre;
- d) t'i zbatojnë rekomandimet dhe ta informojnë udhëheqësin e subjektit dhe udhëheqësin e revizionit të brendshëm për zbatimin e planit aksionar; dhe
- gj) të sigurojnë kushte përkatëse për punën e revizorëve.”

Нени 14

Нë nenin 23, paragrafi (1), pas fjalës “përgatit”, shtohen fjalët: “strategjike dhe”, dhe pas fjalës “revizion” shtohen fjalët: “në bazë të vlerësimit të rrezikut”.

Нени 15

Titulli para nenit 28 ndryshohet si vijon: “Raporte vjetore revizore”.

Нени 16

Fjalja hyrëse në nenin 28, paragrafi (2) ndryshohet si vijon: “Raporti vjetor përmban:”

Paragrafi (3) fshihet, ndërsa paragrafi (4) bëhet paragrafi (3).

Нени 17

Me ditën e hyrjes së këtij ligji në fuqi, pushon të vlejë neni 37 i Ligjit për financimin e njësisive të vetadministrimit lokal (“Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë” numër 61/2004 dhe 96/2004).

Njësitë e vetadministrimit lokal, në afat prej tre muajsh nga hyrja e këtij ligji në fuqi, janë të obliguara të zbatojnë procedurë për shkarkimin e revizorëve të brendshëm të emëruar nga këshilli i komunës dhe për punësimin e revizorëve të brendshëm në kohë të pacaktuar.

Нени 18

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në “Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë”.

ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

360.

Врз основа на член 76 став 3 од Законот за надворешни работи (“Службен весник на Република Македонија” бр. 46/06), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 20.02.2007 година, донесе

У Р Е Д Б А
ЗА НАЧИНОТ И ПОСТАПКАТА ЗА УТВРДУВАЊЕ НА ПЛАТА, ДОДАТОЦИ НА ПЛАТА И НАДОМЕСТОЦИТЕ НА ОПРЕДЕЛЕНИ ТРОШОЦИ ВО ДИПЛОМАТСКО - КОНЗУЛАРНИТЕ ПРЕТСТАВНИШТВА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

1. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со оваа уредба се уредува начинот и постапката за утврдување на плата, додатоци на плата и надоместоците на определени трошоци во дипломатско-конзуларните претставништва на Република Македонија (во натамошниот текст: претставништва).

Член 2

Платата, додатоците на плата и надоместоците на определени трошоци во претставништвата ги остваруваат дипломатско- конзуларните службеници и стручно-административните државни службеници вработени во Министерството за надворешни работи.(во натамошен текст: Министерство).

Член 3

Платата, додатоците на плата и надоместоците на определени трошоци на службениците од член 2 на оваа уредба се исплатуваат од денот на стапувањето на работа, а престануваат со денот на завршување на работа во претставништвото.

Член 4

Исплатата на плати, додатоци на плати и надоместоци на определени трошоци во претставништвото се врши врз основа на решение.

Придонесите од платата се пресметуваат и уплатуваат во денари, пресметани на последната плата која службеникот ја добил пред упатување на работа во претставништвото.

2. ПЛАТА НА ВРАБОТЕН ВО ПРЕТСТАВНИШТВО

Член 5

Параметри за утврдување на нето платата се:

- основица по земји (во натамошен текст: основица)
- коефициент за корекција на основица
- коефициент за звање.

Член 6

Основицата се искажува во следните валути:

- дански круни за Кралството Данска
- швајцарски франци за Швајцарската Конфедерација
- британски фунти за Велика Британија
- евра, за сите останати европски земји
- канадски долари за Канада
- австралиски долари за Австралија
- американски долари за сите останати воневропски земји.

Основиците од став 1 на овој член кои не се изразени во американски долари се добиваат со трансформација на досегашните основици утврдени во американски долари според соодносот на средните курсеви на американскиот долар и предметната валута, објавени во официјалната курсна листа на Народна Банка на Република Македонија на 1.02.2007 година.

Основиците, со решение се утврдуваат еднаш годишно, при изготвувањето на предлог буџетот на Министерството за наредната година.

Член 7

Како коефициенти за корекција на основиците се користат мултипликаторите по земји објавени од страна на ОН, утврдени врз основа на индексите на малопродажните цени и други релевантни фактори.

Нето платата на вработен во претставништво се добива кога на корегираниот основица со коефициентот (мултипликаторот) се примени коефициентот за звање.

Член 8

Вредноста на коефициентите за дипломатско-конзуларните службеници со звања се:

Амбасадор	4,50
Ополномоштен министер/Генерален конзул	4,30
Министер советник	4,10
Советник	3,70
Прв секретар/Конзул	3,50
Втор секретар/ Вице конзул	3,20
Трет секретар	3,00
Аташе	2,80

Вредноста на коефициентите за стручно-административните службеници се:

Кореспондент	2,60
Конзуларно - административен референт	2,40
Референт - технички секретар	2,20
Домакин - возач	2,00

Член 9

На шефот на претставништво акредитиран во повеќе земји платата му се утврдува согласно основницата на земјата во која се наоѓа седиштето на претставништвото.

Член 10

На вработен во претставништво кој, врз основа на медицинска документација, користи боледување во земјата на прием, му се исплаќа девизна плата согласно позитивните прописи во Република Македонија.

На вработена во претставништво кога користи породилно отсуство во земјата на приемот најдолго и се исплаќа девизна плата најдолго три месеци.

На вработен во претставништво кој користи боледување во Република Македонија, од шеснаесеттиот ден од престојот во земјата му се исплатува денарска плата согласно позитивните прописи во Република Македонија.

Член 11

Платата се исплаќа безготовински.

Платата се исплаќа во нето износ најдоцна до 15-тиот ден во тековниот месец, за претходниот месец, освен во случаите кога службеникот завршува со својата работа.

Член 12

На вработен во претставништвото, на негово барање, му се исплатува аконтација на едномесечна нето плата.

Износот на добиената аконтација се задржува од нето платата на државниот службеник во шест еднакви рати, почнувајќи од наредниот месец од месецот во кој е дадена аконтацијата.

3. ДОДАТОЦИ НА ПЛАТА

Член 13

Додатоци на плата кои му се исплаќаат на државен службеник упатен во претставништво се:

- за вршител на работите
- за придружба на брачен другар/лице од вонбрачна заедница
- за обем и сложеност на работата
- за вршење задачи во отежнати услови на работа.

3.1. Додаток за вршител на работите

Член 14

Додатокот за вршител на работите изнесува 5% од нето платата на вработениот во претставништво и се исплатува во следните случаи:

- да е пријавен како вршител на работите во претставништво во кое не е поставен шеф на претставништвото и
- да е пријавен како вршител на работите, заради отсуство на шефот на претставништвото од државата на приемот, подолго од петнаесет дена. Исплатата во овој случај се врши од шеснаесеттиот ден од денот на пријавувањето.

Додатокот од 5 % се исплаќа само на вршителот на работи во државата во која се наоѓа седиштето на претставништвото.

Додатокот за вршител на работите се исплатува врз основа на поднесено барање од претставништвото, во прилог на кое се доставува и вербална нота со која е извршено пријавувањето кај земјата на приемот.

3.2. Додаток за придружба на брачен другар/лице од вонбрачна заедница, согласно со закон

Член 15

Додатокот по основ на придружба на брачен другар/лице од вонбрачна заедница, согласно со закон, му се исплатува на вработен во претставништво со дипломатско – конзуларно звање во висина од 20% од износот на нето платата, од кои:

- 10% по основ на придружба во земјата на акредитацијата
- 10% по основ на учество во активностите на дипломатскиот, односно конзуларниот кор и во општествениот живот во државата на приемот.

Овој додаток се исплатува само на државен службеник упатен во претставништво на полн мандат.

Додатокот по основ на придружба на брачен другар/лице од вонбрачна заедница согласно со закон, му се исплатува на вработен во претставништво како стручно-административниот службеник во висина од 10% од износот на нето платата.

Претставништвото писмено го известува Министерството за денот од кој брачниот другар/лице од вонбрачната заедница го придружува службеникот во државата на приемот, најдоцна три дена по денот на пристигнувањето.

Член 16

Кога брачниот другар, односно лицето од вонбрачната заедница отсуствува од државата на приемот во континуитет повеќе од 10 дена месечно, освен при користење на годишен одмор, не се исплатува надомест за тој месец.

Правото на додаток од 10% по основ на придружба престанува доколку брачниот другар/лицето од вонбрачна заедница се вработи во државата на приемот, или остварува редовни финансиски приходи по било кој основ (договор за дело, приватна дејност и сл.).

Во случај кога брачниот другар/лицето од вонбрачната заедница се вработува во земјата на приемот, му престанува правото на продолжено осигурување, а доколку е корисник на пензија во Република Македонија, нејзината исплата се става во мирување.

Вработениот во претставништво во писмена форма го информира Министерството дека настапиле услови те утврдени во ставовите 1, 2 и 3 на овој член.

3.3. Додаток за обем и сложеност на работа

Член 17

Додатокот по основ на обем и сложеност на работа изнесува 3% од нето платата и се исплатува на вработен во претставништвото кој, покрај редовните активности за кои е упатен на работа во претставништвото, со решение е поставен за сметкополагач.

Додаток од 2% од нето платата се исплатува и на вработен во претставништвото кој покрај редовните активности за кои е упатен на работа во претставништвото, со решение е овластен да ракува со средствата за криптозаштита.

Член 18

Додатокот на нето платата по основ на обем и сложеност на работните задачи на вработен во претставништвото, согласно категоризацијата на претставништвото утврдена од страна на министерот е:

- за претставништва од Прва категорија 9%
- за претставништва од Втора категорија 6%
- за претставништва од Трета категорија 3%.

3.4. Додаток за вршење задачи во отежнати услови за работа

Член 19

На вработен во претставништво му се исплатува додаток од 20% од нето платата за вршење задачи во отежнати услови во земја каде што е прогласена воена или вонредна состојба, или во која настапила елементарна непогода.

Додатокот по овој основ се исплатува за периодот на траење на отежнатите услови на работа.

4. НАДОМЕСТОЦИ НА ОПРЕДЕЛЕНИ ТРОШОЦИ

Член 20

Надоместоци на определени трошоци на вработен во претставништвото се:

- за изнајмување стан
- за школување деца во основно и средно образование
- за превоз до и од работа и
- други надоместоци утврдени со позитивните законски прописи.

4.1. Надоместок на трошоци за изнајмување стан

Член 21

Надоместокот на трошоци за изнајмување стан се исплатува врз основа на решение донесено согласно писмена согласност на Комисијата за избор на станови, формирана во Министерството и зависи од бројот на членовите на семејството и тоа:

- за семејство или за двочлено семејство надоместок за стан со една спална соба, соба за дневен престој и помошни простории,
- за тричлено семејство надоместок за стан со две спални соби, соба за дневен престој и помошни простории,
- за четиричлено или поголемо семејство надоместок за стан со три или повеќе спални соби (зависно од полот на децата), соба за дневен престој и помошни простории.

Член 22

Трошоци кои се надоместуваат по основ на изнајмување на стан се:

- трошоци за привремено хотелско сместување
- станарина
- депозит и
- агенциска провизија.

Член 23

Надомест на трошоци за привремено хотелско или апартманско сместување, во категорија до три ѕвездички, до изнаоѓањето на стан за живеење, но не подолго од 25 дена од денот на пристигнувањето во државата на приемот, му се исплатува на вработен во претставништво за него и за членовите на неговото семејство.

Трошоците направени за сместување над дозволените 25 дена, паѓаат на товар на вработениот во претставништвото.

Вработен во претставништво, заедно со членовите на семејството има право и на хотелско сместување при заминување од земјата на приемот, но не подолго од три дена.

Член 24

Надоместокот на станарина за вработен во претставништвото е до 70% од неговата нето плата.

По исклучок, на вработениот можат да му се исплатат трошоци и во износ поголем од 70% од неговата нето плата кога заради високите цени на понудените станови не е можно да се изнајми стан во висина на надоместокот од став 1 на овој член.

Согласност за надомест на станарина во износ над 70% дава Комисијата за избор на станови врз основа на писмена потврда од шефот на претставништвото дека не е можно да се најде стан во рамки на дозволеният износ, како и врз основа на факти кои сама ги утврдува.

Во износот на надоместокот на станарината утврден во став 1 на овој член влегуваат и заедничките трошоци за одржување на влезот во кој се наоѓа изнајмениот стан.

Ограничувањето од 70% од став 1 на овој член не се однесува на шеф на претставништво – Амбасадор или Генерален конзул.

Член 25

Комисијата за избор на станови, согласноста за изнајмување одреден стан ја дава врз основа на добиени три писмени понуди од претставништвото, со предлог за избор на најоптималната понуда.

Понудите за изнајмување стан содржат и податоци за висината на депозитот и агенциската провизија и други услови релевантни за изнајмување на станот (начин на плаќање на режиските трошоци, време за закуп, предвремено откажување, промени во цената како резултат на законската индексација, враќање на станот во првобитна состојба итн.).

Претставништвото копија на договорот за изнајмување стан доставува до Министерството, најдоцна триесет дена од денот на потпишувањето.

Член 26

Режиските трошоци за станот (телефон, електрична енергија, греење, вода, интернет, кабелска телевизија итн.) паѓаат на товар на службеникот кој го користи станот.

Исклучок од став 1 на овој член се режиските трошоци за резиденцијата за шефот на претставништвото кои се признаваат во висина на 25% од платените сметки.

Во случаите кога се работи за стан или резиденција кој е во заеднички објект со службените простории на претставништвото или во објект во кој режиските трошоци се наплатуваат паушално, односно не се монтирани броила за поединечно мерење, режиските трошоци се утврдуваат сразмерно на квадратурата на користената станбена површина, споредено со вкупната станбена површина на објектот.

Во случаи кога не е можно да се утврди висината на режиските трошоци за стан, тие паѓаат на товар на корисникот на станот во висина од 10% од износот на надоместокот кој се признава за изнајмување на стан.

Член 27

Трошоците за депозит и агенциска провизија се признаваат еднократно во текот на мандатот, во износ утврден во договорот за изнајмување на стан и се исплатуваат од страна на претставништвото.

Максималниот износ на трошоците за депозит и агенциска провизија не може да биде поголем од износот на три станарини.

Член 28

Износот на депозитот кој целосно или делумно е задржан од сопственикот на станот заради несовесно одржување или ненавремено раскинување на договорот се надоместува од стана на корисникот на станот, врз основа на решение.

4.2. Надомест за школување деца

Член 29

Надоместокот за школување на децата на вработен во претставништво кои престојуваат со него во државата на приемот е 50% од износот на годишната школарина, но не повеќе од 4000 евра.

Надоместокот утврден во став 1 на овој член, се признава за основно и средно образование, кога не е можен упис во јавни образовни установи заради непознавањето на специфичниот јазик на земјата на приемот, што претставува пречка за запазување на континуитетот во школувањето.

Надоместокот од став 1 се исплатува и кога е неопходна подготвителна настава, при пропуштени рокови за упис, следење на настава во специјализирани школски установи за деца со посебни потреби и кога школувањето и во јавни училишта не е бесплатна.

Во надоместокот за школарина не влегуваат трошоците за купување учебници и друга школска опрема, исхрана, превоз, екскурзии, редовни курсеви за јазик и други активности кои не се во рамките на задолжителното школување.

Во случаите кога е потребна подготвителна настава (курс за јазик и сл.) заради запишување на детето во бесплатно основно и средно образование, направените трошоци се исплатуваат во полн износ, но најмногу за период од шест месеци.

Член 30

Надоместокот утврден во член 29 на оваа уредба, се исплатува врз основа на поднесено писмено барање од вработениот во претставништвото, кон кое се приложени три понуди за упис, документација на трошоците за годишна школарина, објаснување зошто школувањето не е можно во јавна образовна институција и предлог за избор на најоптимална понуда.

4.3. Надомест на трошоците за превоз од и до работа

Член 31

Трошоците за превоз од и до работа, му се исплатуваат на вработен во претставништво во висина на месечна карта за превоз со средства за јавен сообраќај, во случај кога неговото место на живеење е оддалечено најмалку 2,5 километри од работното место.

За исплатување на надоместокот на трошоците од став 1 на овој член, вработениот поднесува писмена изјава до претставништвото и валиден документ од кој може да се согледа висината на надоместокот за превоз.

На шефот на претставништвото не му се исплатува надоместок на трошоци за превоз.

4.4. Други надоместоци утврдени со законските прописи или други општи акти

Член 32

Амбасадорот, односно шефот на претставништвото во земјите каде не е именуван амбасадор и двајца други вработени во претставништвото можат да користат службен мобилен телефон. Трошоците се плаќаат од стана на претставништвото врз основа на решение.

Пречекорувањата на месечно утврдените износи паѓаат на товар на корисникот на телефонот, освен во случаите кога пречекорувањето е направено од оправдани причини.

Корисникот на службениот мобилен телефон пред остварувањето на правото потпишува изјава дека се согласува износот на пречекорувањата над дозволените месечен лимит да биде одбиен од неговата плата.

Член 33

Годишниот износ на трошоци што се признаваат по основ на репрезентација за службени потреби и правото на користење на тој износ се определуваат со решение на почетокот на секоја календарска година.

Годишниот износ на репрезентација за службени потреби го користат :

- шефот на претставништвото во висина од 80%, со можност дел од овие средства, доколку има потреба, да се префрлат на другите дипломати од претставништвото.

- вториот дипломат по ранг во претставништвото, во висина од 10%

- останатите дипломатско-конзуларни службеници заедно, во висина од 10%.

Член 34

Трошоците поврзани со пренесување на посмртните останки во Република Македонија, во случај на смрт на вработен во претставништво, се плаќаат од страна на претставништвото.

Член 35

Трошоците за другите надоместоци се исплаќаат во висина и на начин предвиден со закон и други прописи.

Член 36

На вработените во претставништвата во прекуокеанските земји, како и претставништвата во земји кои се оддалечени повеќе од 6 часа непрекинат лет до Скопје, по навршени две години службување еднакратно им се исплаќа повратен авионски билет за себе и за членовите на потесното семејство заради користење годишен одмор во Република Македонија.

6. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 37

Корекцијата на основниците во рамките на предвидените дополнителни буџетски средства за оваа намена ќе се врши во период од 01.01.2007 година до 01.01.2010 година.

Корекцијата на основниците за 2007 година ќе се изврши со индексите на цените на мало објавени од страна на ОН.

По истекот на периодот од став 1 на овој член до достигнувањето на полната вредност на коефициентите за корекција на основниците по земји (мултипликаторите), корекцијата на основниците ќе продолжи етапно по години, врз основа на расположивите средства во буџетот на Министерството за оваа намена за тековната година, но не помалку од 3% годишно.

Член 38

Одредбите од член 18 и 19 на оваа уредба ќе се применуваат од 01.01.2008 година, доколку се обезбедат финансиски средства за фискалната година на следниот начин:

Категоризацијата од член 18 ќе се изврши на следниот начин :

- за претставништво од Прва категорија додатокот на нето плата во првата година ќе се исплаќа во висина од 3%, втората 6% а во следните години 9%,

- за претставништва од Втора категорија додатокот на нето плата во првата година ќе се исплаќа во висина од 2%, втората 4% а следните години 6%,

- за претставништва од Трета категорија додатокот на нето плата во првата година ќе се исплаќа во висина од 1%, втората 2%, а следните години 3%.

Член 39

Одредбите на оваа уредба се применуваат и за другите државни службеници упатени на работа во претставништва согласно член 79 од Законот за надворешни работи, освен ако со меѓусебен договор меѓу Министерството за надворешни работи и органот на државната управа поинаку не е договорено.

Член 40

Со влегувањето во сила на оваа уредба престанува да важи Уредбата за начинот на утврдување на платите и другите надоместоци на вработените во дипломатско-

конзуларните и другите претставништва на Република Македонија во странство („Службен весник на Република Македонија“ бр. 52/93, 34/96, 62/96, 97/00 и 54/06).

Член 41

Оваа уредба влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 19-920/1
20 февруари 2007 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски**, с.р.

361.

Врз основа на член 48, став 1 од Законот за Буџетите („Службен весник на Република Македонија“ бр. 64/05), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 20.02.2007 година, донесе

О Д Л У К А ЗА ОДОБРУВАЊЕ НА СРЕДСТВА ОД РЕЗЕРВИ НА БУЏЕТОТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

1. На товар на средствата на Буџетот на Република Македонија за 2007 година во Раздел 090.02 – Министерството за финансии – функции на државата, Програма 2 – Функции, Потпрограма 21 – Резерви, ставка 413 – Тековни резерви (разновидни расходи), на Министерството за финансии, се одобруваат:

ДЕНАРИ: 359.000,00 (триста педесет и девет илјади денари).

2. Средствата од точка 1 на оваа одлука ќе се употребат за подмирување на обврските за периодот април-декември 2006 година по основ на електрична енергија и плата за ангажираните лица за обезбедување на објектот „Кланица со ладилник“.

3. Министерството за финансии ќе ја изврши оваа одлука.

4. Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето.

Бр. 19-902/1
20 февруари 2007 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

362.

Врз основа на член 2, став 3 од Законот за издавање на обврзници на Република Македонија за денационализација („Службен весник на Република Македонија“ бр. 37/02), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 20.02.2007 година, донесе

О Д Л У К А ЗА ШЕСТА ЕМИСИЈА НА ОБВРЗНИЦИ ЗА ДЕНАЦИОНАЛИЗАЦИЈА

1. Република Македонија врши Шеста емисија на обврзници за денационализација.

2. Емисијата на обврзниците се врши во износ од 18.000.000,00 евра.

3. Со емисијата на обврзниците од точка 2 на оваа одлука, опфатени се сите правосилни решенија за денационализација до 31.12.2006 година во кои како надомест се даваат обврзници.

4. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 19-903/1
20 февруари 2007 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

363.

Врз основа на член 88, став 2 од Законот за вработување и осигурување во случај на невработеност („Службен весник на Република Македонија“ бр. 37/97, 25/00, 101/00, 50/01, 25/03, 37/04, 4/05 и 50/06), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 20.02.2007 година, донесе

О Д Л У К А ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА СИСТЕМАТИЗАЦИЈА НА РАБОТНИТЕ МЕСТА ВО АГЕНЦИЈАТА ЗА ВРАБОТУВАЊЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

1. Со оваа одлука се дава согласност на Правилникот за изменување и дополнување на Правилникот за систематизација на работните места во Агенцијата за вработување на Република Македонија бр. 02-143 од 8.02.2007 година, донесен од Управниот одбор на Агенцијата за вработување на Република Македонија на седницата одржана на 8.02.2007 година.

2. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 19-939/1
20 февруари 2007 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

364.

Врз основа на член 20, став 1 од Законот за користење и располагање со стварите на државните органи („Службен весник на Република Македонија“ бр. 8/05), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 20.02.2007 година, донесе

О Д Л У К А ЗА ПРЕСТАНОК И ЗА ДАВАЊЕ НА КОРИСТЕЊЕ НА НЕДВИЖНИ СТВАРИ

Член 1

Со оваа одлука на Министерството за одбрана му престанува користењето на недвижна ствар – простор на првиот кат во објектот на Домот на Армијата на Република Македонија во Скопје во вкупна површина од 303,75 м², и тоа:

- пет канцеларии во вкупна површина од 254,10 м²;
- санитарен јазол во површина од 27,81 м²;
- ходник во површина од 15,96 м² и
- тераса во површина од 5,88 м².

Недвижната ствар од став 1 на овој член се дава на користење на Судскиот совет на Република Македонија без надомест.

Член 2

Предавањето и приемот на недвижната ствар од член 1 на оваа одлука со целокупната инфраструктура и проектната и техничката документација, ќе се изврши помеѓу Министерството за одбрана и Судскиот совет на Република Македонија.

Член 3

Со денот на влегувањето во сила на оваа одлука престанува временото користење на просторијата бр. 112 во објектот на Домот на Армијата на Република Македонија во Скопје на Македонската филхармонија.

Член 4

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 19-1068/1
20 февруари 2007 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски**, с.р.

365.

Врз основа на член 91, алинеја 10 од Уставот на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 52/91) и член 36, став 3 од Законот за Владата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 59/00, 12/03, 55/05 и 37/06), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 20.02.2007 година, донесе

О Д Л У К А**ЗА ОТВОРАЊЕ ПОЧЕСЕН КОНЗУЛАТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ВО АЈДИН, РЕПУБЛИКА ТУРЦИЈА****Член 1**

Република Македонија отвора Почесен конзулат во Ајдин, Република Турција.

Член 2

Се задолжува Министерството за надворешни работи на Република Македонија да ја спроведе оваа одлука.

Член 3

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 19-964/1
20 февруари 2007 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски**, с.р.

366.

Врз основа на член 91, алинеја 10 од Уставот на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 52/91) и член 36, став 3 од Законот за Владата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 59/00, 12/03, 55/05 и 37/06), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 20.02.2007 година, донесе

О Д Л У К А**ЗА ОТВОРАЊЕ ПОЧЕСЕН КОНЗУЛАТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ВО ПОКРАИНАТА САКСОНИЈА, СР ГЕРМАНИЈА, СО СЕДИШТЕ ВО ДРЕЗДЕН****Член 1**

Република Македонија отвора Почесен конзулат во Покраината Саксонија, СР Германија, со седиште во Дрезден.

Член 2

Се задолжува Министерството за надворешни работи на Република Македонија да ја спроведе оваа одлука.

Член 3

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 19-967/1
20 февруари 2007 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски**, с.р.

367.

Врз основа на член 91, став 10 од Уставот на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 52/91) и член 36, став 3 од Законот за Владата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 59/00, 12/03, 55/05 и 37/06), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 20.02.2007 година, донесе

О Д Л У К А**ЗА ОТВОРАЊЕ ПОЧЕСЕН ГЕНЕРАЛЕН КОНЗУЛАТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ВО КРАЛСТВОТО ШВЕДСКА, СО СЕДИШТЕ ВО ГЕТЕБОРГ****Член 1**

Република Македонија отвора Почесен генерален конзулат во Кралството Шведска, со седиште во Гетеборг.

Член 2

Се задолжува Министерството за надворешни работи на Република Македонија да ја спроведе оваа одлука.

Член 3

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 19-966/1
20 февруари 2007 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски**, с.р.

368.

Врз основа на член 91, алинеја 10 од Уставот на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 52/91) и член 36, став 3 од Законот за Владата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 59/00, 12/03, 55/05 и 37/06), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 20.02.2007 година, донесе

О Д Л У К А**ЗА ОТВОРАЊЕ ПОЧЕСЕН КОНЗУЛАТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ВО ПРИНЦИПАТОТ МОНАКО****Член 1**

Република Македонија отвора Почесен конзулат во Принципатот Монако.

Член 2

Се задолжува Министерството за надворешни работи на Република Македонија да ја спроведе оваа одлука.

Член 3

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 19-965/1
20 февруари 2007 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски**, с.р.

369.

Врз основа на член 56 од Законот за железниците („Службен весник на Република Македонија“ бр.64/05) и член 31, став 2 од Законот за извршување на Буџетот на Република Македонија за 2007 година („Службен весник на Република Македонија“ бр.139/06), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 20.02.2007 година, донесе

ПРОГРАМА**ЗА ИНВЕСТИЦИИ ВО ЖЕЛЕЗНИЧКА ИНФРАСТРУКТУРА ЗА 2007 ГОДИНА**

1. Со оваа програма се утврдуваат средствата потребни за инвестиционо вложување во изградба, реконструкција, модернизација, ремонт и одржување на железничката инфраструктура за 2007 година.

2. Средствата утврдени во раздел 130.01-Министерство за транспорт и врски, потпрограма ДА-Инвестиции во железничката инфраструктура, ставка 489-Капитални субвенции за претпријатија и невладини организации, ќе се користат за следните инвестициони вложувања.

Ред. бр.	О П И С	Потребни средства (денари)
1.	Реконструкција и ремонт на пругата Табановце-Карпош (5.7 км)	73.890.000
2.	Реконструкција и ремонт на пругата Градско-Шивец	12.000.000
3.	Осигурување на делница Клисуро-Гевгелија со АЛБ и ПП уреди	20.000.000
4.	Набавка на регистрофони	1.840.000
5.	Електрификација на железничка станица Југ	7.200.000
6.	Одржување на пругите на ЈП „Македонски Железници“	35.070.000
	ВКУПНО	150.000.000

3. Динамика на реализација на предвидените активности: период од март-декември 2007 година.

4. Динамика на користење на обезбедените средства:

41.040.000 денари - II квартал
85.000.000 денари - III квартал
23.960.000 денари - IV квартал

Министерството за транспорт и врски за реализираните буџетски средства да достави извештај со финансиски показатели до Владата на Република Македонија за реализација на Програмата, како и образложение за евентуалните отстапувања од планираните активности.

5. Оваа програма влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 19-941/1
20 февруари 2007 година
Скопје

Заменик на претседателот на Владата на Република Македонија,
м-р **Зоран Ставрски**, с.р.

370.

Врз основа на член 17 став 3 од Законот за ветеринарното здравство („Службен весник на Република Македонија“ бр. 28/98), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 20.02.2007 година, донесе

ПРОГРАМА ЗА СУЗБИВАЊЕ И ИСКОРЕНУВАЊЕ НА БРУЦЕЛОЗА КАЈ ГОВЕДАТА

I. ПОГЛАВЈЕ: ОПШТИ ОДРЕДБИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА

1. Цели

Основна цел на оваа програма е заштита на здравјето на животните и јавното здравство, обезбедување основни предуслови за непречена трговија и евентуално извоз на живи говеда преку постигнување и одржување на статусот слободни од Бруцелоза кај говедата на целата земја.

Заради реализација на основната цел, ќе се спроведуваат следните групи на активности:

- Спроведување на сеопфатно епидемиолошко испитување и мерки за контрола на болеста;
- Првично дијагностичко испитување на сите стада на говеда со непознат здравствен статус;
- Имплементација на соодветни мерки за контрола на ширењето или евентуалното искоренување на болеста;

г) Продолжување со редовно тестирање на приемчивите животни заради откривање на реинкурзија на болеста, односно документирање на статусот стадо официјално слободно од болеста;

д) Зајакнување на активностите околу собирање, проценување и презентирање на податоците;

ѓ) Одредување на инцидентата и преваленцата на инфизираните животни стада или група на животни, села и региони;

е) Спроведување на навремено колење на говедата болни од Бруцелоза;

ж) Спроведување соодветна шема за компензација на сточарите;

з) Едукација и информирање на одгледувачите на говеда;

с) Соработка со други надлежни државни институции и органи.

2. Главна карактеристика

Спроведувањето на програмата е задолжително на целата територија на Р. Македонија во текот на целата година. Најмалку еднаш годишно ќе се врши проценка на ефикасноста во спроведувањето на програмата која евентуално ќе резултира со измени и дополнувања.

3. Субјекти одговорни за имплементација на оваа програма

3.1 Управа за ветеринарство-Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство

Надлежен орган за координирање и спроведување на програмата е Управата за ветеринарство со следниве задолженија:

а) Координирање и надзор на сите ветеринарни друштва и ветеринарни инспектори кои се инволвирани во спроведувањето на оваа програма. За таа цел, Одделението за здравствена заштита ќе врши прибирање, статистичка обработка и евалуација на клиничките, епидемиолошките и лабораториските податоци кои се генерираат и се однесуваат на програмата на локално и на национално ниво;

б) Постојано следење, и доколку е потребно изменување и дополнување на програмата;

в) Спроведување на дополнителни истражувања и студии со национални или меѓународни соработници со цел обезбедување најнови научни податоци и осигурување на непречено и ефикасно спроведување на програмата;

г) Дефинирање и предлагање соодветни правни, административни и технички мерки, како и упатства и формулари кои ќе се имплементираат на национално ниво, со цел да се постигнат или зајакнат зацртаните цели на програмата;

д) Обезбедување и алоцирање на потребните ресурси за спроведување на програмата;

ѓ) Дизајнирање, раководење и координирање на национално ниво на кампањи за подигање на свеста кај јавноста и нејзино информирање, со цел фармерите, ветеринарите и потрошувачите бидат запознаени со целите и модалитетите на програмата со цел да се обезбеди нивна поддршка и активно учество во спроведување на истата.

3.2. Ветеринарни инспектори и Ветеринарни друштва

Ветеринарните друштва кои имаат склучено договор со Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство (во понатамошниот текст Министерство) и ветеринарните инспектори се одговорни за спроведување на активностите од оваа програма.

Собирањето на податоците кои се однесуваат на спроведување на програмата и извештајот од ветеринарните друштва до Надлежниот Орган ќе се врши еднаш месечно.

3.3 Национална Референтна Лабораторија за Бруцелоза:

а) Именување на Национална Референтна Лабораторија

Ветеринарниот Институт- Факултет за ветеринарна медицина-Скопје е овластена како Национална Референтна Лабораторија која е одговорна за потврдување или исклучување на Бруцелозата кај говедата преку соодветни лабораториски методи и техники.

Други лаборатории во земјата не се овластени да изведуваат специфични тестови за дијагностицирање за Бруцелозата кај говедата.

б) Задолженија и обврски на Националната Референтна Лабораторија:

Во согласност со одредбите од договорот склучен помеѓу Министерството и Факултетот за ветеринарна медицина-Скопје, задолженијата и обврските на Националната Референтна Лабораторија се:

- Испитување на мострите кои се поднесени во рамките на програмата;

- Известување за лабораториските резултати веднаш по електронска пошта или во рок од 72 часа во писмена форма согласно методологијата на лабораторискиот информативен систем-ЛАБИС;

- Внесување на потребните податоци во база на податоци и чување на истите;

- Следење на меѓународните научни достигнувања во полето на дијагностика на Бруцелозата кај говедата и прилагодување на дијагностичките методи и протоколи;

- Учество во интер-лабораториски тестирања за обученост и спремност со други национални референтни лаборатории на земјите членки на ЕУ, со референтна лабораторија за ЕУ и согласно стандардите на Меѓународната организација за здравствена заштита-ОИЕ, организирани на регионално, меѓународно ниво или на ниво на Европската Унија.

II. ПОГЛАВЈЕ: СПЕЦИФИЧНИ МЕРКИ ЗА БОРБА ПРОТИВ БРУЦЕЛОЗАТА

1. Класификација на одгледувалиштата според нивниот статус кој се однесува на Бруцелоза кај говедата

На серолошко испитување подлежат сите говеда постари од 6 месеци.

Во врска со статусот на одгледувалиштата во однос на Бруцелозата кај говедата, во рамките и за целите на оваа програма, одгледувалиштата за говеда ќе бидат класифицирани во една од следниве категории:

1.1. Одгледувалишта на говеда со непознат статус во однос на Бруцелоза кај говедата

Одгледувалиштата на говеда за кои клиничките податоци, вакцинацијата или серолошкиот статус не се познати и за кои не постојат информации во однос на моменталниот статус во врска со Бруцелозата кај говедата ќе се прогласат како: Б1.

1.2. Одгледувалишта на говеда заразени со Бруцелоза кај говедата

Одгледувалиштата на говеда каде присуството на Бруцелоза кај говедата била потврдена кај најмалку едно животно ќе бидат прогласени како: Б+.

1.3. Одгледувалишта на говеда со еден (1) негативен тест

Одгледувалиштата на говеда во кои при последното тестирање е добиен негативен резултат на присуство на Бруцелоза кај говедата и за кои клиничките податоци и вакцинацијата статус се познати и во кои се спроведуваат мерките согласно оваа програма за подигнување на нивниот статус до Б3 или Б4 ќе се прогласат како: Б2

1.4. Одгледувалишта на говеда со статус слободни од Бруцелоза кај говедата

Доколку во државата се спроведува вакцинација на животните, статусот-слободни од Бруцелоза кај говедата ќе биде доделен на одгледувалиштето доколку се запазени условите во 1.5, со исклучок на:

а) Женските единки од одгледувалиштето може да бидат вакцинирани во следниве случаи:

- Пред да наполнат 6 месеци со жива вакцина сој-19 или други вакцини, или

- Пред да наполнат 15 месеци со инактивирана вакцина со адјувант 45/20 кои се официјално испитани и признати;

б) Говеда помлади од 30 месеци, кои биле вакцинирани со вакцина од жив сој-19, и кои при тестот на спора аглутинација (СА) дале резултат кој е поголем од 30 ИЕ во 1 мл. но помал од 80 ИЕ во 1 мл., а на тестот на врзување на комплемент (РВК) резултатот е помалку од 30 ЕЕЦ единици во случај на женски единки кои се вакцинирани пред најмалку 12 месеци или помалку од 20 ЕЕЦ единици во сите други случаи.

в) Покрај тестовите наведени во 1.5, за да се постигне статусот одгледувалиште слободно од Бруцелоза кај говедата може да се применат следниве режими за тестирање:

- два теста на брза аглутинација (БАП) кои се изведуваат во интервал од повеќе од три месеци и помалку од 12 месеци;

- два микро аглутинациски тестови кои се изведуваат во интервал од повеќе од три, а помалку од 12 месеци.

Таквите одгледувалишта ќе се прогласат како: Б3.

1.5. Одгледувалишта кои се официјално слободни од Бруцелоза кај говедата

Одгледувалиштата на говеда ќе бидат прогласени како официјално слободни од Бруцелоза кај говедата, само доколку ги исполнуваат следниве услови:

а) Во нив нема вакцинирани говеда против Бруцелоза кај говедата, освен женски животни кои биле вакцинирани пред повеќе од три години;

б) Ниедно говедо не покажало клинички знаци на Бруцелоза кај говедата најмалку во последните шест (6) месеци. Сите сомнителни случаи (како на пр. животни кои предвремено родиле, абортуси итн.) мора да бидат предмет на соодветни лабораториски испитувања;

в) Сите говеда се испитани со негативен резултат на еден од следниве начини :

- два теста на спора СА, во интервал од повеќе од 3 и помалку од 12 месеца;

- три млечно прстенести теста (МПТ) во 3 тромесечни интервали, проследен со тест на СА 6 недели подоцна;

- два тестови на БАП во интервал од повеќе од 3 месеци, а помалку од 12 месеци;

- два микро-аглутинациски тестови во интервал од повеќе од 3 месеци и помалку од 12 месеци;

г) Да бидат под официјална ветеринарна контрола.

Таквите одгледувалишта ќе се прогласат како: Б4.

2. Услови за одржување на статусот на одгледувалиштето официјално-слободно од Бруцелоза кај говедата (Б4)

2.1. За одржување на статусот одгледувалиште официјално слободно од Бруцелоза кај говедата, еднаш годишно ќе се изврши еден од следниве режими за тестирање со негативни резултати:

а) три МПТ кои се изведуваат во најмалку од три тромесечни интервали;

б) три млечни ЕЛИСА теста (м-ЕЛИСА) кои се вршат во најмалку од три тромесечни интервали;

в) два МПТ кои се вршат во најмалку од три тромесечни интервали по кој ќе следи серолошко тестирање најмалку 6 недели подоцна;

г) два м-ЕЛИСА теста кои се вршат во интервал од најмалку 3 месеци по кој ќе следи серолошко тестирање најмалку 6 недели подоцна;

д) два серолошки теста кои се вршат во временски интервал од најмалку 3 месеци, но не повеќе од 6 месеци.

2.2 Говедата кои се внесуваат во одгледувалиштето потекнуваат од одгледувалишта кои имаат статус официјално-слободни од Бруцелоза кај говедата, а во случај кога говедата се постари од 12 месеци, се тестирани со тест на СА 30 дена пред да се внесат во одгледувалиштето, со резултат кој е помал од 30 ИЕ во 1 мл. Секоја отелена или високо стелна крава треба да се реттира 21 ден после телењето.

Серолошкото тестирање предвидено во оваа точка нема да биде потребно доколку говедата потекнуваат од региони каде процентот на одгледувалишта заразени со Бруцелоза кај говедата во последните 2 години не е поголем од 0,2%, како и за животни кои доаѓаат од одгледувалишта со статус официјално-слободни од Бруцелоза кај говедата и кои за време на транспортот не дошле во контакт со одгледувалишта со понизок статус;

2.3. Говеда кои доаѓаат од одгледувалишта со статус-слободни од Бруцелоза кај говедата може да се внесат во одгледувалишта со статус официјално-слободни од Бруцелоза кај говедата ако се најмалку 18 месеци стари, и доколку се вакцинирани против Бруцелоза кај говедата, а вакцинацијата е извршена пред повеќе од една година.

Таквите животни мора да бидат испитани најмалку 30 дена пред нивното внесување во одгледувалиштето со аглутинациски тест со резултат помал од 30 ИЕ во 1 мл и негативен резултат на РВК тестот.

Доколку говедо кое потекнува од одгледувалиште со статус слободно од Бруцелоза кај говедата се внесе во одгледувалиште со статус официјално слободно од Бруцелоза кај говедата, одгледувалиштето официјално слободно од Бруцелоза кај говедата ќе го изгуби статусот и ќе се смета како одгледувалиште слободно од Бруцелоза кај говедата две години од денот на внесување на говедото.

3. Суспендирање и враќање на здравствениот статус официјално-слободни од Бруцелоза кај говедата (Б4) во одгледувалиштата

Статусот одгледувалишта официјално слободно од Бруцелоза кај говедата ќе биде суспендиран доколку:

- Условите пропишани во точката 2. не биле запазени; или

- Врз основа на резултатот на лабораториските испитувања или врз основа на клиничката слика се сомнева дека едно или повеќе говеда се сомнителни на Бруцелоза кај говедата.

Ако едно или повеќе говеда од одгледувалиштата со статус официјално-слободни од Бруцелоза кај говедата се сомнителни на Бруцелоза кај говедата, тогаш статусот на одгледувалиштето ќе биде суспендиран само доколку животните веднаш се отстранат од одгледувалиштето или изолираат. Доколку животните не се отстранат од одгледувалиштето или изолираат, статусот на одгледувалиштето- официјално слободно ќе биде повлечено.

Во случај кога животните се отстранат од одгледувалиштето, суспензијата може да се повлече, само по извршени два теста на СА на останатите говеда во одгледувалиштето кои се постари од 6 месеци со резултат помал од 30 ИЕ во 1 мл. Првиот тест треба да се изврши 30 дена по отстранувањето на животното и извршеното чистење и дезинфекција, додека вториот се извршува 60 дена подоцна.

Во случај кога животните се изолираат, тие ќе може повторно да се внесат во одгледувалиштето и статусот на одгледувалиштето ќе биде повторно воспоставен, доколку тестот на СА е со резултат помал од 30 ИЕ во 1 мл. и негативен резултат од РВК тестот.

Во случај кога резултатот на лабораториското или епидемиолошкото испитување ќе го потврди присуството на Бруцелоза кај говедата во одгледувалиштето, статусот на тоа одгледувалиште нема да биде повторно воспоставен се додека говедата кои биле стелни во времето на избивање на болеста не дадат негативни резултати на тестовите споменати во точка 2. Во случај на стелни говеда, последното тестирање ќе се изврши најмалку 21 ден по телењето.

4. Услови кои се однесуваат на одгледувалиштата за одржување на статусот- слободен од Бруцелоза кај говедата

Одгледувалиштата ќе го одржат статусот- слободни од Бруцелоза кај говедата под следниве услови:

а) Доколку се спроведува еден од режимите за тестирање наведени во 1.5,

б) Говедата кои се внесуваат во одгледувалиштето ги исполнуваат условите пропишани во 1.5, и:

- Доаѓаат од одгледувалишта кои имаат статус-официјално слободни и во случај на говеда постари од 12 месеци 30 дена пред да се внесат во стадото на тестот СА дале резултат помал од 30 ИЕ на 1 мл. и РВК со негативен резултат; или

- Говедата доаѓаат од одгледувалишта со статус слободни од Бруцелоза кај говедата и се помлади од 30 месеци, биле вакцинирани со жива вакцина сој-19, при што на тестот СА дале резултат поголем од 30, а помал од 80 ИЕ во 1 мл. што е потврдено и со резултат помал од 30 ЕЕЦ единици на РВК тестот во случај на женски грла кои биле вакцинирани пред помалку од 12 месеци или резултат помал од 20 ЕЕЦ единици во сите други случаи.

5. Декларирање на територијата на Република Македонија или дефиниран регион од неа како официјално-слободни од Бруцелоза кај говедата

Територијата на Република Македонија или дефиниран регион од неа може да се сметаат за официјално слободни од Бруцелоза кај говедата доколку се исполнети најмалку следниве услови:

а) Бруцелозата кај говедата како и секое сомневање на присуство на болеста задолжително се пријавува.

б) Сите говеда на територијата на Република Македонија или дефиниран регион од неа се под постојана официјална ветеринарна контрола.

в) Нивото на инфекцијата со Бруцелоза кај говедата во одгледувалиштата во државата или дефиниран регион од неа е помала од 0,2%.

г) Пропишаните серолошки тестови за дијагностицирање на Бруцелоза кај говеда се спроведуваат.

д) Ниедно животно не е вакцинирано против Бруцелоза кај говедата во последните три години.

е) Сите позитивни животни се заклани.

ж) Животните кои се увезуваат во Република Македонија или во дефиниран регион од неа кој е слободен од Бруцелоза кај говедата потекнуваат од одгледувалишта со статус официјално слободни од Бруцелоза кај говедата.

з) Нема случаи на абортуси како резултат на инфекција со Бруцелоза кај говедата најмалку во последните три години.

и) Најмалку 99,8% од одгледувалиштата се декларирани како официјално слободни од Бруцелоза кај говедата во последните 10 години:

а) Системот за идентификација овозможува идентификување на одгледувалиштата од кои потекнуваат или низ кои транзитираат говедата за секое живо животно поединечно.

Доколку сите одгледувалишта во Република Македонија или дефиниран регион од неа, се квалификувани како официјално-слободни од Бруцелоза кај говеда-

та и во нив не е пронајдено ниту едно позитивно животно на Бруцелоза кај говедата во последните пет години, Управата за ветеринарство ќе одлучи за понатамошниот начин за контрола на болеста.

Останатите активности за надзор на болеста во регионите кои се официјално слободни од Бруцелоза кај говедата вклучуваат:

- Карантинирање и тестирање пред или после внесување на животните во овие региони.
- Дополнително тестирање во области во близина на граници каде што може да се појават нелегални дејствија.
- Тестирање на увезени или внесени животни спремни за приплод.
- Тестирање на увезено семе, ембриони и јајце клетки.

Движењето на говедата кои потекнуваат од регионите кои се официјално слободни од Бруцелоза кај говедата во самиот регион е слободно и без ограничувања во однос на претходно тестирање за Бруцелоза кај говедата.

6. Суспендирање и враќање на статусот на Република Македонија или дефиниран регион од неа како официјално-слободни од Бруцелоза кај говедата

Слободните и заразените региони во Република Македонија ќе бидат дефинирани во земјата, врз основа на преваленцата и инциденцата на болеста, движењето на животните, трговијата и социо-економските и географските специфичности на регионот. Посебни програми за пратење, контрола и ерадикација може да бидат дефинирани за секој од регионите имајќи предвид нивото на инфекција и ризикот од ширење на болеста.

Република Македонија или дефиниран регион од неа ќе го задржи статусот официјално-слободна од Бруцелоза кај говедата доколку:

- а) Секое сомнително говедо задолжително се пријавува на надлежниот орган, по што се превзема официјално испитување за Бруцелоза кај говедата кое се состои од двократно серолошко испитување на крвта, вклучувајќи го и РВК тестот, како и бактериолошко испитување во случај на абортуси,
- б) До добивањето на негативните резултати од тестовите, статусот на одгледувалиштето од кое потекнува или транзитира говедото ќе биде суспендиран,
- в) Во случај на позитивен резултат, се применуваат одредбите од точка 8.

7. Декларирање и испитување на сомнителните случаи на Бруцелоза кај говедата

7.1. Сомнителен случај

Секое говедо кое покажува знаци за можно присуство на Бруцелоза кај говедата или за кое постои потврдена епидемиолошка врска со познат извор на инфекција, а за кое немало официјално испитување кое го потврдува или отфрла присуството на болеста, ќе биде прогласено како сомнителен случај.

Како сомнителен случај ќе биде прогласено и секое говедо кое ќе даде позитивен резултат на некои од тестовите наведени во II Поглавје подточка 1.5 (в).

7.2. Мерки при поставување на сомнеж на присуство на болеста

Сомнителниот случај задолжително ќе биде пријавен на ветеринарниот инспектор од страна на лицето од кое потекнува ова сомневање.

Ветеринарниот инспектор што е можно поскоро ќе превземе официјална истрага со цел потврдување или отфрлање на присуството на болеста во сите одгледувалишта во кои има сомнителни животни на Бруцелоза кај говедата. Во таков случај, крвта од сомнителните говедата како и од сите говедата во одгледувалиштето ќе биде испитана со РВК или ЕЛИСА тестот.

До добивањето на резултатите од официјалната истрага, во одгледувалиштето ќе се превземат следните мерки:

- а) Одгледувалиштето ќе биде ставено под официјален (службен) надзор,
 - б) Забрана за внесување и изнесување на животни од одгледувалиштето, освен изнесување за колење;
 - в) Изолирање на сомнителни животни во самото одгледувалиште;
 - г) Млекото од сомнителните крави може да служи само за исхрана на животни од истото одгледувалиште само по соодветно термичко третирање.
- Млекото од сомнителните крави не смее да се користи за човечка исхрана.
- д) Без оглед на националните одредби кои се однесуваат на прехранбени производи, млекото од кравите кои потекнуваат од сомнителните одгледувалишта, не може да се испраќа во млекари, освен, ако истото не подлежи на соодветен термички третман.

8. Мерки кои се применуваат во одгледувалишта кои се инфицирани со Бруцелоза кај говедата (Б+)

Како заболено од Бруцелоза кај говедата ќе се смета секое говедо кое ќе даде позитивен резултат на еден од следниве лабораториски тестови:

- Серолошки тестови и тоа РВК или ЕЛИСА тестот,
- Бактериолошка изолација или молекуларно потврдување.

По официјалното потврдување на Бруцелозата кај говедата, во заболеното одгледувалиште ќе се применуваат следните мерки:

- а) Забрана за сите движења на сите приемливи животни во или од одгледувалиштето, освен кога тоа е одобрено од ветеринарниот инспектор заради испраќање директно на колење;
- б) Забраната за движење на сите приемливи животни по одобрение од ветеринарниот инспектор, може да не се примени на кастрираните животни, по извршената изолација и обележување на заболените животни и животните кои според Управата за ветеринарство се сметаат за заболени пред нивното испраќање на колење, доколку кастрираните животни се испраќаат на тов и потоа на колење;
- б) Изолација на животните кај кои Бруцелозата кај говедата е официјално потврдена и животните за кои Управата за ветеринарство смета дека се заразени од Бруцелоза кај говедата се маркираат се до нивното колење;

в) Млекото од инфицираните крави ќе биде нештетно отстрането или може да служи само за исхрана на животни од истото одгледувалиште по соодветно термичко третирање. Млекото од инфицираните крави не смее да се користи за човечка исхрана;

г) Без оглед на националните одредби кои се однесуваат на прехранбени производи, млекото од кравите кои потекнуваат од заразени одгледувалишта, не може да се испраќа во млекари, освен, ако истото не подлежи на соодветен термички третман;

д) Животните кои се заболени како и оние кои според Управата за ветеринарство се сметаат за заболени ќе бидат заклучени под официјален надзор во што е можно пократок временски рок, во секој случај пред истекот на 30 дена од денот на кој сопственикот на животните или одговорното лице е известено за присуството на болеста и обврската согласно програмата за задолжително колење;

е) Чистење и дезинфекција;

ж) Фетусите, мртво родени телиња и телиња кои угинале од Бруцелоза по раѓањето, како и плацентите, веднаш се одстрануваат, освен ако не се наменети за лабораториско испитување во кој случај ќе бидат соодветно спакувани;

ж) Сеното, постилката и сите други предмети кои биле во контакт со инфицираните животни, фетуси или плацентата се палат или закопуваат по претходно натопување со дезинфициенс;

з) Во кланиците и објектите за нештетно одстранување на труповите ќе се превземат сите неопходни мерки за спречување на ширењето на Бруцелозата кај говедата;

с) Губривото од објектот или делови од објектот каде се чуваат животните се собира на едно место кое не е достапно за животни, се третира со соодветен дезинфициенс и се чува најмалку три недели. Ако губривото се покрие со слој на неинфицирано губриво или со слој земја, тогаш не треба да се користи дезинфициенс. Ако во исто време течниот отпад не се собере со останатото губриво од објектите или делови од објектот каде се чуваат животните, тогаш дезинфекцијата задолжително ќе се изврши;

и) Спроведување епидемиолошко испитување со цел одредување на изворот, времето и начинот на инфекцијата и претходното и понатамошното ширење на инфекцијата;

ј) Повторно тестирање на говедата во заразените одгледувалишта по 30 дена согласно точката II Поглавје подточка 1.5 (в).

III. ПОГЛАВЈЕ: ОПШТИ МЕРКИ

1. Лабораториски тестови

ПРИНЦИП

Брза аглутинација-БАП

Серумот на испитуваното животно се меша со антиген (инактивираны бактерии) обоени со Розе бенгал боја. Во позитивен случај, настанува аглутинација на антигенот, видлива со голо око. Интензитетот на аглутинацијата се оценува со еден до четири плуса.

Complement Fixation Test (CFT)

Реакција на врзување на комплементот (РВК)

Се состои од два серолошки реакции:

1. Главна: Реакција помеѓу испитуваниот серум и инактивираниот антиген), и

2. Помошна: Реакција помеѓу еритроцити (овчи) и анти-еритроцитни антитела (најчесто произведени на зајак, = „хемолизин“).

За дејството на антителата во двете реакции, потребно е посредништво на комплементот. Во позитивен случај, комплементот ќе се потроши во главната реакција, па во помошната реакција ќе изостане хемолизирањето на еритроцитите од страна на зајачките анти овчи антитела. Во спротивно (негативен случај), комплементот од главната реакција, додаден во мешавината на еритроцити и анти-еритроцитни антитела ќе доведе до

УПОТРЕБА

Погодна како screening метода за детекција на позитивни стада, или потврда на негативен статус на стадо. Не е погодна за индивидуална детекција.

Во позитивен случај, потребно е да се испитаат сите животни во одгледувалиштето со потврдна метода.

РВК се користи како потврден тест, со обзир на неговата висока специфичност. Сензитивноста е задоволителна, но е полоша од онаа кај ЕЛИСА тестот. Кај вакцинирани животни може да даде позитивен резултат, до 180 дена после вакцинацијата.

Негативна страна на тестот е што се потребни бројни титрации пред почеток на самата реакција, потребна е континуирана снабденост со овчи еритроцити, и со секој сег на проби контрола на сите компоненти (пуфери, еритроцити, хемолизин, антиген). Потребен е исто така високо специјализиран персонал.

појава на хемолиза.

Интерпретацијата е: негативна хемолиза=позитивна реакција на животното; позитивна хемолиза=негативна реакција кај животното.

Indirect Immunosorbent (iELISA)

Enzyme Assay

Индиректна ЕЛИСА (иЕЛИСА)

Тестот се изведува на микротитарски плочи (МТП), прекриени со липополисахаридот на бруцели (ЛПС антиген), во 3 фази.

1. Во дупчињата на МТП се додава испитуваниот серум во пропишано разредување. Доколку во серумот има специфични антитела против бруцелата, тие ќе се врзат за антигенот и по испирањето, со посебен пуфер, ќе останат врзани на дното на МТП. Во отсуство на специфични антитела, неспецифичните имуноглобулини ќе се исперат при испирање со пуферот.

2. Се додаваат анти-имуноглобулини (специфични за имуноглобулините за врстата која се испитува), обележани со ензим (најчесто пероксидаза = „коњугат“). Во позитивен случај, коњугатот ќе се врзе за останатите специфични имуноглобулини, а во негативен случај ќе биде испран при перењето со пуфер. Количината на врзан коњугат ќе биде пропорционална на количината на претходно врзаните специфични антитела.

3. Се додава субстрат (хромоген), кој е всушност водороден пероксид, помешан со индикатор на оксидација. Во позитивен случај, врзаната пероксидаза од коњугатот, ќе го разгради пероксидот на вода и елементарен кислород, кој пак со оксидација ја менува бојата на индикаторот. Степенот на промена на бојата ќе биде пропорционална со количината на врзаниот коњугат. Степенот на обојување се мери со помош на спектрофотометар, при зададена бранова должина на оптичкиот филтер.

Competitive Immunosorbent (cELISA)

Enzyme Assay

Компетитивна ЕЛИСА (цЕЛИСА)

Тестот се изведува на микротитарски плочи (МТП),

иЕЛИСА тестот има подобри дијагностички карактеристики од РБ и РВК, погоден е како потврден тест и како тест за детекција на поединечно позитивно животно.

Исто така пружа можност, за семиквантитативен приказ на количината на антитела во испитуваното животно.

Негативна страна е што со еден коњугат може да се испитува само една врста (ако е коњугатот анти-говедски, со него не можат да се испитуваат кози или овци). Сепак, постојат производители кои успеале да произведат моноклонски коњугат против сите преживни животни. Потребен е високо обучен технички кадар за изведба, и неопходна е минимална опрема за интерпретација (спектрофотометар со соодветни оптички филтри).

iELISA тестот е погоден и за испитување на антитела во млекото.

цЕЛИСА тестот има подобри дијагностички карактеристики од РБ и РВК, погоден е како потврден тест и како тест за детекција на поединечно позитивно животно.

Исто така пружа можност,

прекриени со липополисахаридот на бруцели (ЛПС антиген), во 4 фази.

1. Во дупчињата на МТП се додава испитуваниот серум во пропишано разредување.

2. Непосредно после тоа, се додаваат глувчи антитела против ЛПС-от на бруцелата. По закон на хемиска равнотежа, и двете специфични антитела, ќе конкурираат рамноправно на епитопите од антигенот.

Доколку во серумот има специфични антитела против бруцелата, тие ќе се врзат за антигенот. Во поголем процент во однос на глувките. Доколку нема антитела, само глувките антитела ќе ги запоседнат епитопите на антигенот. По перењето со пуфер, врзаните антитела (без разлика чии се) ќе останат во микротитарската плоча.

2. Се додаваат анти-имуноглобулини против глувките имуноглобулини, обележани со ензим (најчесто пероксидаза = „коњугат“). Во позитивен случај, коњугатот не е способен да ги препознае имуноглобулините од испитуваната врста (ги препознава само глувките), а во негативен случај коњугатот ќе се врзе за веќе врзаните глувчи антитела. Количината на врзан коњугат ќе биде пропорционална на количината на претходно врзаните глувчи специфични антитела, односно обратно пропорционален со количината на присутните антитела од испитуваната врста.

3. Се додава субстрат (хромоген), кој е всушност водороден пероксид, помешан со индикатор на оксидација. Во негативен случај, врзаната пероксидаза од коњугатот, ќе го разгради пероксидот на вода и елементарен кислород, кој пак со оксидација ја менува бојата на индикаторот.

Во позитивен случај, само мал дел од глувките антитела ќе остане врзан на МТП, па ќе изостане промена на бојата.

Степенот на промена на бојата ќе биде пропорционална со количината на врзаниот коњугат, кој е обратно пропорционален со количината на антитела кај испитуваното животно.

Степенот на обојување се мери со помош на спектрофотометар, при зададена таласна должина на оптичкиот филтер.

за семиквантитативен приказ на количината на антитела во испитуваното животно.

Позитивна страна е што со еден коњугат може да се испитуваат повеќе врсти, доколку тестот е валидиран за нив.

Потребен е високо обучен технички кадар за изведба, и неопходна е минимална опрема за интерпретација (спектрофотометар со соодветни оптички филтри).

Тест на спора аглутинација-СА (Серум Аглутинациски Тест)

Тестот е заснован на принципот на аглутинација (слично како БАП тестот), но инкубацијата трае значително подолго (16-24 часа). Се изведува во т.нр. макросистем (во класични епруветки) и микро-систем (во микротитарски плочи). Долго е користен како тест во контролните програми, но постепено се напушта. Специфичноста му е значително подобрена со припрема на антигенот во ЕДГА. Денес не е повеќе пропишан тест за меѓународна трговија од страна на ОИЕ.

Milk Ring Test (MRT)

Млечно прстенаст тест (МПТ)

Се користи за детекција на антитела во групно млеко, и тоа во фарми до 100 крави. Принципот на тестот е да се наслои антиген (обоен со хематоксилин) на испитуваното млеко.

По инкубација од 1 час на 37°C или преку ноќ на +4°C (подобро), во позитивните случаи се јавува виолетов прстен на спојот помеѓу обоениот антиген и антителата. Денес не е повеќе пропишан тест за меѓународна трговија од страна на ОИЕ.

Слични карактеристики како РБ.

Претежно како screening тест на ниво на стадо.

Поединечната дијагноза треба да се потврди со тестирање на сите животни во одгледувалиштето со потврден тест (РВК или, подобро ЕЛИСА).

Тестот се користи се поретко. Причина за тоа се барањата за предприпрема на млекото (обавезно свежо или со конзерванс, не смее да е термички третирано, ниту замрзнато). Тестот не е погоден во случај кога кравите имаат маститис или за колострално млеко (се јавуваат лажно позитивни реакции).

2. Колење на заболени животни

Заболениите животни ќе се заколат во посебно назначена кланица со која Министерството ќе склучи посебен договор за колење на заболениите животни.

Договорот помеѓу Министерството и назначената кланица ќе содржи детални упатства за начинот на колење и заштита на работниците при колење.

4. Употреба на ветеринарно медицински производи

Вакцинацијата против Бруцелозата кај говедата и употребата на ветеринарно медицински или биолошки производи заради лечење на Бруцелозата кај говедата не е дозволена.

5. Финансиски средства потребни за спроведување на програмата

Финансиските средства потребни за спроведување на програмата ќе се обезбедат од Програмата за користење на средства за здравствена заштита на животните.

IV. ПОГЛАВЈЕ: ВЛЕГУВАЊЕ ВО СИЛА

Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”.

Бр. 19-857/1
20 февруари 2007 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р Зоран Ставрски, с.р.

371.

Врз основа на член 17 став 3 од Законот за ветеринарното здравство („Службен весник на Република Македонија“ бр. 28/98), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 20.02.2007 година, донесе

ПРОГРАМА ЗА СУЗБИВАЊЕ И ИСКОРЕНУВАЊЕ НА ТУБЕРКУЛОЗАТА КАЈ ГОВЕДАТА

I. ПОГЛАВЈЕ: ОПШТИ ОДРЕДБИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА

1. Цели

Основна цел на оваа програма е заштита на здравјето на животните и јавното здравство, обезбедување основни предуслови за непречена трговија и евентуално извоз на живи говеда преку постигнување и одржување на статусот слободни од Туберкулоза кај говедата на целата земја.

Заради реализација на основната цел, ќе се спроведуваат следните групи на активности:

- а) Спроведување на сеопфатно епидемиолошко испитување и мерки за контрола на болеста;
- б) Првично дијагностичко испитување на сите одгледувалишта на говеда со непознат здравствен статус;
- в) Имплементација на соодветни мерки за контрола на ширењето и искоренувањето на болеста;
- г) Продолжување со редовно тестирање на приемчивите животни заради откривање на реинкурзија на болеста, односно документирање на статусот одгледувалиште официјално слободно од болеста;
- д) Зајакнување на активностите околу собирање, проценување и презентирање на податоците;
- ѓ) Одредување на инцидентата и преваленцата на инфицираните животни, одгледувалишта или група на животни, села и региони;
- е) Спроведување на навремено колење на говедата заболени од Туберкулоза;
- ж) Спроведување соодветна шема за компензација на одгледувачите;
- з) Едукација и информирање на одгледувачите на говеда;
- с) Соработка со други надлежни државни институции и органи.

2. Главна карактеристика

Спроведувањето на програмата е задолжително на целата територија на Република Македонија во текот на целата година. Најмалку еднаш годишно ќе се врши проценка на ефикасноста во спроведувањето на програмата која евентуално ќе резултира со измени и дополнувања.

3. Субјекти одговорни за имплементација на оваа програма

3.1. Управа за ветеринарство-Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство

Надлежен Орган за координирање и спроведување на програмата е Управата за ветеринарство со следниве задолженија:

а) Координирање и надзор на сите ветеринарни друштва и ветеринарни инспектори кои се инволвираани во спроведувањето на оваа програма. За таа цел, ќе се врши прибирање, статистичка обработка и евалуација на клиничките, епидемиолошките и лабораториските податоци кои се генерирани и се однесуваат на програмата на локално и на национално ниво;

б) Постојано следење, и доколку е потребно изменување и дополнување на програмата;

в) Спроведување на дополнителни истражувања и студии со национални или меѓународни соработници со цел обезбедување најнови научни податоци и осигурување на непречено и ефикасно спроведување на програмата;

г) Дефинирање и предлагање соодветни правни, административни и технички мерки, како и упатства и формулари кои ќе се имплементираат на национално ниво, со цел да се постигнат или зајакнат зацртаните цели на програмата;

д) Обезбедување и алоцирање на потребните ресурси за спроведување на програмата;

ѓ) Дизајнирање, раководење и координирање, на национално ниво, на кампањи за подигање на свеста кај јавноста и нејзино информирање, со цел фармерите, ветеринарите и потрошувачите бидат запознаени со целите и модалитетите на програмата со што ќе се обезбеди нивна поддршка и активно учество во спроведување на истата.

3.2. Ветеринарни инспектори и Ветеринарни друштва

Ветеринарните друштва кои имаат склучено договор со Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство (во понатамошниот текст Министерство) и ветеринарните инспектори се одговорни за спроведување на активностите од оваа програма. Ветеринарните друштва се одговорни за извршување на единичниот интракутан тест. Компаративниот интракутан тест ќе го извршува Комисија формирана од Директорот на Управата за ветеринарство.

Собирањето на податоците кои се однесуваат на спроведување на програмата и извештајот од ветеринарните друштва до Управата за ветеринарство ќе се врши еднаш месечно.

3.3. Национална Референтна Лабораторија за Туберкулоза:

а) Именување на Национална Референтна Лабораторија

Ветеринарниот Институт-Факултет за ветеринарна медицина-Скопје е овластена Национална Референтна Лабораторија која е одговорна за спроведување соодветни лабораториски методи и техники за потврдување или исклучување на Туберкулоза кај говедата.

Други лаборатории не се овластени да изведуваат специфични тестови за дијагностицирање за Туберкулоза кај говедата.

б) Задолженија и обврски на Националната Референтна Лабораторија:

Во согласност со одредбите од договорот склучен помеѓу Министерството и Факултетот за ветеринарна медицина-Скопје, задолженијата и обврските на Националната Референтна Лабораторија се:

- Испитување на мострите кои се поднесени во рамките на програмата;

- Известување за лабораториските резултати веднаш по електронска пошта или во рок од 72 часа во писмена форма согласно методологијата на лабораторискиот информативен систем-ЛАБИС;

- Внесување на потребните податоци во базата на податоци и чување на истите;

- Следење на меѓународните научни достигнувања во полето на дијагностика на Туберкулоза кај говедата и прилагодување на дијагностичките методи и протоколи;

- Учество во интер-лабораториски тестирања за обученост и спремност со други национални референтни лаборатории на земјите членки на ЕУ, со референтна лабораторија на ЕУ и согласно стандардите на Меѓународната организација за здравствена заштита-ОИЕ, организирани на регионално, меѓународно ниво или на ниво на Европската Унија.

II. ПОГЛАВЈЕ: СПЕЦИФИЧНИ МЕРКИ ЗА БОРБА ПРОТИВ ТУБЕРКУЛОЗАТА КАЈ ГОВЕДАТА

1. Класификација на одгледувалишта според нивниот статус во однос на Туберкулоза кај говедата

На дијагностичко испитување подлежат сите говеда постари од 6 недели.

Во врска со статусот на одгледувалиштата во однос на Туберкулоза кај говедата, во рамките и за целите на оваа програма, одгледувалиштата за говеда ќе бидат класифицирани во една од следниве категории:

1.1. Одгледувалишта на говеда со непознат статус во однос на Туберкулозата

Одгледувалиштата на говеда каде никогаш не било вршено тестирање со интракутан туберкулински тест и за кои не постојат информации во однос на моменталниот статус во врска со Туберкулозата ќе се прогласат како T1.

1.2. Одгледувалишта на говеда кои се инфицирани од Туберкулоза

Одгледувалиштата на говеда каде присуството на Туберкулоза било потврдено кај најмалку едно говедо, преку микробиолошки, хистолошки или алерголошки испитувања ќе бидат прогласени како T+.

1.3. Одгледувалишта на говеда кои се негативни за Туберкулоза:

а) Одгледувалиштата на говеда со T1 статус каде сите говеда постари од 6 недели се тестирани и дале негативен резултат на интракутаниот туберкулински тест, или

б) Одгледувалиштата на говеда со T+ статус каде сите говеда постари од 6 недели се тестирани со интракутаниот туберкулински тест и дале негативен резултат при што тестирањето е извршено најмалку 6 месеци после елиминирањето на изворот на инфекција од одгледувалиштето (се смета дека изворот на инфекција е одстранет кога сите животни постари од 6 недели покажале негативна реакција на интракутаниот туберкулински тест најмалку 60 дена по колењето на инфицираните животни и по извршеното чистење и дезинфекција).

Овие одгледувалиштата ќе се прогласат како T2.

1.4. Одгледувалишта на говеда со статус-официјално слободни од Туберкулоза

Одгледувалиштата на говеда кои ги исполнуваат следниве услови ќе бидат прогласени како официјално слободни од Туберкулоза кај говедата или T3:

а) Сите животни присутни во одгледувалиштето се слободни од клинички знаци на Туберкулоза кај говедата;

б) Во случај на одгледувалиштата кои се прогласени како T2 согласно точката 1.3 (а) и (б), сите животни постари од 6 недели дале негативен резултат на еден интракутан туберкулински тест кој е извршен најмалку 6 месеци по добивањето на статусот T2.

г) Во случај на формирање на одгледувалиште исклучиво со животни кои потекнуваат од одгледувалиштата со статус-официјално слободни од Туберкулоза кај говедата, сите говеда постари од 6 недели се тестирани со негативен резултат најмалку 60 дена по собирањето;

д) Ниту едно говедо постаро од 6 недели не е внесено во одгледувалиштето, освен доколку е тестирано со негативен резултат на интракутаниот туберкулински тест кој бил изведен во периодот од 30 дена пред до 30 дена по внесувањето на говедото во одгледувалиштето во кој период говедото било изолирано од останатите говеда. Извршувањето на овој тест не е неопходно во регионите каде процентот на стада инфицирани со Туберкулоза е помал од 0,2% или животните во одгледувалиштето потекнуваат од стада со статус официјално слободни од Туберкулоза кај говедата.

2. Услови за одржување на статусот официјално-слободен од Туберкулоза кај говедата на одгледувалиштата

Со цел да се одржи здравствениот статус официјално-слободен од Туберкулоза кај говедата (T3), одгледувалиштето мора да ги исполнува следниве услови:

2.1. Условите опишани во точка 1.4;

2.2. Животните постари од 6 недели се тестираат еднаш годишно и даваат негативен резултат на единечен интракутан туберкулински тест.

Доколку во државата функционира систем за идентификација и регистрација на говедата кој обезбедува идентификување на одгледувалиштата од каде говедата потекнуваат и на одгледувалиштата низ кои транзитираат и ако процентот на инфицираните одгледувалишта во просек не е поголем од 0,1% за време на двете последни контроли, животните не мора да се тестираат еднаш годишно доколку се исполнети следните услови:

а) Пред внесувањето во одгледувалиштето сите говеда се тестираат со интракутан туберкулински тест со негативен резултат; и

б) Говедата кои се колат се прегледуваат на присуство на лезии карактеристични на Туберкулозата и доколку такви лезии се потврдат, се поднесуваат на лабораториско испитување за докажување на присуството на причинителот на Туберкулоза кај говедата.

3. Суспендирање и враќање на здравствениот статус на одгледувалиштето официјално-слободен од Туберкулоза кај говедата (T3)

3.1 Статусот официјално-слободен (T3) ќе биде суспендиран, во случај кога:

а) Едно или повеќе животни во одгледувалиштето покажуваат клинички знаци на Туберкулоза кај говедата.

б) Во одгледувалиштето се внесат животни кои потекнуваат од одгледувалишта кои немаат статус официјално-слободни од Туберкулоза кај говедата.

в) Животните не биле тестирани со единечен и компаративен интракутан туберкулински тест согласно оваа програма.

г) Животните од одгледувалиштето дошле во контакт со животни од одгледувалишта кои имаат понизок здравствен статус во однос на Туберкулоза кај говедата (T1, T2, T+).

д) Животните дале позитивна реакција на рутински интракутан туберкулински тест или Туберкулозата кај говедата била дијагностицирана кај закрани животни при рутинско пост-мортем испитување.

е) Интракутаниот туберкулински тест даде сомнителен резултат или при пост-мортем испитувањето пронајдени се лезии кои наведуваат на сомневање на присуство на Туберкулоза кај говедата.

Во овие случаи статусот ќе биде суспендиран, се додека кај останатите животни во одгледувалиштето, кои се постари од 6 недели не се изврши тестирање и не се добие негативна реакција на најмалку два интракутани туберкулински тестови од кои првиот бил извршен најмалку два месеци по елиминирањето на животните од одгледувалиштата и извршеното чистење и дезинфекција, а вториот најмалку 6 недели после првиот тест.

Во случај кога за време на рутинското испитување на одгледувалиштето, едно или повеќе говеда дадат позитивен резултат на тестот, при што врз основа на извршеното лабораториско испитување може да се посомнева дека туберкулозата не е причина за таквиот резултат, тогаш сомнителните случаи на Туберкулоза кај говедата ќе бидат целосно испитани, вклучувајќи епидемиолошко испитување на можните контакти и други соодветни пост-мортем и лабораториски испитувања, за кои Надлежниот орган смета дека се неопходни.

Статусот одгледувалиште официјално слободно од Туберкулоза кај говедата ќе биде суспендиран се до добивањето на резултатите од ваквите испитувања и лабораториските или туберкулински тестови со кое присуството на туберкулозата кај животните може да се исклучи.

Доколку врз основа на извршените испитувања здравствениот статус на животните остане неразјаснет, статусот на одгледувалиштето ќе остане суспендиран се додека не се исполнат следните услови:

- Сите предвидени тестови се изведени на сомнителните животни и врз основа на резултатите не постои доказ дека животните се заболени од Туберкулоза кај говедата.

- Сите животни постари од 6 недели се тествани со интракутан туберкулински тест со негативен резултат 6 недели по суспендирањето на здравствениот статус.

- Доколку сомнителните животни биле пратени на колење, интракутаниот туберкулински тест ќе се изврши 6 недели по одстранувањето и извршеното чистење и дезинфекција.

- Во туберкулозното одгледувалиште се применуваат сите пропишани санитарни мерки.

Доколку присуството на Туберкулоза кај говедата се потврди, статусот официјално слободен од Туберкулоза ќе биде повлечен и одгледувалиштето ќе биде означено како Т+. Во одгледувалиштето ќе се применат мерките пропишани со оваа програма.

4. Декларирање, суспендирање и враќање на статусот на Република Македонија или дефиниран регион од неа како официјално-слободни во однос на Туберкулоза кај говедата

4.1. Територијата на Република Македонија или дефиниран регион од неа може да се декларираат како официјално-слободни под следниве услови:

а) Процентот на заразени одгледувалишта не е поголем од 0,01% во текот на шест последователни години, при што во последните 10 години најмалку 99,9% од одгледувалиштата биле декларирани како официјално-слободни од Туберкулоза кај говедата. Проценката на процентот на заразените односно официјално слободните одгледувалишта се врши на 31 Декември од тековната година;

б) Системот за идентификација овозможува пратење на движењето на говедата (одгледувалишта од каде говедата потекнуваат односно низ кои транзитираат);

в) Сите говеда по колењето се пост-мортем испитани на присуство на лезии карактеристични за туберкулозата од страна на ветеринарен инспектор;

г) Сомнителните случаи на Туберкулоза кај говедата целосно се испитуваат преку спроведување на соодветни тестирања во одгледувалиштата од кои потекнуваат односно низ кои транзитираат.

4.2. Суспендирање и враќање на статусот на Република Македонија или дефиниран регион од неа како официјално слободен од Туберкулоза кај говедата

Доколку еден или повеќе од условите наведени во точката 4.1 не се исполнети, статусот ќе биде повлечен се додека не се исполнат сите услови.

Управа за Ветеринарство е одговорна за карактеризирање на регионот кој е официјално-слободен после извршената проценка на епидемиолошките податоци.

5. Декларирање и испитување на сомнителни случаи на Туберкулоза кај говедата

5.1 Сомнителен случај

Секое говедо кое покажува знаци за можно присуство на Туберкулоза или за кое постои потврдена епидемиолошка врска со познат извор на инфекција, а за кое немало официјално испитување кое го потврдува или

отфрла присуството на болеста, ќе биде прогласено како сомнителен случај. Како сомнителен случај ќе се прогласи и секое говедо кое при рутинското тестирање со единечен интракутан туберкулински тест на одгледувалиштето реагира позитивно или сомнително на тестот.

Доколку за време на пост-мортем испитувањето се утврдени лезии врз основа на кои може да се постави сомневање дека се работи за Туберкулоза кај говедата, сомнителните случаи ќе бидат пријавени до ветеринарниот инспектор кој ќе превземе официјална истрага вклучувајќи и следење и проверка на одгледувалиштата од кои говедата потекнуваат или одгледувалиштата низ кои транзитирале, и спроведување на пропишаните тестирања.

5.2. Мерки при поставување на сомнеж на присуство на болеста

Сомнителниот случај задолжително ќе биде пријавен на ветеринарниот инспектор од страна на лицето од кое потекнува ова сомневање.

Ветеринарниот инспектор веднаш ќе превземе официјална истрага со цел потврдување или отфрлање на присуството на болеста во сите одгледувалишта во кои има сомнителни на Туберкулоза животни.

До добивањето на резултатите од официјалната истрага, во одгледувалиштето ќе се преземат следните мерки:

а) Одгледувалиштето ќе биде ставено под официјален (службен) надзор,

б) Забрана за внесување и изнесување на животните од одгледувалиштето, освен изнесување за колење;

в) Изолирање на сомнителни животни во самото одгледувалиште;

г) Млекото од сомнителните крави може да служи само за исхрана на животни од истата фарма по соодветно термичко третирање. Млекото од сомнителните крави не смее да се користи за човечка исхрана.

д) Без оглед на националните одредби кои се однесуваат на прехранбени производи, млекото од кравите кои потекнуваат од сомнителните одгледувалишта, не може да се испраќа во млекари, освен, ако истото не подлежи на соодветен термички третман.

ѓ) Тестирање на сомнителните животни со компаративен интракутан тест.

5.3. Забрана за движење

Движењето на сите животни од одгледувалиштето нема да биде дозволено се додека не се разјасни статусот на следниве животни:

а) Животните кои дале сомнителен или позитивен резултат на единечниот интракутан туберкулински тест и чекаат ретестирање со интракутан компаративен тест; и

б) Животните кои дале сомнителен резултат на интракутаниот компаративен тест.

Здравите животни може да се изнесуваат од одгледувалиштата само ако по издаденото решение од страна на ветеринарниот инспектор тие се испраќаат директно на колење.

6. Мерки кои се применуваат во одгледувалиштата кои се заразени од Туберкулоза кај говедата (Т+)

Во случај на потврдување на присуството на туберкулозни грла во одгледувалиштето, здравствениот статус на одгледувалиштето ќе биде повлечено и одгледувалиштето ќе се карактеризира како Т+. Во заразеното одгледувалиште ќе се применат следните мерки:

а) Забрана за внесување и изнесување на говеда. Здравите животни може да се изнесуваат од заразените одгледувалишта само ако по издаденото решение од страна на ветеринарниот инспектор тие се испраќаат директно на колење. Внесувањето и изнесувањето на животните од одгледувалиштето за други цели освен колење ќе биде дозволено само кога здравствениот статус биде повторно воспоставен.

б) Изолација на животните кај кои Туберкулоза кај говедата е официјално потврдена и животните за кои Надлежниот орган смета дека се заразени од Туберкулоза кај говедата и нивно маркирање со знак во вид на буквата Т.

в) Животните кои се заболени како и оние кои според Надлежниот орган се сметаат за заболени ќе бидат заклучени под официјален надзор во што е можно пократок временски рок, во секој случај пред истекот на 30 дена од денот на кој сопственикот на животните или одговорното лице е известно за присуството на болеста и обврската согласно програмата за задолжително колење.

г) Транспортирањето на заразените животни во кланици ќе се изведе на начин со кој ќе се оневозможи ширењето на болеста.

д) Спроведување на епидемиолошкото испитување со цел идентификација на изворот на инфекција или друга епидемиолошка поврзаност со други одгледувалишта.

ѓ) Млекото од заразените животни со маститис предизвикан од Туберкулозата се уништува.

е) Заразените животни ќе се молзат одвоено и млекото ќе се уништи. По исклучок на претходното, млекото од заразените животни може да се користи само за исхрана на животните од истото одгледувалиште само по соодветното термичко третирање. Во секој случај млекото од заразените животни не смее да се користи за човечка исхрана.

ж) Без оглед на националните одредби кои се однесуваат на прехранбени производи, млекото од кравите кои потекнуваат од заразени одгледувалишта, не може да се испраќа во млекари, освен, ако истото не подлежи на соодветен термички третман.

з) Губрето и постилката од одгледувалиштето ќе се собере и дезинфицира. Изнесувањето на губрето и постилката е забрането најмалку 3 недели по дезинфицирањето.

с) Труповите на инфицираните животни ќе бидат детално пост-мортем прегледани. На лабораториско испитување ќе се испратат мостри за лабораториско потврдување на болеста.

и) По колењето на заразените животни, целиот објект и опрема ќе бидат детално исчистени и дезинфицирани под надзор на ветеринарниот инспектор.

ј) Тестирање со интракутан туберкулински тест на останатите животни во одгледувалиштето во согласност со точка 3.

7. Тестови и процедури за дијагностицирање на Туберкулоза кај говедата

Дијагностичкото испитување на говедата на Туберкулоза се врши со методот на интракутана туберкулинизација со користење на ППД туберкулин. Ако се примената на методот на интракутана туберкулинизација со бовин туберкулин се утврди позитивна или сомнителна реакција, по истекот на најмалку 6 недели ќе се изврши компаративна интракутана туберкулинизација со бовин и авијарен туберкулин.

7.1 Официјални тестови

Интракутани туберкулински тестови кои се сметаат за официјални се следниве:

а) Единечен интракутан тест - едно вбригување на бовин туберкулин;

б) Компаративен интракутан тест – симултано вбригување на бовин туберкулин и на авијарен туберкулин

7.2 Толкување на реакцијата

Толкувањето на официјалниот интракутан туберкулински тест треба да се базира на клиничка обсервација и зголемувањето на дебелината на кожата на местото каде е вбригувана инекцијата со туберкулин 72 часа по нејзиното аплицирање.

а) Негативна реакција: е ако се забележи ограничен оток, со зголемување на дебелината на кожниот набор не повеќе од 2 мм., а без клинички знаци како на пр. дифузен едем, ексудација, некроза, болка или воспаление на лимфните канали или лимфните јазли во таа регија.

б) Сомнителна реакција: ако не се забележани клинички знаци како оние кои се напоменати во точката под 7.2 (а), а зголемувањето на дебелината на кожниот набор е повеќе од 2 мм. и помалку од 4 мм.

в) Позитивна реакција: ако се забележат клинички знаци како оние кои се напоменати во точката под 7.2 (а) или зголемување на дебелината од 4 мм. и повеќе на кожниот набор каде инекцијата е вбригувана.

Животните кои дале сомнителна реакција на компаративниот интракутан туберкулински тест ќе бидат повторно ретестирани 6 недели по читањето на реакцијата со компаративниот интракутан тест. Животните кои после ова второ тестирање со компаративниот интракутан туберкулински тест не дадат негативна реакција ќе се сметаат за позитивни.

8. Промена на фреквенцијата на тестирањето

Управата за ветеринарство може да ја промени фреквенцијата на рутинско тестирање во целата земја или одреден регион доколку се исполнети следниве услови:

- Процентот на одгледувалишта заразени со Туберкулоза кај говедата, во просек не е поголем од 1% во две последователни години во кој случај интервалот помеѓу рутинските тестови може да се зголеми на две години;

- Процентот на заразените одгледувалишта со Туберкулоза кај говедата во просек не е поголем од 0,2% за време на два двогодишни периоди во кој случај интервалот помеѓу рутинските тестови може да се зголеми на три години;

- Процентот на заразените одгледувалишта со Туберкулоза кај говедата во просек не е поголем од 0,1% за време на два трогодишни периоди во кој случај интервалот помеѓу рутинските тестови може да се зголеми на четири години и/или возраста на животните кои подлежат на овие тестови може да се зголеми на 24 месеци.

Доколку нивото на болеста се зголеми, Управата за ветеринарство може да донесе одлука за зголемување на фреквенцијата на рутинското тестирање.

III. ПОГЛАВЈЕ: ОПШТИ МЕРКИ

1. Колење на заболени животни

Заболените животни ќе се заколат во посебно назначена кланица со која Министерството ќе склучи посебен договор за колење на заболените животни.

Договорот помеѓу Министерството и назначената кланица ќе содржи детални упатства за начинот на колење и заштита на работниците при колење.

2. Употреба на ветеринарно медицински производи

Не е дозволена употребата на ветеринарно медицински или биолошки производи со цел десензибилизација, имунизација или лечење на Туберкулоза кај говедата.

3. Финансиски средства потребни за спроведување на програмата

Финансиските средства потребни за спроведување на програмата ќе се обезбедат од Програмата за користење на средства за здравствена заштита на животните.

IV. ПОГЛАВЈЕ: ВЛЕГУВАЊЕ ВО СИЛА

Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”

Бр.19-857/2
20 февруари 2007 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија
м-р **Зоран Ставрски**, с.р.

372.

Врз основа на член 17 став 3 од Законот за ветеринарното здравство (“Службен весник на Република Македонија“ бр. 28/98), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 20.02.2007 година, донесе

ПРОГРАМА ЗА СУЗБИВАЊЕ И ИСКОРЕНУВАЊЕ НА ТРАНСМИСИВНИ СПОНГИОФОРМНИ ЕНЦЕФАЛОПАТИИ (ТСЕ)

I. ПОГЛАВЈЕ: ОПШТИ ОДРЕДБИ

1. Дефиниции

За потребите на оваа програма ќе се применуваат следните дефиниции:

а) Трансмисивни спонгиоформни енцефалопатии (ТСЕ)-сите трансмисивни спонгиоформни енцефалопатии со исклучок на оние кои се појавуваат кај луѓето;

б) Спонгиоформна енцефалопатија кај говедата (СЕГ)-сите трансмисивни спонгиоформни енцефалопатии кај животните од родот на говеда;

в) Скрепи-сите трансмисивни спонгиоформни енцефалопатии кај животните од родот на овци и кози;

г) Надлежен орган-Управа за ветеринарство-Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство, како и секој друг орган на кој му е делегирана надлежност од страна на надлежниот орган.

2. Цели

Целите на оваа програма се:

а) Систематско пребарување и диференцијална дијагноза со спроведување на соодветни лабораториски методи и техники кај приемчивата популација на животни во државата.

б) Во случај на позитивен наод, сузбивање на СЕГ или мерки за следење, контрола и сузбивање на Скрепи.

в) Оневозможување на контаминирање на ланецот на производство на храна и добиточна храна со преизвикувачот на СЕГ.

3. Субјекти одговорни за имплементација на оваа програма

3.1. Управа за Ветеринарство-Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство

Надлежен Орган за координирање и спроведување на програмата е Управата за ветеринарство при Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство (во понатамошниот текст Министерство) со следниве задолженија:

а) Координирање и надзор на сите ветеринарни друштва и ветеринарни инспектори кои се инволвирани во спроведувањето на оваа програма. За таа цел, ќе се врши прибирање, статистичка обработка и евалуација на клиничките, епидемиолошките и лабораториските податоци кои се генерирани и се однесуваат на програмата на локално и на национално ниво;

б) Постојано следење, и доколку е потребно изменување и дополнување на програмата;

в) Спроведување на дополнителни истражувања и студии со национални или меѓународни соработници со цел обезбедување најнови научни податоци и осигурување на непречено и ефикасно спроведување на програмата;

г) Дефинирање и предлагање соодветни правни, административни и технички мерки, како и упатства и формулари кои ќе се имплементираат на национално ниво, со цел да се постигнат или зајакнат зацртаните цели на програмата;

д) Обезбедување и алоцирање на потребните ресурси за спроведување на програмата;

ѓ) Дизајнирање, раководење и координирање на национално ниво на кампањи за подигање на свеста кај јавноста и нејзино информирање, со цел фармерите, докторите по ветеринарна медицина и потрошувачите бидат запознаени со целите и модалитетите на програмата и нивна поддршка и активно учество во спроведување на истата.

3.2. Национална референтна лабораторија за ТСЕ:

а) Именување на Национална референтна лабораторија за ТСЕ.

і. Лабораторијата за ТСЕ при Ветеринарниот институт-Факултет за ветеринарна медицина-Скопје, е овластена како Национална референтна лабораторија одговорна за потврдување или исклучување на ТСЕ кај животните со посредство на брзите тестови наведени во Поглавје V и на хистопатолошки методи, имуно-блотинг и имуно-хисто-хемиски методи.

Лабораториите кои не се наведени во точка 3.2 а) подточка і, не се овластени да ги вршат специфичните тестови и методи за дијагностика на ТСЕ.

б) Должности и одговорности на Националната референтна лабораторија за ТСЕ

Во согласност со одредбите утврдени со договорот меѓу Министерството и Факултетот за ветеринарна медицина - Скопје, должностите и одговорностите на Националната референтна лабораторија за ТСЕ се:

і. Преглед на мострите испратени, во рамките на оваа програма со еден од брзите имунолошки тестови наведени во Поглавје V или хисто-патолошки, имуно-хисто-хемиски во согласност со протоколите и техниките пропишани со последното издание на Прирачникот за дијагностички тестови и вакцини на Меѓународната организација за здравствена заштита на животните-ОИЕ.

іі. Известување за лабораториските резултати веднаш по електронска пошта или во рок од 72 часа во писмена форма согласно методологијата на лабораторискиот информативен систем-ЛАБИС и пропишаните стандардни обрасци.

ііі. Во координација со другите надлежни служби наведени во точките 3.1, 3.3 и 3.4, врши интерпретација и проценка на наодите и резултатите од програмата а по потреба дава експертска помош при епидемиолошки испитувања.

ііv. Внесување на потребните податоци во база на податоци и чување на истите.

v. Следење на меѓународните научни достигнувања во полето на дијагностика на ТСЕ и прилагодување на дијагностичките методи и протоколи.

vi. Учество во интер-лабораториски тестирања за обученост и спремност со други национални референтни лаборатории на земјите членки на ЕУ, со референтна лабораторија за ЕУ и согласно стандардите на Меѓународната организација за здравствена заштита-ОИЕ, организирани на регионално, меѓународно ниво или на ниво на Европската Унија.

3.3. Ветеринарна инспекција

Ветеринарните инспектори во рамките на своите овластувања се одговорни за:

- а) Воспоставување на мерките за следење и надзор наведени во Поглавје II од оваа програма;
- б) Спроведување на мерки при сомневање или потврдна на ТСЕ пропишани во Поглавје III и IV на оваа програма;
- в) Водење евиденција за сите изречени мерки и преземени активности во рамките на оваа програма и приложување во електронска или цврста копија секое тромесечје со пропишаните обрасци;
- г) Организирање и спроведување информативни кампањи, на локално ниво, за подигање на свеста кај јавноста и нејзино информирање, со цел фармерите, докторите по ветеринарна медицина и потрошувачите бидат запознаени со целите и модалитетите на програмата и нивна поддршка и активно учество во спроведување на истата.

3.4. Лаборатории на Факултетот за ветеринарна медицина-Скопје

Лабораториите на Факултетот за ветеринарна медицина-Скопје, кои не се наведените во став 3,2 се одговорни за:

- а) Водење на евиденција за направените испитувања на испратените мостри, надвор од оваа програма, од говеда, овци и кози кај кои постои сомневање на ТСЕ кое не може да се исклучи врз основа само на клиничкиот наод;
- б) Без оглед дали поставиле или не поставиле лабораториска дијагноза, да испрати мостри од сите приемчиви животни на ТСЕ кои покажуваат симптоми на ТСЕ до Националната референтна лабораторија за ТСЕ со цел да се исклучи претходниот наод.

II. ПОГЛАВЈЕ: НАДЗОР И СЛЕДЕЊЕ НА ТСЕ

ДЕЛ I: АКТИВЕН НАДЗОР НА ТСЕ КАЈ ЦЕЛНИ ГРУПИ НА ЖИВОТНИ

1. Предмет на активниот надзор и дефиниции

1.1 Предмет на активен надзор

Активниот надзор задолжително се врши на целата територија на Република Македонија во континуитет, без оглед на клиничкото сомневање на ТСЕ и е организирано врз основа на статистички одреден протокол за земање мостри кој се однесува на суб-популации на приемчиви животни кои припаѓаат на високо-ризични групи.

Надзорот на ТСЕ кај говедата, овците и козите ќе биде спроведен со користење на брзите имунолошки тестови наведени во Поглавје V.

Надзорот и утврдувањето на генотиповите на протените на прионот се спроведуваат со цел да се потврди појавата на ТСЕ кај овците со тестирање по случаен избор, како и при одредување чистокрвни овци (Табела 4).

1.2 Дефиниции

1.2.1 Лабораториски методи и техники:

- а) Брз тест: метод на дијагностичко испитување наведен во Поглавје II, Дел I, подточка 5 а), со готови резултати за 24 часа,
- б) Алтернативен тест: тестовите наведени во последното издание на Прирачникот на Меѓународната организација за здравствена заштита на животните-ОИЕ кои се користат како алтернативни методи за потврдување или исклучување на ТСЕ.

1.2.2 Одгледувалиште

Одгледувалиште е секое место во кое животните опфатени со оваа програма престојуваат, одгледуваат, размножуваат или покажуваат на јавноста.

1.2.3 Изворен случај на ТСЕ

Како изворен случај на ТСЕ ќе се смета секој потврден случај на ТСЕ кај домашната популација на приемчиви животни како и кај увезени животни за кој не е точно утврдено дека инфекцијата настанала пред увозот на животното во државата.

1.2.4 Кохорт

Кохорт е епидемиолошка целина на говеда кои:

- а) се родени во исто стадо со заболеното животно во период пред или после 12 месеци од раѓањето на тоа животно (кохорт по раѓање), или
- б) биле одгледувани заедно со заболеното животно во кои и да било период на неговиот живот, во кој период можеле да консумираат иста потенцијално контаминирана храна или да бидат изложени на ист извор на инфекција како и заболеното животно (кохорт по одгледување).

2. Целни суб-популации

Предмет на редовна контрола на ТСЕ ќе бидат следните суб-популации на приемчиви животни:

2.1. Говеда

2.1.1 Здрави животни за колење

Сите говеда постари од 30 месеци заклани во редовна постапка и наменети за човечка исхрана, вклучувајќи ги и оние кои се заклани при сузбивање на други болести, кои не покажуваат клинички знаци при *post-mortem* преглед.

2.1.2 Угинати животни

Сите говеда постари од 24 месеци кои се најдени мртви или во агонија во одгледувалиштата или при транспортот, без оглед на причината на смртта, но не се убиени како дел од активностите за сузбивање на други заразни болести.

2.1.3 Заклани од нужда

Сите говеда постари од 24 месеци заклани од нужда како последица на несреќи, физиолошки или функционални пореметувања кои не укажуваат на СЕГ.

2.1.4 Животни со клинички знаци *ante mortem*

Сите говеда постари од 24 месеци пратени за редовно колење чие колење е одложено бидејќи:

- а) покажуваат симптоми дека боледуваат од заболување кое може да се пренесе на луѓе или на други животни односно нивната здравствена состојба индицира дека е можно да се појави такво заболување,
- б) покажува симптоми на болест или општа влошена состојба што ќе го направи месото неупотребливо за човечка исхрана, или
- в) животното е уморно, вознемирено или повредено.

2.1.5 Животни убиени при сузбивање на СЕГ

Кохорт по раѓање или одгледување и нивен подмладок убиени поради епидемиолошка поврзаност со потврден случај на СЕГ.

2.2 Овци и кози

2.2.1 Здрави животни

Сите животни постари од 18 месеци (со избиеени најмалку 2 стални секачи) кои се заклани за човечка исхрана.

2.2.2 Ризични животни

Сите животни постари од 18 месеци (со избиеени најмалку 2 стални секачи) кои:

- а) се пратени на колење од нужда, или
- б) се најдени мртви или во агонија на одгледувалиштата или при транспортот, без оглед на причината на угинувањето, но не се убиени како дел од активностите за сузбивање на други заразни болести или заклани за човечка исхрана, или

в) покажуваат клинички знаци ante mortem.

2.2.3 Животни убиени во рамките на ерадикација на Скрепи

Сите животни постари од 12 месеци (со избиеен секач низ непцето), убиени поради епидемиолошка поврзаност со животна заболена од Скрепи ќе бидат тествани со земање на мостри по случаен избор.

2.2.4 Други животни

Животни кои можат да бидат тествани на доброволна основа како дополнително на оваа програма, а се во групите на:

- животни за производство на млеко,
- животни кои потекнуваат од земји со изворни случаи на ТСЕ,
- животни кои консумирале добиточна храна која е потенцијално контаминирана,
- животни родени или добиени од ТСЕ инфицирани овци (женски единки).

3. Одредување на бројот на мостри и упатства за земање на мострите

3.1. Вовед

Мострите ќе бидат земени и спакувани во зависност од видот на животните и во согласност со техничките инструкции од Управата за ветеринарство, и испратени до Националната референтна лабораторија за ТСЕ со пропишаните обрасци.

3.2. Одредување на бројот на мостри кај говедата

Бројот на говеда кои задолжително ќе бидат тествани секоја година во Република Македонија во рамките на оваа програма како што е наведено во подточките 2.1.1 и 2.1.3 ќе биде во согласност со бројот на закрани животни.

Бројот на говеда кои задолжително ќе бидат тествани секоја година во Република Македонија во рамките на оваа програма како што е наведено во подточките 2.1.2 и 2.1.4 е одреден врз основа на евиденцијата за вкупниот број на животни. Управата за ветеринарство секоја година ќе изготви проценка за бројот на говеда кои треба да бидат тествани согласно овие подточки.

3.3. Одредување на бројот на мостри кај овците и козите

Бројот на овци и кози кои задолжително ќе бидат тествани секоја година во Република Македонија во рамките на оваа програма како што е пропишано во точката 2.2.1 и подточката 2.2.2 а) ќе биде во согласност со бројот на закрани животни.

Бројот на мостри од суб-популации на животни наведени во подточките 2.2.2 б) и в) ќе бидат во согласност со бројот на мостри прикажани во Табела 1 и 2.

Табела 1: Број на мостри од овци во согласност со подточките 2.2.2 б) и в).

Популација на овци и свиски	Минимален број на мостри од угинати овци
> 750 000	20.000
100 000 - 750 000	3.000
40 000 - 100 000	100% до 1.000
< 40 000	100% до 200

Табела 2: Број на мостри од кози во согласност со подточките 2.2.2 б) и в)

Популација на полно зрели кози	Минимален број на мостри од угинати кози
> 750 000	10 000
250 000 - 750 000	3000
40 000 - 250 000	1000
< 40 000	100 % односно најмногу 200

Земањето на мостри кај суб-популациите наведени во подточка 2.2.3 ќе биде изведено согласно бројот на мостри дадени во Табела 3.

Табела 3: Број на мостри од овци и кози во согласност со подточката 2.2.3

Број на убиени животни по стадо постари од 12 месеци	Минимален број на мостри
70 или помалку	Сите животни
80	68
90	73
100	78
120	86
140	92
160	97
180	101
200	105
250	112
300	117
350	121
400	124
450	127
500	150

Земањето на мостри за суб-популациите на овци и кози наведени во подточка 2.2.4 е на доброволна основа.

Земањето на мостри мора да биде организирано така да се избегне прекумерна застапеност на една група во однос на потекото, расата, староста, полот, насоката на производство, регионот или сезоната во која се земаат мострите или која било друга карактеристика. Повторното земање мостри од исто стадо треба да се избегнува.

4. Објекти каде се изведува активен надзор

Активниот надзор на ТСЕ, во зависност од посебните случаи ќе биде изведено во:

4.1 Кланици, при post mortem проверка на исправноста на месото и ги опфаќа суп-популациите наведени во подточките 2.1.1, 2.1.3, 2.1.4, 2.1.5, 2.2.1, 2.2.2 а) и в) и 2.2.3.

4.2 Одгледувалишта и средства за транспорт, при рутински проверки на ветеринарниот инспектор и ги опфаќа суб-популациите наведени во подточките 2.1.2, 2.1.3 и 2.2.2 б).

5. Лабораториски тестови

Мострите земени во рамките на активниот надзор на ТСЕ се тествани во согласност со долунаведените методи и редослед:

5.1 Мостри од говеда

а) Прв тест со еден од брзите имунолошки методи наведени во Поглавје V.

б) Ако резултатите од првиот тест се позитивни или нејасни ќе се изврши втор тест со хисто-патолошки преглед на мозок во согласност со протоколот и процедурите наведени во последното издание на Прирачникот на Меѓународната организација за здравствена заштита на животните-ОИЕ, освен ако материјалот е автолизан или од други причини непогоден за хисто-патолошки испитување.

в) Ако резултатите од вториот тест се нејасни или негативни, или пробата е автолизирана ќе се изврши трет тест со методата на имуно-блотинг или имуно-хисто-хемики во согласност со протоколите и процедурите наведени во последното издание на Прирачникот на Меѓународната организација за здравствена заштита на животните-ОИЕ.

5.2. Мостри од овци и кози

а) Прв тест со еден од брзите имунолошки методи наведени во Поглавје V.

б) Ако резултатите од првиот тест се позитивни или нејасни ќе се изврши втор тест со една од методите наведени во подточка 5.1 в.

в) Сите ТСЕ-позитивни мостри потоа ќе се тестираат со помош на специфични техники за диференцирање помеѓу Скрепи и СЕГ:

i. Основен молекуларен имуно-блотинг тест со соодветен дијагностички обем.

ii. Тест на прстен надополнет со молекуларна метода.

6. Интерпретација на лабораториските тестови

6.1 Говеда позитивни на СЕГ

Говедата ќе се сметаат за позитивни на СЕГ во случај кога резултатот од првиот тест е позитивен или нејасен, и:

- вториот тест е позитивен, или
- третиот тест е позитивен.

6.2. Овци и кози позитивни на Скрепи

Овците или козите ќе се сметаат за позитивни на Скрепи ако резултатите од вториот тест се позитивни.

6.3 Овци и кози позитивни на СЕГ

Овци или кози ќе се сметаат за позитивни на СЕГ врз основа на резултатите наведени во подточка 5.2 в).

7. Генотипизација и типизација на видот

7.1. Одредување на генотип на прион

Генотипот на протеинот на прионот (PrP) ќе се одредува за секоја позитивна проба на ТСЕ кај овци. ТСЕ случаи откриени кај резистентни генотипови (овци со генотип кои поседуваат аланин на двата алели на кодон 136, аргинин на двата алели на кодон 154 и аргинин на двата алели на кодон 171, Табела 4) треба веднаш да се пријават на надлежниот орган.

Доколку е возможно, ваквите случаи ќе се испитаат и на типизација на видот. Кога типизацијата на видот не е возможна, стадото на потекло и сите други стада каде животното престојувало ќе бидат изложени на засилен надзор со цел да се откријат и други случаи на ТСЕ и нивна типизација на видот.

Табела 4: Генотипови на овци и кози отпорни на ТСЕ

Алел	Амино киселина на кодон 136	Амино киселина кодон 154	Амино киселина на кодон 171
ARR	Аланин	Аргинин	Аргинин
AHQ	Аланин	Нистидин	Глутамин
ARH	Аланин	Аргинин	Хистидин
ARQ	Аланин	Аргинин	Глутамин
VRQ	Валин	Аргинин	Глутамин

Дополнително на генотипизацијата наведена погоре, ќе се изврши одредување на PrP генотип на мострите од овци. Бројот на мостри ќе се состои од најмалку 600 тестирани животни ако вкупната популација на животни е поголема од 750 000. Во случај кога вкупниот број животни е помал од 750 000, најмалку 100 мостри ќе бидат испитани. Мострите можат да бидат земени од животни заклани за човечка исхрана, угинати на фарма или живи едници. Управата за ветеринарство ќе изготви упатство за начинот за земање мостри за одредување на PrP генотипот од овци.

ДЕЛ 2 : ПАСИВНО СЛЕДЕЊЕ НА ТСЕ КАЈ ЦЕЛНИ ГРУПИ НА ЖИВОТНИ

1. Предмет на пасивно следење и дефиниции

Пасивното следење е спорадично и во зависност од појавата на клинички сомнителни животни на ТСЕ. Пасивното следење ќе се изведува тековно при редовни ветеринарни активности. Посебно внимание ќе се обрати на суб-популациите на животни каде постои висок ризик од појавата на инфекција. Пасивното следење е со цел да ги открие клинички сомнителните случаи кои ќе бидат испитани со лабораториските тестови.

1.1 Сомнителни животни на ТСЕ

Како сомнителни на ТСЕ ќе се прогласат:

а) Животните без разлика дали се живи, заклани или угинати, кои покажуваат или покажале нервни симптоми, промени во однесувањето, општо влошување на здравствената состојба како и оштетувања на централниот нервен систем и за кои клиничката слика, реакцијата на терапија како и прегледот post-mortem или ante-mortem лабораториската анализа не го исклучува присуството на ТСЕ;

б) Сите говеда, овци и кози кои при тестирање со една од методите за брзо тестирање наведени во Поглавје V дале позитивен резултат.

2. Суб-популации на животни со висок ризик на присуство на ТСЕ

Посебно внимание при пасивното следење ќе биде насочено кон следните суб-популации на животни:

- Говеда, овци и кози кои потекнуваат од земји каде се откриени изворни случаи на ТСЕ.
- Говеда, овци и кози кои биле хранети со животински протеини потенцијално контаминирани со предизвикувачот на СЕГ.
- Говеда, овци и кози кои потекнуваат од животни инфицирани со ТСЕ.
- Говеда кои припаѓаат на кохортот каде што е откриено присуство на СЕГ.

3. Земање и испраќање на мостри

Од животните кај кои постои сомневање за присуство на ТСЕ задолжително ќе бидат земени мостри кои во зависност од видот на животните ќе бидат спакувани и испратени до Националната референтна лабораторија за ТСЕ. Мострите ќе бидат испратени согласно упатствата и пропратени со образците пропишани од Управата за ветеринарство.

4. Објекти каде се врши пасивното следење

Пасивното следење на ТСЕ, ќе се врши при секојдневните активности во следните објекти:

4.1 Одгледувалишта, вклучително и експериментални и стада за научни истражувања или репродукција

Пасивното следење се изведува при рутински ветеринарни активности, како на пример: земање на мостри, лекување, идентификација на животни имплементација на програми и друго.

Пасивното следење на ТСЕ во одгледувалиштата ќе биде организирано и извршено со употреба на следните упатства:

а) Известување на фармерите за симптомите, патогеноста и епидемиологијата на ТСЕ.

б) Известување на фармерите за легалните, административни и финансиски мерки кои произлегуваат од обврската да се пријави сомнителен случај на ТСЕ.

в) Собирање на информации и проценка на епидемиолошката историја на одгледувалиштето.

г) Клинички преглед на сите животни присутни во одгледувалиштето.

д) Во случај на сомневање, земање на мостри за лабораториско тестирање.

4.2 Кланици

Пасивното следење се изведува при преглед на животните ante mortem и е со цел да ги открие симптомите кои укажуваат на присуство на ТСЕ.

5. Лабораториски тестови

Мострите земени од говеда, овци и кози во рамките на пасивното следење на ТСЕ се тестираат во согласност со следните методи:

а) Прв тест со хисто-патолошки преглед на мозокот согласно со протоколот и процедурите наведени во последното издание на Прирачникот на Меѓународната организација за здравствена заштита на животните-ОИЕ, освен ако мострата е автолизирана или неподобна за хисто-патолошка анализа.

б) Ако резултатите од првиот тест се негативни или нејасни, втор тест со методата на имуно-блотинг или имуно-хисто-хемиски согласно со протоколот и процедурите наведени во последното издание на Прирачникот на Меѓународната организација за здравствена заштита на животните-ОИЕ. Брзите имунолошки методи не се користат за тестирање на клинички сомнителни случаи на ТСЕ.

в) Сите позитивни мостри на ТСЕ земени од овци и кози ќе бидат дополнително тестирани согласно со одредбите во Поглавје II, Дел 1, точка 5.2. в).

6. Интерпретација на лабораториските тестови

Говедото ќе се смета позитивно на СЕГ ако резултатите од првиот или вториот тест наведени во точка 5 а) и б) се позитивни.

Овци или кози ќе се сметаат позитивни на Скрепи ако резултатите од првиот или вториот тест наведени во точка 5 а) и б) се позитивни.

Овца или коза ќе се смета за позитивни на СЕГ ако резултатите од тестирањата наведени во точка 5 в) се позитивни.

7. Генотипизација

Генотипизацијата на животните наведени во вториот параграф од точка 6 ќе се изведува на начин опишан во Поглавје II, Дел 1, точка 7.

III. ПОГЛАВЈЕ: ЕРАДИКАЦИЈА НА СЕГ КАЈ ГОВЕДАТА

За да се постигнат зацртаните цели наведени во Поглавје I, точка 2 б), а во зависност од резултатите на надзорот и следењето наведени во Поглавје II, Дел 1 и 2, ќе се применуваат соодветните мерки пропишани во ова поглавје.

1. Мерки при сомневање на СЕГ

Овие мерки се од привремен карактер и се на сила додека не се добијат резултатите од лабораториските тестови.

Во зависност од местото каде што се наоѓа сомнителниот случај, ќе се применуваат следните мерки:

1.1 Мерки во одгледувалиште

а) Попис и идентификација на сите приемчиви животни во одгледувалиштето.

б) Клинички преглед на сомнителните животни согласно упатствата и обрасците пропишани од Управата за ветеринарство.

в) Убивање на сомнителните животни, земање на мостри и нивно испраќање на лабораториска анализа во Националната референтна лабораторија за ТСЕ.

г) Нештетно отстранување на мршите од сомнителните животни во инсталации за горење или закопување во одобрени депонии.

д) Ставање на одгледувалиштето под официјален надзор, забрана за внесување и изнесување на приемчиви животни во и од одгледувалиштето и забрана за изнесување на производи од животинско потекло и добиточна храна освен млеко и семе.

ѓ) Писмено известување на сопственикот за неговиот обврски за време на изречените забрани.

1.2 Мерки во кланиците

1.2.1 Сомнеж при преглед ante mortem преглед

Ако животното стане сомнително при преглед ante mortem прегледот:

а) Забрана за колење на сомнителните животни и доколку е можно, забрана за колење на сите животни кои доаѓаат од истото одгледувалиште.

б) Клинички преглед на сомнителните животни согласно упатствата и обрасците пропишани од Управата за ветеринарство.

в) Убивање на сомнителните животни, земање на мостри и нивно испраќање на лабораториска анализа во Национална референтна лабораторија за ТСЕ.

г) Отстранување на мршите од сомнителните животни во инсталации за горење или нивно закопување во одобрени депонии.

д) Идентификација на одгледувалиштето од кое потекнуваат сомнителните животни и враќање на клинички здравите животни на одгледувалиштето. Ако враќањето не е можно од било кои објективни причини, изолација на животните.

ѓ) Имплементација на мерките кои се однесуваат на одгледувалишта согласно точка 1.1.

1.2.2 Сомнеж по добивање на позитивен резултат од брзиот тест при активниот надзор

Ако животното станало сомнително по добивањето на позитивен резултат од брзиот тест при активниот надзор:

а) Уништување на труповите и кожата од заболениите животни во инсталации за горење или закопување во одобрени депонии.

б) Уништување во инсталации за горење или закопување во одобрени депонии на труповите од животните од линијата на колење и тоа еден пред и два после сомнителното животно.

в) Откривање и заплenuвање согласно подточките 2.1 а) и б) на труповите од заклани животни кои потекнуваат од истото одгледувалиште како и сомнителното животно се до добивањето на конечните резултати од лабораториските анализи.

г) Спроведување на мерките на одгледувалиштето од кое потекнуваат животните согласно точка 1.1.

2. Мерки при потврда на СЕГ

Како потврден случај на СЕГ ќе се смета позитивниот резултат согласно постапката наведена во Поглавје II, Дел 1, точка 6 или во Поглавје II, Дел 2, точка 6, во зависност од видот на надзорот и следењето.

При потврдување на СЕГ ќе се применат следните мерки:

2.1. Мерки во одгледувалиштата

а) Ако СЕГ е потврдена кај женски единки, откривање, убивање и уништување во инсталации за горење или закопување во одобрени депонии на целото потомство добиено од тоа животно во последните 2 години пред лабораториската потврда на болеста.

б) Откривање, убивање и уништување во инсталации за горење или закопување во одобрени депонии на сите животни кои потекнуваат од истиот кохорт по раѓање или одгледување.

в) Земање и испраќање на мостри во Националната референтна лабораторија за откривање на суб клинички случаи, согласно точка 2,3.

г) Уништување на добиточната храна.

д) Дезинфекција на просториите, опремата и останатите помошни средства со одобрени хлорни дезинфициенси разредени да содржат најмалку 20 000 ppm на слободен хлор.

ѓ) Забрана за повторно населување на објектите 6 месеци по отстранување на животните и завршната дезинфекција. Доколку е можно, се препорачува релокација на одгледувалиштето.

е) Епидемиолошко испитување согласно точка 2.4.

2.2. Мерки во кланици

а) Уништување на сите заплени трупови согласно подточка 1.2.2 в) во инсталации за горење одобрени депонии.

б) Идентификација на одгледувалиштето од кое потекнува заболеното животно и примена на мерки согласно точка 2.1.

в) Дезинфекција на објектите, опремата и другите помошни средства со одобрени хлорни дезинфициенси разредени да содржат најмалку 20 000 ppm на слободен хлор.

2.3. Лабораториски тестови

Во случај на потврда на СЕГ мостри ќе се земат од родителите, потомството и кохортот по раѓање и одгледување на инфицираните животни и истите ќе се тестираат со брз тест за откривање на евентуално суб клинички случаи на заболувањето.

Земањето, пакувањето и испраќањето на мостри ќе се врши согласно упатствата пропишани од Управата за ветеринарство.

2.4. Епидемиолошко испитување

Во случај на потврда на СЕГ ќе се изврши епидемиолошко испитување со цел да се утврдат:

а) Сите преживари присутни на одгледувалиштето

б) Целото потомство од заболениите женски единки родени 2 години пред лабораториската потврда на СЕГ.

в) Сите животни кои потекнуваат од истиот кохорт по раѓање или одгледување со заболеното животно.

г) Можниот извор на зараза и начинот на пренесување на болеста.

д) Откривање на други животни во истото или други одгледувалишта за кои се смета дека е можно да се инфицирани од предизвикувачот на СЕГ кои биле изложени на истиот извор на инфекција или конзумирале иста храна со заболениите.

ѓ) Движењето на потенцијално контаминираната добиточна храна или кое било друго средство на пренос кон или од инфицираното одгледувалиште.

Епидемиолошкото испитување се изведува согласно упатствата и обрасците пропишани од Управата за ветеринарство.

IV ПОГЛАВЈЕ: КОНТРОЛА И ЕРАДИКАЦИЈА НА ТСЕ КАЈ ОВЦИ И КОЗИ

Со цел исполнување на целите од Поглавје I, точка 2 б), а во зависност од добиените резултати од следењето и надзорот наведени во Поглавје II Дел 1 и 2, ќе се применуваат следните мерки:

1. Мерки при сомневање на ТСЕ

Мерките при сомневање на ТСЕ се од привремен карактер и на сила се додека не се добијат резултатите од лабораториското испитување изведено согласно Поглавје II, Дел 1, точка 6, и Поглавје II, Дел 2, точка 6.

1.1. Мерки во одгледувалишта

а) Попис, идентификација и регистрација на присутните приемчиви животни.

б) Клинички преглед на сомнителните животни согласно упатствата и обрасците пропишани од Управата за ветеринарство.

в) Убивање на сите сомнителни животни, земање на мостри и нивно испраќање на лабораториска анализа во Националната референтна лабораторија за ТСЕ.

г) Нештетно отстранување на мрстите на сомнителните животни во инсталации за горење или нивно закопување во одобрени депонии.

д) Ставање на одгледувалиштето под официјален надзор, забрана за внесување и изнесување на приемчиви животни во и од одгледувалиштето и забрана за изнесување на производи од животинско потекло и добиточна храна пред тоа предходно да биде одобрено од страна на ветеринарниот инспектор.

ѓ) Писмено известување на сопственикот на одгледувалиштето за неговите обврски при примената на изречените мерки.

1.2 Мерки во кланиците

1.2.1 Сомнеж при ante mortem преглед

Ако сомнежот е поставен при ante mortem прегледот:

а) Забрана на колење на сомнителните животни и доколку е можно и другите животни кои потекнуваат од истото одгледувалиште.

б) Клинички преглед на сомнителните животни согласно упатствата и обрасците пропишани од Управата за ветеринарство.

в) Убивање на сомнителните животни, земање на мостри и испраќање на лабораториска анализа во Националната референтна лабораторија за ТСЕ.

г) Нештетно отстранување на мрстите од сомнителните животни во инсталации за горење или нивно закопување во одобрени депонии.

д) Спроведување на мерките на одгледувалиштето од кое потекнуваат животните согласно точка 1.1.

1.2.2 Сомнеж по добивање позитивен резултат од брзиот тест при редовна контрола на колење

Доколку сомнежот е поставен по добивањето на позитивни резултати од брзиот тест при редовна контрола на колење:

а) Уништување на труповите и кожата на заболението животно во инсталации за горење или нивно закопување во одобрени депонии.

б) Спроведување на мерките на одгледувалиштето од кое потекнуваат животните согласно точка 1.1.

2. Мерки при потврда на ТСЕ

Во случај на потврда на ТСЕ ќе се применуваат следните мерки:

2.1 Мерки при потврда на СЕГ

Ќе се смета дека СЕГ е потврдено кај овци и кози по добивањето на позитивен резултат на тестот на типизација на вид, во зависност од начинот на следење и надзор согласно Поглавје II, Дел 1, подточка 5.2 в) или во Поглавје II, Дел 2, подточка 5 в).

2.1.1 Мерки во одгледувалиштата

а) Убивање на родителите како и последното потомство на заболените женски единки и нештетно отстранување на мршите во инсталации за горење или закопување во одобрени депонии.

б) Убивање и на сите други овци и кози присутни на одгледувалиштето, и нештетно отстранување на мршите во инсталации за горење или закопување во одобрени депонии.

в) Убивање на останатите животни присутни на одгледувалиштето кои би можеле да бидат инфицирани со предизвикувачот на СЕГ преку консумирање на добиточна храна или кои биле изложени на ист извор на зараза и нештетно отстранување на мршите во инсталации за горење или закопување во одобрени депонии.

г) Од животните убиени согласно точка 2.1.1, подточка а), б) и в) кои се постари од 12 месеци (со еден избиен секач низ непцето) ќе бидат земени мостри по случаен избор согласно упатствата наведени во Поглавје II Дел 1, Табела 3 за да се испитаат на присуство на ТСЕ.

д) Уништување на добиточната храна.

ѓ) Дезинфекција на просториите, опремата и другите помошни средства во одгледувалиштето со одобрени хлорни дезинфициенси разредени да содржат најмалку 20 000 ppm слободен хлор.

е) Забрана за повторно населување на објектите 6 месеци после раселувањето на животните и завршната дезинфекција. Доколку е можно, се препорачува релокација на одгледувалиштето.

ж) Епидемиолошко испитување согласно точка 2.1.4 и уништување на животните, ембрионите и јајце клетките за кои согласно епидемиолошкото испитување е утврдено дека спаѓаат на ист кохорт по раѓање или одгледување.

2.1.2 Мерки во кланици

а) Нештетно отстранување на мршите и останатите нус-производи на заболените животни како и од оние кои припаѓаат на истата серија на линија на колење во инсталации за горење или закопување во одобрени депонии.

б) Идентификација на одгледувалиштето од кое потекнуваат заболените животни и спроведување на мерките согласно точка 2.1.1.

в) Дезинфекција на објектите, опремата и другите помошни средства во кланицата со помош на одобрени хлорни дезинфициенси разредени да содржат најмалку 20 000 ppm слободен хлор.

2.1.3 Лабораториски тестови

Во случај на потврда на СЕГ ќе се земат мостри согласно подточка 2.1.1 г) кои ќе се испитаат со брз тест и доколку е можно со типизација на вид за откривање на можни субклинички случаеви.

Земањето, пакување и испраќање на мостри се врши согласно со упатствата и обрасците пропишани од Управата за ветеринарство.

2.1.4 Епидемиолошко испитување

Во случај на потврда на СЕГ ќе се направи епидемиолошко испитување со цел да се утврдат:

а) Сите преживари освен овци и кози присутни на одгледувалиштето

б) Родителите и потомството на женските единки нивните ембриони и јајце клетки.

в) Сите животни кои припаѓаат на ист кохорт како заболените.

г) Можните извори на зараза и начин на пренос.

д) Сите животни, ембриони и јајце клетки во истото или други одгледувалишта за кои е можно да се инфицирани со предизвикувачот на СЕГ со нивно изложување на извори на зараза или консумирање на контаминирана добиточна храна.

ѓ) Движењето на потенцијално контаминирана добиточна храна, материјали или кои било други средства на пренос кон или од инфицираното одгледувалиште.

Епидемиолошкото испитување се изведува согласно упатствата и обрасците пропишани од Управата за ветеринарство.

2.2 Мерки при потврда на Скрепи

Ќе се смета дека Скрепи е потврден кај овци и кози по добивањето на позитивен резултат на тестот, во зависност од начинот на надзор и следење согласно Поглавје II, Дел 1, точка 6.2 или Поглавје II, Дел 2, точка 6.

2.2.1 Мерки на одгледувалиште

а) Убивање и уништување во инсталации за горење или закопување во одобрени депонии на сите овци и кози, нивни ембриони и јајце клетки, со исклучок на јагниња и јајца помлади од 2 месеци кои можат да бидат заклани и употребени за човечка исхрана по отстранување на главата и сите внатрешни органи.

б) Од животните убиени согласно подточка 2.2.1 а), кои се постари од 12 месеци (со еден стален секач избиен низ непцето) ќе се земат и испитаат мостри на ТСЕ по случаен избор согласно Поглавје II Дел 1, Табела 3 и Поглавје II, Дел 1, точка 7.

в) Дезинфекција на објектите, опремата и останатите помошни средства на одгледувалиштето со одобрени хлорни дезинфициенси разредени да содржат најмалку 20 000 ppm слободен хлор

г) Епидемиолошко испитување согласно точка 2.2.2 и засилен надзор на сите животни идентификувани во процесот на испитување.

2.2.2 Епидемиолошки испитувања

Во случај на потврда на Скрепи ќе се изврши епидемиолошко испитување со цел откривање и ставање под надзор:

а) Сите преживари присутни на одгледувалиштето.

б) Родителите и ако се работи за женска единка нејзиното последно потомство, ембриони и јајце клетки.

в) Сите животни кои припаѓаат на истиот кохорт со заболените животни.

г) Можниот извор на инфекција и начинот на пренос на болеста.

д) Други животни, ембриони и јајце клетки од истото или други одгледувалишта за кои е веројатно дека се инфицирани со предизвикувачот на ТСЕ преку изложување на ист извор на инфекција.

ѓ) Движењето на потенцијално контаминирана добиточна храна, материјали или други предмети со кои може да се пренесе болеста кон и од одгледувалиштето.

Епидемиолошкото испитување ќе се изведува согласно упатствата и обрасците пропишани од Управата за ветеринарство.

V. ПОГЛАВЈЕ: ОПШТИ МЕРКИ

1. Лабораториски тестови

1.1. Брзи тестови

За целите на следење на БСЕ ќе се применуваат следните методи на брзи тестови за детекција на БСЕ кај говеда:

а) имуно-блотинг тест направен врз основа на Вестерн блотинг процедурата за детекција на протеаза-отпорен фрагмент PrPRes (Prionics-Check Western test).

б) хемилуминесцентен ELISA тест кој се состои од процедура на екстракција и техниката на ELISA, со посредство на збогатен хемилуминесцентен реагенс (Enfer test & Enfer TSE Kit version 2.0, автоматизирана подготовка на мостри).

в) сендвич имуноесеј за детекција на PrPRes изведен после последователни чекори на денатурација и концентација (Bio-Rad TeSeE тест).

г) имуноесеј на микро плочи (ELISA) која ги открива протеаза отпорните фрагменти PrPRes со моноклонални антитела (Prionics-Check LIA тест).

д) потврдно-зависен имуноесеј, BCE антиген тест сет, (Beckman Coulter InPro CDI kit).

ѓ) хемилуминесцентна ELISA за квалитативно одредување на PrPSc (CediTect BSE тест).

е) имуноесеј кој користи хемиски полимер за селективно врзување на PrPSc и моноклонални антитела кои врзуваат зачувани делови на PrP молекулот (IDEXX HerdChek BSE Antigen Test Kit, EIA).

ж) хемилуминесцентен имуноесеј изведен на микроплочи за откривање на PrPSc во ткиво од говеда (Institut Pourquier Speed'it BSE).

з) имуноесеј на едностран проток кој користи две моноклонални антитела за откривање на протеиназа К одпорени PrP фракции (Prionics Check PrioSTRIP).

с) двостран имуноесеј кој користи две моноклонални антитела насочени кон два епитопа на говедски PrPSc доведени на ниво да се јасно диференцирани (Roboscreen Beta Prion BSE EIA Test Kit).

и) сендвич ELISA за откривање на протеиназа К (PK) отпорна на PrPSc (Roche Applied Science PrionScreen).

ј) ELISA со врзување на антиген со две различни моноклонални антитела за Протеиназа К отпорна на PrP фракција (Fujirebio FRELISA BSE тест за испитување на BCE post-mortem).

За целите на следење на Скрепи ќе се применуваат следните методи на брзи тестови за детекција на Скрепи кај овци и кози:

а) имуно-блотинг тест направен врз основа на Вестерн блотинг процедурата за детекција на К протеаза-отпорен-фрагмент PrPRes (Prionics-Check Western за мали презивари).

б) хемилуминесцентна ELISA тест кој се состои од процедура на екстракција и техниката на ELISA, со посредство на збогатен хемилуминесцентен реагенс (Enfer TSE kit верзија 2,0).

в) сендвич имуноесеј за PrPRes изведен со последователни чекори на денатурација и концентација (Bio-Rad TeSeE тест за овци/кози).

г) хемилуминесцент имуноесеј на микро плочи која ги открива протеаза К одпорните фрагменти PrPRes (Prionics-Check LIA test).

д) потврдно-зависен имуноесеј, BCE антиген тест сет, (Beckman Coulter InPro CDI kit).

ѓ) сендвич-имуноесеј за PrPRes изведен со последователни чекори на денатурација и концентрација (Bio-Rad TeSeE тест).

е) имуноесеј со хемиски полимер за селективно врзување на PrP и антитела за моноклонална детекција на зачуван врзувачки регии на молекулата на PrP (IDEXX HerdChek BSE-Screpie Antigen Test, kit EIA).

ж) хемилуминесцентен имуноесеј на микро плоча за детекција на PrP во ткиво од овци (POURQUIER'S-LIA Скрепи).

Процедурата на брзи тестови треба да има систем за потврда на квалитет одобрен од страна на Референтна лабораторија на Заедницата, кој ќе осигура дека нема промени во постапката. Производителот треба да ги даде на увид протоколите за тестирање на Референтната лабораторија на заедницата.

Измена на брзите тестови или нивните протоколи може да биде изведена единствено после известувањето на Референтната лабораторија на заедницата и добивање потврда од истата дека измените нема да ја намалат осетливоста, специфичноста и веродостојноста на брзиот тест. Измените ќе бидат доставени до надлежните органи.

2. Финансиски средства потребни за спроведување на програмата

Финансиските средства потребни за спроведување на програмата ќе се обезбедат од Програмата за користење на средства за здравствена заштита на животните.

VI. ПОГЛАВЈЕ: ВЛЕГУВАЊЕ ВО СИЛА

Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

Бр.19-857/3
20 февруари 2007 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрески**, с.р.

373.

Врз основа на член 16 од Законот за игрите на среќа и за забавните игри („Службен весник на Република Македонија“ бр. 10/97, 54/97, 13/01 и 2/02), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 20.02.2007 година, издаде

Л И Ц Е Н Ц А

ЗА ПОСТОЈАНО ПРИРЕДУВАЊЕ НА ПОСЕБНИ ИГРИ НА СРЕЌА ВО АВТОМАТ КЛУБ

1. Лиценца за постојано приредување на посебни игри на среќа во автомат клуб се издава на Друштвото за трговија и услуги ФЛАМИНГО ДОО Скопје, за време од 6 (шест) години.

2. Приредување на посебните игри на среќа во автомат клуб ќе се врши во автомат клубот што се наоѓа на ул. „Партизански одреди“ бр. 64 Скопје.

3. Во автомат клубот, корисникот на лиценцата за приредување на посебните игри на среќа, ќе постави 14 автомати за игри на среќа и еден автомат за игри на среќа на кој истовремено можат да учествуваат повеќе играчи.

4. Корисникот на лиценцата е должен да плати надоместок за лиценцата кој изнесува 52.000 евра, во денарска противвредност по среден курс на Народна банка на Република Македонија што се применува на денот на уплата и тоа:

- 50% од износот, 26.000 евра, во денарска противвредност по среден курс на Народна банка на Република Македонија да уплати на денот на доделувањето на лиценцата и

- остатокот од 50% во еднакви годишни рати, најдоцна до 30 јануари во тековната година за секоја година додека трае лиценцата, во денарска противвредност по среден курс на Народна банка на Република Македонија што се применува на денот на уплатата.

Уплатата на средствата од алинеја 1 и 2 на оваа точка се вршат во Буџетот на Република Македонија на Трезорска сметка 10000000063095, уплатна сметка број 840-62207, приходно konto 718113, програма 00 и банка на примачот: Народна банка на Република Македонија.

Потврдата за уплатениот износ од алинеја 1 на оваа точка корисникот на лиценцата ја доставува до Министерството за финансии.

Корисникот на лиценцата ги доставува до Министерството за финансии и потврдите за уплатените годишни рати, алинеја 2 на оваа точка.

5. Лиценцата корисникот не може да ја пренесе.

6. Доколку од страна на корисникот на лиценцата не биде платен надоместокот за плаќање на лиценцата од точка 4, алинеја 1 и 2, лиценцата се одзема.

7. Корисникот на лиценцата со право на приредување на играта на среќа за која е издадена лиценцата, се стекнува по уплатата на првиот дел од надоместокот за плаќање на лиценцата утврден во точка 4, алинеја 1.

8. Оваа лиценца се објавува во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 19-840/1
20 февруари 2007 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски**, с.р.

УСТАВЕН СУД НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА 374.

Уставниот суд на Република Македонија, врз основа на членови 110 и 112 од Уставот на Република Македонија и член 70 од Деловникот на Уставниот суд на Република Македонија ("Службен весник на Република Македонија" бр.70/1992), на седницата одржана на 7 февруари 2007 година, донесе

О Д Л У К А

1. СЕ УКИНУВА член 57 во делот „а ќе се применува од 1 јануари 2005 година“ од Законот за заштита на конкуренцијата („Службен весник на Република Македонија“ бр.4/2005 и 70/2006).

2. Оваа одлука произведува правно дејство од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

3. Уставниот суд на Република Македонија по повод поднесена иницијатива на Друштвото за промет и услуги „Порше Македонија“ ДООЕЛ-Скопје, Трговското друштво за производство и трговија на големо и мало „КА-ДИС“ ДОО увоз-извоз - Скопје, Друштвото за производство, промет и услуги „ХИТ АУТО“ ДОО Скопје, Друштвото за внатрешна и надворешна трговија „Еуро импекс“ ДОО - Скопје, Друштвото за трговија и услуги „Кореа Ауто-Трејд“ ДООЕЛ Скопје, Трговското друштво за промет и посредување „Мак КАР“ Балфинко Макфин ДОО-Скопје и Друштвото за увоз-извоз,

трговија на големо и мало, национален и интернационален транспорт и шпедиција, земање и давање под закуп и сервисни активности „МАК Аутостар“ ДООЕЛ - Скопје, преку полномошникот Никола Додевски адвокат од Скопје, со Решение У.бр.133/2006 од 20 декември 2006 година поведе постапка за оценување уставноста на членот 57 во делот „а ќе се применува од 1 јануари 2005 година“ од Законот означен во точката 1 од оваа одлука.

4. Судот на седницата утврди дека во член 57 од Законот е предвидено дека овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се применува од 1 јануари 2005 година.

Според член 52 став 4 од Уставот, законите и другите прописи не можат да имаат повратно дејство освен по исклучок, во случаи кога тоа е поповолно за граѓаните.

Имајќи ја предвид наведената уставна одредба наспрема содржината на оспорениот член од Законот според кој законот влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија (Законот е објавен на 17 јануари), а ќе се применува од 1 јануари 2005 година очигледно е дека законот се применува ретроактивно, односно пред да влезе во сила поради што Судот оцени дека оспорениот дел на член 57 од Законот не бил во согласност со Уставот.

Со оглед на наведеното, Судот одлучи како во точката 1 од оваа одлука.

5. Оваа одлука Судот ја донесе во состав од претседателот на Судот Махмут Јусуфи и судиите д-р Трендафил Ивановски, Мирјана Лазарова Трајковска, Вера Маркова, Бранко Наумоски, д-р Бајрам Положани, Игор Спироски и д-р Зоран Сулејманов.

У. бр. 133/2006
7 февруари 2007 година
Скопје

Претседател
на Уставниот суд на Република
Македонија,
Махмут Јусуфи, с.р.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

Врз основа на членот 10 од Законот за исплата на платите во Република Македонија („Службен весник на РМ“ бр. 70/94, 62/95, 33/97, 50/2001, 26/2002, 46/2002 и 37/2005), Министерството за труд и социјална политика

О Б Ј А В У В А

1. Стапката на трошоците на живот за месец јануари 2007 година, во однос на месец декември 2006 година, е повисока за 0,4 %.

2. Правото на пораст на платите за месец јануари 2007 година, во однос на месец декември 2006 година, за работодавците изнесува 0,2 %.

Министер,
Љупчо Мешков, с.р.

www.slvesnik.com.mk
contact@slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ц.о.-Скопје
бул. "Партизански одреди" бр. 29. Поштенски фах 51.
Директор и одговорен уредник - Тони Трајанов.
Телефони: +389-2-3298-860, 3290-471, 3290-449.
Телефакс: +389-2-3112-267.

Претплатата за 2007 година изнесува 9.200,00 денари.
„Службен весник на Република Македонија“ излегува по потреба.
Рок за рекламации 15 дена.
Жиро-сметка: 30000000188798.
Депонент на Комерцијална банка, АД - Скопје.
Печат: ЦЕТИС ПРИНТ ДООЕЛ увоз-извоз, Скопје.

ISSN 0354-1622

2007022